

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**TÜRK VE YABANCI ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTEYE
UYUM SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ: NİTEL BİR
ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BANU ALTUN

**GAZİANTEP
TEMMUZ 2021**

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

**TÜRK VE YABANCI ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTEYE
UYUM SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ: NİTEL BİR
ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BANU ALTUN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet MURAT

GAZİANTEP
TEMMUZ 2021

TEZ ONAY SAYFASI

Öğrencinin Adı ve Soyadı : Banu ALTUN
Üniversite : Gaziantep Üniversitesi
Enstitü : Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı ve Program : Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı/Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı
Tezin Başlığı : Türk ve Yabancı Öğrencilerin Üniversiteye Uyum Süreçlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma
Tezin Savunma Tarihi : 12/07/2021

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Doç. Dr. Mehmet MURAT
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Mehmet MURAT
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

İmzası

Doç. Dr. Mehmet MURAT

Dr. Eyyüp ÖZKAMALI

Dr. Mustafa KURTOĞLU

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

.....
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

İmza:.....

Adı ve Soyadı: Banu ALTUN

Öğrenci Numarası: 192623111010

Tezin Savunma Tarihi: 12/07/2021

ÖZET

TÜRK VE YABANCI ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTEYE UYUM SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

ALTUN, Banu

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet MURAT

Temmuz 2021, xii + 143 sayfa

Bu tezin konusu; Türk ve yabancı üniversite öğrencilerinin üniversiteye uyum sürecini nitel araştırma yöntemleri kullanılarak incelemektir. Araştırmada Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum deneyimlerini keşfetmek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Bu tezin önemi; Türk ve yabancı üniversite öğrencilerinin üniversiteye uyum süreçlerini birlikte incelemesidir. Bu araştırmada çalışma grubu belirlenirken olasılığa dayalı olmayan örneklem türlerinden, kriter (ölçüt) örnekleme seçilmiştir. Çalışma grubunda verinin doygunluğa ulaşmasına dikkat edilerek 16 Türk, 12 yabancı üniversite 2. Ve 3. Sınıf öğrencisi ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Veri analizinde Giorgi'nin fenomenolojik analiz basamakları uygulanmış ve Maxqda Analytics Pro 20 yazılımı kullanılmıştır. Yapılan fenomenolojik analiz sonucunda üniversiteye uyum ile ilgili 5 tema elde edilmiştir. Bu temalar; “öğrenciler için uyumun anlamı”, “üniversiteye uyum sağlamak için yapılanlar “üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörler”, “üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar”, ve “öğrencilerin üniversiteye uyum sürecindeki beklentileri” olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerin ortak faktörler olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamak için yaptıkları davranışlar, üniversiteye uyum sürecinde karşılaştıkları zorluklar ve üniversiteye uyum için beklentileri ile ilgili olarak Türk ve yabancı öğrencilerin farklı ve ortak yönleri olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversiteye Uyum, Yabancı Öğrencilerin Uyum, Üniversite Öğrencileri, Yabancı Öğrenci, Fenomenoloji

ABSTRACT

RESEARCH OF THE ADAPTATION PROCESS OF TURKISH AND FOREIGN STUDENTS: A QUALITATIVE STUDY.

ALTUN, Banu

M. A. Thesis, Department of Educational Sciences

Supervisor: Assoc. Prof. Mehmet MURAT

July 2021, xii + 143 pages

The subject of this thesis is; to examine the adaptation process of Turkish and foreign university students to university by using qualitative research methods. In the research, phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used to explore the university adaptation experiences of Turkish and foreign students. The importance of this thesis; It is the examination of Turkish and foreign university students' university adaptation processes together. While determining the study group in this study, criterion sampling was chosen from non-probability sampling types. In the study group, semi-structured interviews were conducted with 16 Turkish and 12 foreign university 2nd and 3rd year students, paying attention to the saturation of the data. In data analysis, Giorgi's phenomenological analysis steps were applied and Maxqda Analytics Pro 20 software was used. As a result of the phenomenological analysis, 5 themes related to university adjustment were obtained. These themes are; "The meaning of adaptation for students", "things done to adapt to university", "factors that facilitate the adaptation process to university", "difficulties encountered in the process of adaptation to university", and "expectations of students in the process of adaptation to university" were determined. As a result of the research, it was seen that the factors that facilitate the adaptation process of Turkish and foreign students to the university are common factors. In addition, it has been determined that Turkish and foreign students have different and common aspects regarding the behaviors of the students to adapt to the university, the difficulties they encounter in the process of adapting to the university, and their expectations for adaptation to the university. Suggestions for the results obtained in the research are given.

Keywords: Adaptation to university, the adaptation of foreign students, university students, foreign students, phenomenology.

ÖNSÖZ

Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerini incelemek amacıyla bir çalışma yürüttüm. Bu çalışmanın ortaya çıkışında birçok kişinin doğrudan ve dolaylı katkıları oldu.

Başta yüksek lisans tez programına başladığım andan itibaren bana güvenip inanan, her telaşa kapıldığımda beni sakinleştiren, tecrübesiyle ve hoşgörüsüyle her zaman destek olan ve böyle bir çalışmayı ortaya çıkarmamı sağlayan Saygı Değer Danışman Hocam Doç. Dr. Mehmet Murat’a çok teşekkür ederim.

Tez jüriliğimi yapan ve tezimi geliştirmemde yardımcı olan sayın Dr. Eyyüp ÖZKAMALI ve Sayın Dr. Mustafa KURTOĞLU’na yüz yüze tanışma imkânım olmasa da araştırma ve analiz sürecime çektiği videolarla yol gösterici olan Dr. Zeynep Kurnaz’a teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırma süresince desteklerini hissettiğim, onların çocuğu olmaktan gurur duyduğum Biricik Annem Ayşe Karaviran’ a ve Biricik Babam Mehmet Karaviran’ a sonsuz teşekkür ederim. Bu süreçte her zaman yanımda olan Sevgili Kardeşlerim Ayşe Nur Karaviran ve Betül Er’e ve Biricik Yeğenim Metin Er’ e çok çok teşekkür ederim. Tezimin bitmesi için beni sürekli motive eden Değerli Dostum Sümeyye Caner’e çok çok teşekkür ederim. İyi ki varsınız.

Yüksek lisansa başladığım günden itibaren beni destekleyen, her zaman yanımda olan, bu süreci tamamlayabilmem için elinden geleni yapan ve bu süreçte oldukça anlayışlı davranan Sevgili Eşim Doğan Altun’ a yürekten teşekkür ederim. İyi ki varsın...

Bu çalışma Gaziantep Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönetim Birimi (BAPYB) tarafından EF. YLT.20.03 kodlu Yüksek Lisans Tezi Araştırma Projesi olarak desteklenmiştir. Desteklerinden dolayı Gaziantep Üniversitesi BAPYB’ne teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak araştırmamın çalışma grubunu oluşturmaya gönüllü olan Türk ve yabancı öğrencilere teşekkürü bir borç bilirim.

Banu ALTUN

Temmuz, 2021

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi

BÖLÜM I

1. GİRİŞ	1
1.1.Giriş.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4.Araştırmanın Sınırlılıkları	9
1.5. Tanımlar	10

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	11
2.1.ÜNİVERSİTEYE UYUM İLE İLGİLİ GELİŞTİRİLEN MODELLER	11
2.1.1. Spady Okul Terki Modeli (1970)	11
2.1.2. Tinto Öğrenci Uyum Modeli (1975)	13
2.1.3. Bean Öğrenci Yıpranma Modeli(1979).....	15
2.1.4. Pascarella Öğrenci- Fakülte Gayri Resmi İletişim Modeli (1980).....	17
2.1.5. Astin Öğrenci Katılım Modeli (1984)	18
2.1.6. Bean & Eaton Psikolojik Model (2001)	19
2.2. İLGİLİ LİTERATÜR.....	20
2.2.1.Uluslararası Yayında Üniversiteye Uyum.....	21
2.2.2. Uluslararası Yayınlarda Yabancı Öğrencilerin Üniversiteye Uyumu	26
2.2.3. Ulusal Yayında Üniversiteye Uyum.....	29
2.2.4. Ulusal Yayınlarda Yabancı Öğrencilerin Uyumu	33

BÖLÜM III

3.YÖNTEM.....	36
3.1. Araştırmanın Yöntemi	36
3.2 Araştırmanın Deseni: Fenomenolojik Araştırma.....	37
3.2.1.Fenomenoloji	37

3.2.2.Fenomenolojik Araştırma	37
3.2.3.Araştırmada Niçin Fenomenolojik Araştırma Seçildi?.....	38
3.3. Araştırma Nasıl Gerçekleşti?.....	38
3.4. Çalışma Grubunun Özellikleri.....	38
3.5. Çalışma Grubunun Kriterleri	39
3.5.1. Nitel Araştırmada Çalışma Grubunun Belirlenmesi	39
3.5.2. Bu Araştırmanın Çalışma Grubunun Belirlenmesi	40
3.6. Veri Toplama.....	40
3.6.1. Görüşme Tekniği	40
3.6.2. Görüşme Sorularının Hazırlanması	41
3.6.3. Bu Araştırmada Görüşme Yöntemi Nasıl Uygulandı?	41
3.7. Verilerin Analizi.....	41
3.7.1. Nitel Araştırmada Veri Analizi	42
3.7.2. Fenomenolojik Analiz.....	42
3.7.3. Araştırmada Niçin Fenomenolojik Analiz Seçildi?	43
3.7.4. Veri Analizinde Kullanılan Program	44
3.7.5. Verilerin Kodlanması.....	44
3.8. Geçerlik ve Güvenirlik	44
3.8.1. Bu Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği.....	45

BÖLÜM IV

4. BULGULAR.....	48
4.1. Katılımcıların Betimsel Bilgileri	49
4.2. Tema 1- Üniversiteye Uyumun Anlamı	50
4.3. Tema 2- Üniversiteye Uyum Sağlamak İçin Yapılanlar	57
4.3.1.Uyum Sağlamak İçin İletişim Kurmak	58
4.3.1.1. Çevredekilerle iletişim kurmak	58
4.3.1.2. Hocalarla iletişim kurmak	59
4.3.2.Üniversiteye Uyum Sağlamak için Çabalamak	60
4.3.2.1.Kişisel çaba	60
4.3.2.2. Akademik Çaba	61
4.3.4. Üniversiteye Uyum Sağlamak İçin Arkadaş Edinmek	62
4.3.5. Uyum Sağlamak İçin Zamana Bırakmak.....	64
4.3.6.Uyum Sağlamak İçin Etkinliklere Katılmak.....	65
4.3.6.1.Arkadaşlarla Vakit Geçirmek.....	65
4.3.6.2.Sosyal Etkinliklere Katılmak	66

4.3.6.3. Kulüplere Katılmak	66
4.3.7. Uyum Sağlamak İçin Sosyal Medya Kullanmak	68
4.3.8. Uyum Sağlamak İçin Dili Geliştirmek	69
4.4. Tema 3- Üniversiteye Uyum Sürecini Kolaylaştıran Faktörler	72
4.4.1. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktör: Sosyal Destek Görmek	73
4.4.1.1. Arkadaşlardan sosyal destek görmek	73
4.4.1.2. Üniversite hocalarından sosyal destek görmek	74
4.4.1.3. Aile Bireylerinden Sosyal Destek Görmek	75
4.4.2. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktör: Hocaların Olumlu Tutumu ..	76
4.4.3. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktör: Aşına Durumların Olması ...	78
4.4.4. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktörler: Sosyal Kişilik Özelliklerine Sahip Olmak	80
4.4.5. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktörler: Arkadaş Edinmiş Olmak ..	81
4.4.6. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktörler: Üniversitenin İmkânları ..	81
4.5. Tema 4- Üniversiteye Uyum Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar	83
4.5.1. Üniversiteye Uyumda Yaşanılan Zorluklar: Kişisel Özelliklerden Kaynaklanan Sorunlar	84
4.5.1.1. Çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak	84
4.5.1.2. Ard Alan Özellikleri	85
4.5.1.3. Önyargılara sahip olma	86
4.5.2. Üniversiteye Uyumda Yaşanılan Zorluklar: Kişisel Problemler	87
4.5.3. Üniversiteye Uyum Sürecinde Yaşanılan Zorluklar: Sosyalleşme Sorunu	89
4.5.3.1. Çevre ile etkileşim kuramama	89
4.5.3.2. Arkadaşlarla yaşanan sorunlar	90
4.5.3.3. Ayrımcılığa uğradığını düşünme	91
4.5.4.1. Hocaların sert tutumlarının olması	93
4.5.4.2. Üniversite ile ilgili olumsuzluklar	93
4.5.4.3. Çevrenin üniversite hocaları ile ilgili olumsuz yorumlar yapması	95
4.5.5. Üniversiteye Uyumda Karşılaşılan Zorluklar: Dilden Kaynaklanan Sorunlar	96
4.5.5.1. Yabancı dilde eğitim	97
4.5.5.2. Dil yetersizliği	98
4.5.5.3. Dilden dolayı iletişim kurmaya çekinme	98
4.6. Tema 5- Öğrencilerin Üniversiteye Uyum Sürecindeki Beklentileri	101
4.6.1. Üniversite İçi Etkinliklerin Olması	101
4.6.2. Oryantasyon Çalışması	102

BÖLÜM V

5. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER	105
5.1. Sonuç ve Tartışma	105
5.2. Öneriler.....	111
KAYNAKLAR	113
EKLER.....	127
EK-1 Bilgilendirilmiş Onam Formu	128
Ek-2 Görüşme Soruları	129
Ek-3 Görüşme Bilgileri.....	131
Ek-4 Kodlayıcılar Arası Uzlaşma Kod Çizelgesi	132
ÖZ GEÇMİŞ.....	143
VITAE	143

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Geçerlik ve güvenirlik tablosu.....	45
Tablo 2. Kod çizelgesi örneği	47
Tablo 3. Katılımcıların betimsel bilgilerini gösterir tablo	49
Tablo 4. Türk katılımcıların üniversiteye uyumun anlamı temasındaki kodlara ilişkin belge temelli frekans tablosu.....	50
Tablo 5. Yabancı katılımcıların üniversiteye uyumun anlamı temasındaki kodlara ilişkin belge temelli frekans tablosu.....	50

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Spady okul terki modeli (1970)	13
Şekil 2. Tinto öğrenci uyum modeli (1975).....	15
Şekil 3. Bean Öğrenci Yıpranma Modeli.....	17
Şekil 4. Pascarella öğrenci gayri resmi iletişim modeli	18
Şekil 5. Bean&Eaton psikolojik model (2002)	20
Şekil 6. Fenomenolojik analiz aşamaları	43
Şekil 7. Üniversiteye uyum süreci hiyerarşik kod-alt kod modeli	49
Şekil 8. Öğrenciler için uyumun anlamı temasına ilişkin hiyerarşik kod- alt kod modeli.....	55
Şekil 9. Üniversiteye uyumun anlamı iki vaka modeli	56
Şekil 10. Türk ve yabancı katılımcılara göre üniversiteye uyum sağlamak için yaptıkları faaliyetlere ilişkin yoğunluk dağılımı grafiği kod matris tarayıcısı.....	57
Şekil 11. Üniversiteye uyum sağlamak için: iletişim kurmak kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli	59
Şekil 12. Üniversiteye uyum sağlamak için: çabalamak kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli	62
Şekil 13. Üniversiteye uyum sağlamak için: arkadaş edinmek alt koduna ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli	64
Şekil 14. Üniversiteye uyum sağlamak için: etkinlikler kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli	68
Şekil 15. Üniversiteye uyum sağlamak için Türk ve yabancı katılımcıların yaptıkları iki vaka modeli.....	71
Şekil 16. Türk ve yabancı katılımcılara göre üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerin yoğunluk dağılım grafiği kod matris tarayıcısı	72
Şekil 17. Üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktör: sosyal destek kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli	76
Şekil 18. Üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktör: hocaların olumlu tutumu alt koduna ilişkin hiyerarşik kod- alt kod modeli	78
Şekil 19. Üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktör: aşına durumların olması alt koduna ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli.....	79
Şekil 20. Üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktör: sosyal kişilik özelliklerine sahip olmak alt koduna ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli	80
Şekil 21. Türk ve yabancı katılımcılar için üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörler iki vaka modeli.....	82

Şekil 22. Türk ve yabancı katılımcılara göre üniversiteye uyum sürecinden karşılaşılan zorlukların yoğunluk dağılım grafiği kod matris tarayıcısı	83
Şekil 23. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: kişisel özelliklerden kaynaklanan sorunlar kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli	87
Şekil 24. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: kişisel problemler alt koduna ilişkin hiyerarşik kod alt kod modeli	89
Şekil 25. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: sosyalleşme sorunu kategorisine ilişkin hiyerarşik kod alt kod modeli	92
Şekil 26. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: üniversiteden kaynaklanan sorunlar kategorisine ilişkin hiyerarşik kod alt kod modeli.....	96
Şekil 27. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: dilden kaynaklanan sorunlar kategorisine ilişkin hiyerarşik kod- alt kod modeli.....	99
Şekil 28. Türk ve yabancı katılımcılar için üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar iki vaka modeli	100
Şekil 29. Türk ve yabancı katılımcılara göre üniversiteye uyum sürecindeki beklentilerin yoğunluk dağılım grafiği kod matris tarayıcısı	101
Şekil 30. Üniversiteye uyum sürecindeki beklentilere ilişkin hiyerarşik kod- alt kod modeli.....	104
Şekil 31. Üniversiteye uyum süreci kod teori modeli	110

BÖLÜM I

GİRİŞ

*Mükemmelliğe,
eklenecek bir şey kalmadığında değil,
çıkarılacak bir şey bulunamadığında ulaşılır.*

Antoine de Saint-Exupéry

1.1. Giriş

Bu bölümde araştırmanın konusu, problemi, amacı ve önemi hakkında bilgi verilmiştir.

Her yıl Türkiye de düzenli olarak uygulanan üniversiteye yerleşme sınavlarına bu yıl ortalama olarak 2 milyon 500 bin aday girmiştir. Bu adaylardan 840 bini herhangi bir lisans ya da ön lisans programına yerleşme hakkı kazanmıştır (Yök, 2021). Bununla birlikte 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında 165 üniversitede 126.681 yabancı uyruklu öğrenci eğitim almıştır (Yök, 2019). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye de eğitim görme oranları gün geçtikçe artmaktadır. Bu sayılar bize Türkiye de üniversite eğitimi görme talebinin sadece Türk öğrenciler tarafından değil aynı zamanda yabancı uyruklu öğrenciler tarafından da olduğunu göstermektedir.

Üniversite eğitime talebin bu kadar çok olmasının nedenleri arasında üniversite eğitiminin bireyin mesleki, sosyal, entelektüel, ekonomik ve pek çok alanda yaşamında oldukça önemli rol oynuyor olması yer almaktadır. Öğrenciler üniversite tercihinde bulunurken, saygınlık kazanabilecekleri, kültürel değerleri ve yetenekleri ile uyuşan bölümler tercih etmektedirler (Köksal, 2016). Bunun yanı sıra kampüs olanakları ve sosyallik alanları da üniversite tercihinde önemli rol oynamaktadır (Çatı vd., 2016). Apaydın & Kapucu'nun (2017) araştırmasına göre sosyal etkinlik ve akademik itibar gibi konular öğrencilerin üniversite tercihlerinde dikkat ettiği konulardır.

Öğrencilerin büyük kısmı üniversite eğitimi sonunda meslek ve kariyer sahibi olmak istemektedir (Koçyiğit & Eğmir, 2015; Şahin vd., 2011). Bu durumun farkında olan öğrenciler için üniversiteyi kazanmak oldukça önemlidir. Üniversiteyi kazanmak ise aslında bir başlangıçtır ve üniversiteyi kazanan öğrenciler için yeni bir süreç başlıyor demektir. Üniversiteye gitmek öğrencilerin hayat akışını etkileyen zorlu bir deneyim sürecidir (Clinciu, 2013). Öğrenciler üniversite eğitimi için ailesinden uzak bir ortama tanımadığı bir sosyal çevrenin içine girer, bununla birlikte pek çok psiko-sosyal sorunla karşılaşır (Sürücü & Bacanlı, 2010). Barınma, beslenme, ekonomik kaynakların kullanımı, kültürel farklılıklar, güvenlik gibi konular üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin yoğun stres altında kalmalarına sebep olmaktadır (Mercan & Yıldız, 2011). Karahan ve diğerleri (2005a) bu süreçte öğrencilerin yaşam sorumluluklarını tek başına üzerine almaları gerektiğini belirtmektedirler.

Üniversitenin ilk yılı, öğrenciler uyum sağlayamazlarsa zorlu bir yıl olarak geçebilir, (Clark, 2005; Feldt vd., 2011; A. Wang vd., 2006). Bu zorluklar; akademik sorumluluklar (Clark, 2005), maddi sıkıntılar (Mutambara & Bhebe, 2012; Tinto, 1982), aile ve arkadaş ilişkileri (Buote vd., 2007), ev hasreti (English vd., 2017), stres (S. R. Baker, 2004; Dyson & Renk, 2006; Skowron vd., 2004), yeni yaşam tarzına uyum (Clinciu, 2013; Mutambara & Bhebe, 2012), depresyon ve dalgınlık gibi psikolojik rahatsızlıklar (Fisher & Hood, 1987), yabancı öğrenciler için dil problemleri (Sungur vd., 2016; A. Wang vd., 2006), maddi durum, karşılıklı ilişkiler (Sungur vd., 2016) ve kültürel farklılıklar, sosyal destek eksikliği (Pare & Tsay, 2014), Kültür şoku ve izolasyon (Mudhovozi, 2011; Nailevna, 2017; Rabia, 2017; Zhou vd., 2008) şeklinde sıralanabilir.

Üniversiteye uyum sağlayamayan öğrenciler sosyal, akademik ya da duygusal konularda zorluklarla karşı karşıya kalabilmektedir. Bu zorluklarla baş edemeyen öğrenciler; yalnızlık (Duru, 2008), depresif semptomlar (Dyson & Renk, 2006; Fisher & Hood, 1987; Horgan vd., 2016; Skowron vd., 2004), akademik başarısızlık (R. W. Baker vd., 1985; Tinto, 1975), okul terki (J. P. Bean, 1979; Pascarella & Terenzini, 1980; Spady, 1970; Tinto, 1975, 1982), uyuşturucu kullanımı (Mounts, 2004) gibi durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Sosyal ve akademik konularda uyum sağlayamayan öğrencilerin üniversiteye ve hedeflerine bağlılık geliştiremediği ve bu nedenle okul bırakmaya yöneldikleri görülmüştür (Pascarella vd., 1986). Şimşek'in (2013) yaptığı araştırmada öğrencilerin okulu bırakma eğilim oranı %45 çıkmıştır. Bu durum öğrenciler için üniversite yaşamının ne denli zor olabileceğini göstermektedir. Bülbül (2012), okul terkinin sebepleri arasında akademik uyum problemlerinin önemli bir yer tuttuğunu belirtmektedir. Uyum sağlayamayan üniversite öğrencisi için üniversite eğitimi hayalini kurduğu yer olmaktan çıkıp kâbusa dönüşebilmektedir.

Öğrencilerin karşılaştıkları bu zorlukların üstesinden gelebilmek ve yeni duruma alışmaları için uyum sağlamaları gerekmektedir. Türk Dil Kurumunun tanımına göre uyum; toplumsal çevreye veya bir duruma uyma, uyum sağlama, intibak, entegrasyon anlamına gelmektedir. Uyum biyolojide bir tür ve ya bireyin çevresiyle ilişkili olarak durumunu iyileştirmek, hayatta kalma şansını arttırmak için yaptığı işlev, davranış ve ya alışkanlıklarda ki değişikliklerdir (Pare & Tsay, 2014). Uyum, birey ve çevre arasındaki ilişkiyi yansıtır, çevrenin özelliklerini anlayıp bireyin bu özelliklere uyum sağlama çabasıdır (Tao vd., 2000). Sharma'ya (2016) göre uyum; bireyin biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını başarıyla karşıladığı ve uygun davranışsal tepkilerle toplumun ve kendi ihtiyaçları arasında denge kurduğu bir süreçtir. Uyum doğumdan ölene dek günlük olaylarla karşı karşıya gelen bireyin yaşadığı doğal bir süreç olarak kabul edilir (Gençöz, 1998). Başarılı bir uyumun, yalnızca tehditlere karşı değil, aynı zamanda gelecekteki olası aksaklıklara karşı da tampon oluşturan değişiklikler olması beklenir (S. E. Taylor, 1983).

Üniversiteye uyum; üniversite eğitimi devam ettirmek, psikolojik olarak refahın tadını çıkarmak ve akademik olarak yeterli başarıya ulaşmaktır (Mutambara & Bhebe, 2012). Baker & Siryk (1984) çalışmalarında üniversiteye uyumu 3 alt boyuta ayırmıştır bunlar; akademik uyum, sosyal uyum ve kişisel-duygusal uyumdur.

Literatürde uluslararası öğrencilerin uyumu ile ilgili araştırmalara bakıldığında sosyal uyumun yanına kültürel uyum alt boyutunun da eklendiği görülmektedir (Gopalan vd., 2019; Mesidor & Sly, 2016; Nailevna, 2017; Nasir, 2012; Pare & Tsay, 2014; Shu vd., 2020).

Akademik uyumu Baker & Siryk (1984) bireyin üniversite eğitim programının gerekliliklerini yerine getirmek olarak açıklamışlardır. Akademik uyum; öğrencinin sınıf performansı ve entelektüel gelişimini ifade eder (Tinto, 1975). Akademik uyum öğrencinin eğitimi ve eğitim ortamındaki bütün faktörlere uyum sağlamasıdır.

Sosyal uyum; bireyin yeni çevresine ve arkadaşlarına alışma durumunu ifade eder. Birey ve diğer kişiler arasındaki etkileşimdir (Tinto, 1975). Sosyal uyum öğrencinin çevresindeki değişikliklere uyum sağlamasıdır.

Kişisel uyum ise bireyin üniversite yaşamında kendini psikolojik açıdan iyi ve yeterli hissetmesi olarak kabul edilmiştir. Kişisel uyum, kişinin ruhsal yaşamının bütünüyle sağlamak istediği uyumdur (M. Çelik & Çırak, 2019). Kişisel uyum öğrencinin yaşadığı psikolojik süreçlere, ruhsal değişikliklere uyum sağlamasıdır.

Kültürel uyum öğrencinin ev sahibi ülkenin yaşam tarzına uyum sağlamasıdır (Nailevna, 2017). Kültürel uyum öğrencinin gittiği ülkede karşılaştığı kültürel farklılıklara uyum sağlamasıdır. Dyson & Renk (2006) üniversiteye uyumun her öğrencinin kendi gelişim hızına göre değişiklik gösterdiğini ve her öğrencinin uyum aşamalarının farklı olduğunu göstermektedir.

Yapılan araştırmalar; Üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin sosyal destek kaynaklarından faydalanma (Bender vd., 2019), ilk yıl seminerlerine katılma (Pascarella & Goodman, 2006; Sidle & McReynolds, 1999), oryantasyon eğitimi alma (Burgette & Magun-Jackson, 2008; Pascarella vd., 1986), arkadaşlık ilişkileri geliştirme (Buote vd., 2007; Spady, 1970), Üniversite deneyiminden memnuniyet ve üniversiteye bağlılık (Spady, 1970), öğretim üyeleri ile gayri resmi iletişim kurma (Bailey & Hsu, y.y.; Pascarella, 1980; Tinto, 1982), üniversitenin öğrencilere öğrenci fakülte etkileşimini arttıran çalışmalar yapması (Kuh & Hu, 2001; Tinto, 1982), olumlu başa çıkma stratejileri geliştirme (A. Wang vd., 2006), yabancı öğrenciler için gidilen ülke ile kendi ülkesi arasındaki kültürel farklılıklar (Mustaffa ve Ilias'tan (2013) aktaran Pare & Tsay, 2014) gibi özelliklerin üniversiteye uyum ile ilişkili olduğunu göstermiştir.

Yapılan araştırmalar ışığında üniversite yaşamına uyum sağlamanın üniversite eğitimine devam etmede önemli bir rol oynadığı görölmektedir. Bu bilgilere bakıldığında üniversite eğitimi alabilmek için büyük hayaller kuran öğrencilerin üniversite yaşamına geçtiğinde uyum sağlayabilmesi oldukça önemlidir. Bu çalışma ile Türk ve yabancı öğrencilerin üniversite uyum deneyimlerini keşfetmek amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda Türk ve yabancı öğrencilerin uyum sürecini kolaylaştırmak, yapılacak faaliyetlere bir dayanak olması beklenmektedir. Bu çalışmanın sonuçlarının üniversitelerin, öğrencilerin uyumlarını anlamaları ve uyum sağlamaları süreçlerini kolaylaştırabilmeleri için yapılacak çalışmalara bir kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir. Bu çalışma Türk ve yabancı üniversite öğrencilerinin uyum deneyimlerinin birlikte incelenmesi ile literatüre üniversiteye uyum fenomeni ile ilgili farklı bir bakış açısı kazandırmak istenmektedir.

Ne yapmak istediğini bilmiyorsan,

Ne yapmak istemediğini düşün.

Kinyas ve Kayra

Hakan Günday

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; üniversiteye yeni başlayan Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin, üniversite yaşamına uyum sağlama sürecini karşılaştırmalı olarak incelemek, Türk ve yabancı öğrencilerin uyum algılarını keşfetmek amaçlanmıştır. Bu genel amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Üniversiteye uyum süreci öğrenciler açısından ne ifade etmektedir?
2. Üniversitenin ilk yılında Türk ve yabancı öğrencilerin, üniversite yaşamına uyum sağlamada zorluk yaşadıkları konular nelerdir?
3. Üniversitenin ilk yılında Türk ve yabancı öğrenciler, üniversite yaşamında karşılaştıkları zorlukların üstesinden nasıl gelmektedirler?
4. Üniversitenin ilk yılında Türk ve yabancı öğrencilerin, üniversite yaşamına uyum sağlamada geliştirdikleri davranışlar nelerdir? Türk ve yabancı öğrencilerin uyum sağlama davranışları birbirinden farklı mıdır?

5. Üniversitenin ilk yılında Türk ve yabancı öğrencilerin, üniversite yaşamına uyum sağlamalarını etkileyen faktörler nelerdir? Türk ve yabancı öğrencilerin uyum sağlamalarını etkileyen faktörler birbirinden farklı mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın önemi, üniversite eğitime geçmiş Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerini nitel araştırma yöntemlerini kullanarak, karşılaştırmalı olarak incelemesidir. Yapılan alan yazın taraması sonucu üniversiteye uyum ile ilgili yerli ve yabancı pek çok araştırmaların olduğu görülmüştür (Akhan, Acar, Güngör ve Baysal, 2018; Akhan ve Arık Karamık, 2019; Aktaş, 1997; Aladağ, 2009; Aladağ, Kağnıcı, Tuna ve Tezer, 2003; A. Astin, 1975; A. W. Astin, 1999; R. W. Baker ve diğerleri, 1985; R. W. Baker ve Sıryk, 1984, 1986; S. R. Baker, 2004; Başaran Alagöz ve Geçkil, 2017; Bayram Değer ve Çifçi, 2020; Bean, 1979; Bender ve diğerleri, 2019; Bülbül ve Güvendir, 2014; Buote ve diğerleri, 2007; Cabrera, Castañeda, Nora ve Hengstler, 1992; M. Çelik ve Çırak, 2019, 2020; Clinciu, 2013; Duru, 2008; Duru ve Poyrazlı, 2007; Dyson ve Renk, 2006; English ve diğerleri, 2017; Feldt ve diğerleri, 2011; Gall, Evans ve Bellerose, 2000; Gerdes ve Mallinckrodt, 1994; Güçlü, 1996; Haskan Avcı, Koç ve Bayar, 2019; Holmbeck ve Wandrei, 1993; Julia ve Veni, 2012; T. F. Karahan, Sardoğan, Özkamalı ve Dicle, 2005a; Kartal, Işık ve Yazıcı, 2018; Kiye, Yoncalık ve Nazlı, 2020; Koç, 2020; Kuh ve Hu, 2001; Lapsley ve Edgerton, 2002; Lapsley, Rice ve Shadid, 1989; Mercan ve Yıldız, 2011; Mounts, 2004; Okur, Pasaoglu Baş ve Uça Gunes, 2019; Osmanlı, 2018; Pancer, Hunsberger, Pratt ve Alisat, 2000; Pare ve Tsay, 2014; Pascarella, 1980; Pascarella ve Terenzini, 1980; Pascarella ve diğerleri, 1986; Sagel Cetiner, Sayın Karakas, Selcuk ve Sakiroglu, 2018; Sevim ve Yalçın, 2006; G. Sevinç ve Şener Kılınç, 2018; Sevinç Tuhanoğlu ve Gizir, 2019, 2020; Skowron ve diğerleri, 2004; Sungur ve diğerleri, 2016; Sürücü ve Bacanlı, 2010; Tao ve diğerleri, 2000; Tinto, 1975; Usta, Sayın ve Guzelipek, 2017; Wang ve diğerleri, 2006; Yıldırım, Özkan ve Büyükyılmaz, 2016; Yüksel ve Öz, 2018; Zavalı ve Gündoğ, 2017).

Üniversite öğrencilerinin uyum süreçleri genellikle nicel araştırma yöntemleri kullanılarak araştırılmıştır. Sevinç & Şener (2018) üniversiteye uyum ile güvenli bağlanma ve benlik kurguları arasındaki ilişkiyi, Çelik (2019) yüksek lisans tezinde yabancı öğrencilerin sosyokültürel uyumu ile akademik uyumu arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Sağel-Çetiner ve diğerleri (2018) bilgece farkındalığın aracı rolünün,

üniversiteye uyum sürecinde algılanan strese etkisini incelemişlerdir. Karahan ve diğerleri (2005a) üniversite öğrencilerinin uyumunu sosyokültürel etkinlikler ve denetim odağı ve atılganlık düzeyleri açısından incelemişlerdir. Sürücü & Bacanlı (2010) üniversiteye uyumu psikolojik dayanıklılık ve demografik değişkenler açısından araştırmışlardır. Bülbül & Acar Güvendir (2014) üniversite öğrencilerinin uyumunu; amaçsal ve kurumsal kararlılık, sosyal akademik uyum açısından incelemişlerdir. Çelik & Çırak (2019, 2020) fonksiyonel olmayan tutumlar, sosyo-demografik değişkenler açısından incelemişlerdir.

Sevinç Tuhanioğlu & Gizir (2019) bireysel ve çevresel faktörler açısından araştırmışlardır. Koç (2020) stres düzeyleri açısından incelemişlerdir. Kaba & Keklik (2016) üniversite birinci sınıf öğrencilerin üniversite uyumu ile psikolojik dayanıklılık ve psikolojik belirtilerini karşılatırmışlardır. Sevim & Yalçın (2006) üniversite birinci sınıf öğrencilerinin kısa süreli oryantasyon programının, üniversiteye uyumlarını incelemişlerdir. Bu araştırmalarda üniversiteye uyum kavramı ile ilgili geliştirilen ya da çevirisi yapılan ölçeklerin kullanıldığı görülmüştür. Bu ölçeklerden bazıları Aladağ ve diğerleri (2003) geliştirdiği; üniversite yaşamı ölçeğidir. Bu ölçekle üniversite ortamına uyum, duygusal uyum, kişisel uyum, karşı cinsle ilişkiler, akademik uyum ve sosyal uyum alt boyutlarını ölçmek amaçlanmıştır. Aslan (2015) tarafından geliştirilen üniversite yaşamına uyum ölçeği ile öğrencilerin; kişisel, sosyal ve akademik uyumlarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Sevinç Tuhanioğlu & Gizir (2020) tarafından geliştirilen üniversite uyum ölçeği, akademik, sosyal, kişisel-duygusal ve kurumsal uyum alt boyutlarından oluşmaktadır. Erzen (2018) ise doktora tezi için kendi geliştirdiği üniversiteye uyum ölçeğini kullanmıştır. Bu ölçek ile öğrencilerin kişilik özellikleri, sosyal destek, akademik öz-yeterlilik kavramları arasındaki ilişkiye bakmıştır.

Son yıllarda nitel araştırmaların popülerleşmesi ile birlikte üniversiteye uyum konusu ile ilgili nitel çalışmaların sayısı da artış göstermektedir. Aladağ (2009) üniversiteye uyum için akran danışmanlığı programının değerlendirmesini nitel yöntemler kullanarak yapmıştır. Sezgin & Yolcu (2016) göç ile gelen öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreçlerini incelemek için nitel yöntemleri kullanmışlardır. Zavalsız & Gündoğ (2017) Karabük Üniversitesi yabancı uyruklu öğrencilerinin sosyokültürel uyumlarını mülakat yöntemi ile incelemişlerdir. Akhan ve diğerleri(2018), üniversiteye uyum programı uygulanan, eğitim fakültesi birinci

sınıf öğrencilerinin görüşlerini metafor kullanarak öğrenmişleridir. Kiye, ve diğerleri (2020), üniversite birinci sınıf öğrencilerinin akran danışmanlığının ve üniversiteye uyumunu durum çalışması ile incelemişlerdir. Yapılan araştırmalarda genellikle üniversiteye uyum kavramı ile başka değişkenler arasındaki etki incelenmiş ya da uyumun alt başlıkları incelenmiştir. Bu çalışmada ise sadece üniversiteye uyum kavramına odaklanılmıştır. Türk ve yabancı öğrencilerin uyum deneyimleri keşfedilmeye çalışılmıştır.

Sevinç (2010), yüksek lisans tezinde nitel araştırma yöntemi kullanmış ve üniversite birinci sınıf öğrencilerinin akademik, sosyal, kişisel ve kuramsal uyumlarını olumsuz etkileyen faktörleri incelemiştir. Bu çalışmada ise üniversiteye uyum ile ilgili herhangi bir alt boyut tasarlanmamıştır. Araştırma sürecinde öğrencileri üniversiteye uyumun alt boyutları olarak görülen sosyal uyumlarını ya da akademik uyumlarını ölçmek, kişilik özellikleri, öz yeterlilik gibi çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiyi ölçmek amaçlanmamıştır. Bu çalışmanın önemi ise üniversiteye uyum kavramını Türk ve yabancı öğrencilerin kişisel deneyimlerinden yola çıkarak anlamak ve anlamlandırmaktır. Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyumlarını onların anlatımı ile keşfetmektir. Bu nedenle araştırmacının düşüncesindeki üniversiteye uyum kavramı değil araştırılan grubun üniversiteye uyum deneyimleri ölçülecektir.

Yapılan alan yazın araştırmasında yerli kaynaklarda, Türk ve yabancı öğrencilerin uyum sürecinin birlikte incelendiği bir araştırmayla karşılaşmıştır. Musaoğlu (2016), yüksek lisans tezinde Türk ve yabancı öğrencileri birlikte incelemiştir. Araştırmasında yabancı öğrencilerin uyum sürecine değinirken uluslararasılaşma kavramı üzerinde araştırmasını geliştirmiştir. Bu çalışma ile alan yazındaki Türk ve yabancı öğrencilerin uyum süreçlerinin incelenmesine dair boşluğun doldurulması amaçlanmıştır.

Ercan (2012), uzmanlık tezinde Türkiye’de burslu okuyan uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarını ve bu öğrencilerin üniversiteden beklentilerini incelemiştir. Özçetin (2013), yüksek lisans tezinde yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sosyal uyumlarını etkileyen etmenleri araştırmıştır. Otlı (2010), yüksek lisans tezinde yabancı öğrencilerin akademik uyumunda, kültürleşme stresi ve sosyal desteğin etkisini incelemiştir. Yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum süreçleri genellikle sosyal uyum ve akademik uyum alt boyutları ele alınarak

araştırılmıştır. Bu araştırmada ise yabancı öğrenciler üniversiteye uyum süreçlerini kendileri ifade edecektir. Herhangi bir ölçek kullanmayarak onların kendilerini sözlü olarak ifade etmesi sağlanacaktır. Yabancı öğrenciler kendi düşünce ve deneyimlerini daha rahat bir şekilde anlatacaktır. Böylelikle elde edilecek verilerin önemini arttıracaktır. Bu araştırma ile yabancı öğrencilerin sadece sosyal ve akademik uyumları değil üniversiteye uyum süreçlerini derinlemesine inceleme fırsatı doğacaktır.

Akgedik Can (2019), yüksek lisans tezinde nitel yöntemler kullanarak, yabancı öğrencilerin uyum sürecinde karşılaştığı sorunlar ve çözümlerine yer vermiştir. Mohamed Ana (2020), yabancı öğrencilerin sosyal uyum süreçlerini nitel olarak incelemiştir. Bu araştırmalarda nitel yöntemler kullanılsa da araştırmacılar uyum kavramını derinlemesine incelemek yerine sorunlara ya da uyumun alt boyutlarından birine odaklanarak araştırmalarını yapmışlardır. Bu araştırma ile üniversiteye uyumu bir olgu (fenomen) olarak incelemek amaçlanmıştır.

Yapılacak nitel çalışma ile alan yazında ki nitel araştırma boşluğunun doldurulması istenmektedir. Üniversiteye uyum sürecindeki Türk ve yabancı öğrencilerin uyum süreçlerini derinlemesine öğrenmek amaçlanmaktadır. Öğrenilecek bilgilerin Türk ve yabancı öğrencilerin uyum sürecine yönelik üniversitelerin ve üniversite öğrencilerinin yapacağı çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları; araştırmanın uygulandığı evrenden, örneklemden, veri toplama araçlarından, katılımcılardan ya da analiz sürecinde ortaya çıkabilecek olası zayıf yönleri belirtir (Horzum ve diğerleri, 2016).

Araştırmanın veri toplama kaynağı olan görüşme soruları araştırmacı tarafından hazırlandı ve başka bir çalışmada kullanılmadı. Görüşme soruları için uzman kanısı alınmış ve 2 Türk ve 3 yabancı öğrenci ile pilot görüşme yapılmış olsa da bu sorular daha önce başka bir çalışmada kullanılmamıştır. Bu nedenle, çalışmayı sınırlandırabilecek bu araçların güvenilirliğine ilişkin hiçbir bilgi yoktur.

Nitel araştırmalarda, araştırmacı veri toplama ve veri analiz sürecinin birincil aracıdır. Araştırmacının ilk kez nitel araştırma çalışması yürütmesi de, bu

araştırmanın sınırlılıklarından biridir. Araştırmacı bu süreçte sürekli olarak nitel araştırma yapmış uzmanlarla araştırmanın aşamalarını ve araştırmada atılacak adımları değerlendirme yaparak bu sınırlılığı azaltmaya çalışmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunun bir kısmını yabancı öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrenciler Türkçe olarak kendini ifade edebilen öğrenciler arasından seçilmiştir. Fakat anadillerinde konuşmadıkları için kendilerini tam olarak ifade etmekte zorlanmış olabilirler. Bu durum da çalışmanın sınırlılıklarından biridir.

Ayrıca çalışma grubunun sınırlı sayıda olması da elde edilen verilerin ve sonuçların genellemesini sınırlandıracaktır. Araştırmacı veri doygunluğuna göre örnekleme belirleyerek bu sınırlılığı azaltmaya çalışmıştır. Çalışma verileri genellenemiyor olsada, katılımcıların deneyimlerini paylaşması açısından oldukça önemlidir. Üniversiteye uyum kavramı ile ilgili bundan sonra yapılacak araştırmalarda başvurulacak bir kaynak olacaktır.

Bu araştırma 2020 bahar döneminde, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi 1. Sınıf öğrencilerine uygulanacaktı fakat Covid-19 küresel salgınından dolayı üniversitelerin yüz yüze eğitimini durdurması ve araştırmacının yüksek lisans eğitimini dondurması nedeniyle 2020 güz dönemi ve 2021 öğretim yılına ertelenmiştir. Araştırmanın konusu üniversiteye uyum olduğu için yüz yüze eğitim gören 2. ve 3. Sınıf öğrencilerinden veri toplamaya karar verilmiştir. Katılımcılardan görüşme öncesi sorulara yüz yüze eğitim gördükleri dönemi düşünerek cevap vermeleri istenmiştir. Bu durumda araştırmanın sınırlılıklarından biridir.

1.5. Tanımlar

Türk Öğrenci: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan, Türkiye’de doğup büyümüş ve üniversite eğitimine Türkiye’de devam eden öğrencileri ifade etmektedir.

Yabancı Öğrenci: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan, Türkiye’de doğup büyümemiş, üniversite eğitimine Türkiye’de devam eden öğrencileri ifade eder.

Üniversiteye Uyum: Öğrencinin üniversiteye geçişi ile oluşan yeni düzene akademik, sosyal, kültürel ve duygusal olarak uyum sağlayabilmesidir.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

*Çalış genç arkadaşım çalış!
Namerde muhtaç olmak, ölmekten beterdir.
Gençlerle Başbaşa
Ali Fuad Başgil*

2.1.Üniversiteye Uyum İle İlgili Geliştirilen Modeller

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin uyum süreçlerini açıklayan Spady(1970) Okul Terki Modeli, Tinto (1975)Öğrenci Uyum Modeli, Bean (1979) Öğrenci Yıpranma Modeli, Pascarella (1980) Öğrenci- Fakülte Gayri Resmi İletişim Modeli, Astin (1984) Üniversite Yaşamına Katılım Modeli Ve Bean & Eaton (2001) Psikolojik Modeli açıklanmıştır. Üniversite eğitimlerinin yaygınlaşması ile araştırmacılar, üniversiteye uyum fenomeni ile ilgili pek çok araştırma yapmışlardır. Bu kısımda ulusal ve uluslararası araştırmacıların üniversite öğrencilerinin uyumlarına yönelik yaptıkları araştırmalara yer verilecektir.

2.1.1. Spady Okul Terki Modeli (1970)

Üniversite öğrencilerinin uyum süreçlerine yönelik araştırmalar incelendiğinde öğrencilerin uyum sürecini açıklayan çeşitli yaklaşım ve modellerin olduğu görülmektedir. Bunların başında ise Spady' nin (1970) okul terki modeli yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı öğrencilerin okul bırakma nedenlerini disiplinler

arası bir bakış açısı ile açıklamaktır. Araştırma sonuçları öğrencilerin uyum davranışları ve okul terkinin bağlantılı olduğunu göstermiştir.

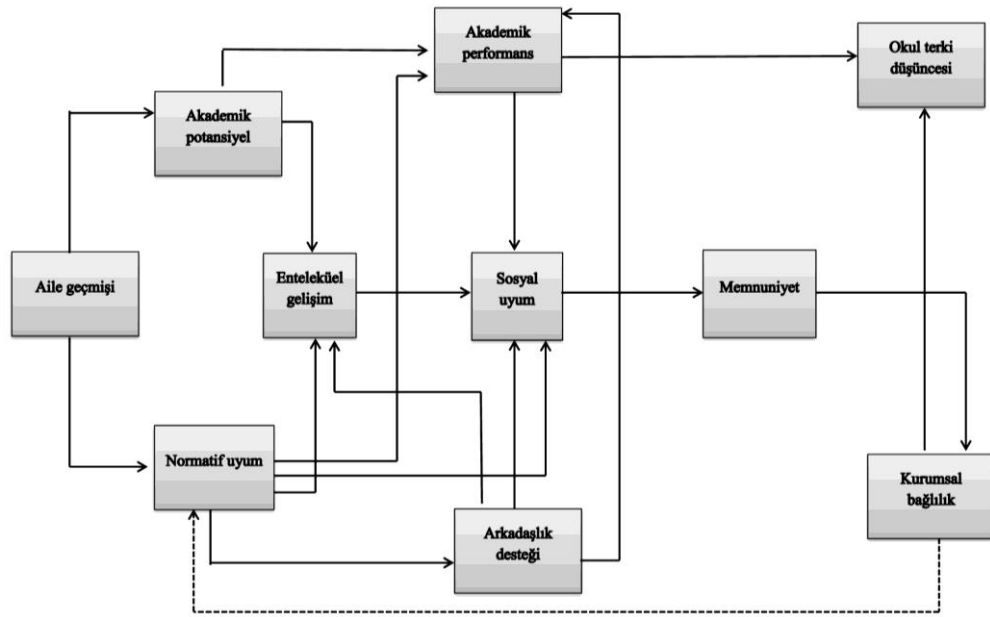
Spady (1970) araştırmasında Durkheim'in(1951) intihar teorisine dayanan bir model geliştirmiştir. Spady (1970) bireyin intihar girişimde bulunma sebepleri ile öğrencilerin okulu bırakma sebeplerinin benzer noktalardan kaynakladığını ileri sürmektedir. Okul terki modeli iki sistem üzerinden okul terkini açıklamaya çalışmıştır. Bunlar akademik ve sosyal sistemlerdir. Akademik sistemde başarılı olmanın iki yolu olduğunu varsayan bu model bireyin derslerden alacağı yüksek notları dışsal ödül; entelektüel olarak kendini geliştiriyor olmasını içsel ödül olarak değerlendirir. Sosyal sistemde başarı; ilk olarak bireyin geldiği üniversite ile uyumlu tutumlar geliştirmesi ilgi alanları ve kişilik özellikleri ile üniversitenin eşleşmesidir. Spady (1970) bu durumu normatif uyum olarak açıklamıştır. Sosyal sistemde başarının bir diğer yolu arkadaşlık desteğinin oluşmasıdır. Bu durum bireyin üniversitede diğer kişiler ile yakın ilişkiler kurmasıdır.

Spady'nin (1970) açıkladığı bu iki durum Durkheim'in (1951) intiharın sosyal doğası üzerine yaptığı incelemede sosyal bütünleşme olarak açıkladığı durumla benzerdir. Durkheim'a (1951) göre, kişinin sosyal bir sistemle bağını koparması, o toplumun ortak yaşamına uyum sağlayamamasından kaynaklanmaktadır. Birey içinde bulunduğu topluma uyum sağlayamadığında (normatif uyum) ya da yeterli toplumsal bağlılık(arkadaş desteği) geliştiremediğinde intihar olasılığı artmaktadır. Spady'e (1970) göre sosyal sistemle bağı kopan bireyin intihar etmesi gibi üniversite ile sosyal olarak bağlılık geliştiremeyen öğrenci de okulu bırakmaktadır. Durkheim (1951) bireyin mesleki rolünü, uyumun kritik bir bileşeni olarak görmektedir. Kişinin mesleki rolündeki zayıf performans (yani düşük notlar) ve mesleki grubun normlarıyla yetersiz özdeşleşme (yani düşük entelektüel gelişim) bireyi intihara yönlendiren sebeplerdendir. Öğrencinin akademik rolü ile gelecekteki mesleki rolü paralellik içerdiği için Spady (1970) okul bırakmayı etkileyen nedenler ile intihara sürükleyen nedenlerin paralel olduğunu düşünmektedir.

Spady'nin (1971)oluşturduğu modelde okul terki, doyumu ve kurumsallığı içeren karmaşık bir sosyal sürecin; aile ve önceki eğitim geçmişi, akademik potansiyel, normatif uyum, arkadaşlık desteği, entelektüel gelişim, sınıf performansı

ve sosyal entegrasyon açısından başarılı olmama durumunda öğrencinin tercih ettiği bir durum olarak görülmektedir.

Spady (1970,1971) çalışmaları okul terki üzerine bir çalışma olsa da sonuçları itibariyle üniversiteye uyum ile ilgili önemli bir kaynak haline gelmiştir. Üniversiteye uyum ile ilgili geliştirilen diğer modellere Tinto (1975), Terenzini (1980) temel oluşturmuştur.

Şekil 1. Spady okul terki modeli (1970)

2.1.2. Tinto Öğrenci Uyum Modeli (1975)

Tinto (1975) öğrenci uyum modelini, Spady'nin (1970) okul terki modelinden geliştirmiştir. Okul terkinin pek çok nedeni olabileceğini savunan Tinto, akademik başarısızlıktan kaynaklanan okulu bırakma ile gönüllü geri çekilme sonucu okulu bırakmanın farklı nedenleri olduğunu söylemiştir. Bu tür ayrımların yapılamaması nedeniyle, geçmiş araştırmalar çoğu zaman karakter olarak çelişkili ya da yanıltıcı bulgular üretmiştir. Bu nedenle çalışmasında okul terki sürecinin doğasını anlamaya odaklanmıştır. Tinto araştırmasında, birey ile kurum arasındaki, farklı bireylerin yükseköğretim kurumlarından ayrılmasına neden olan etkileşim süreçlerini açıklayan ve aynı zamanda, kesin olarak farklı okul terk davranış biçimleri ile

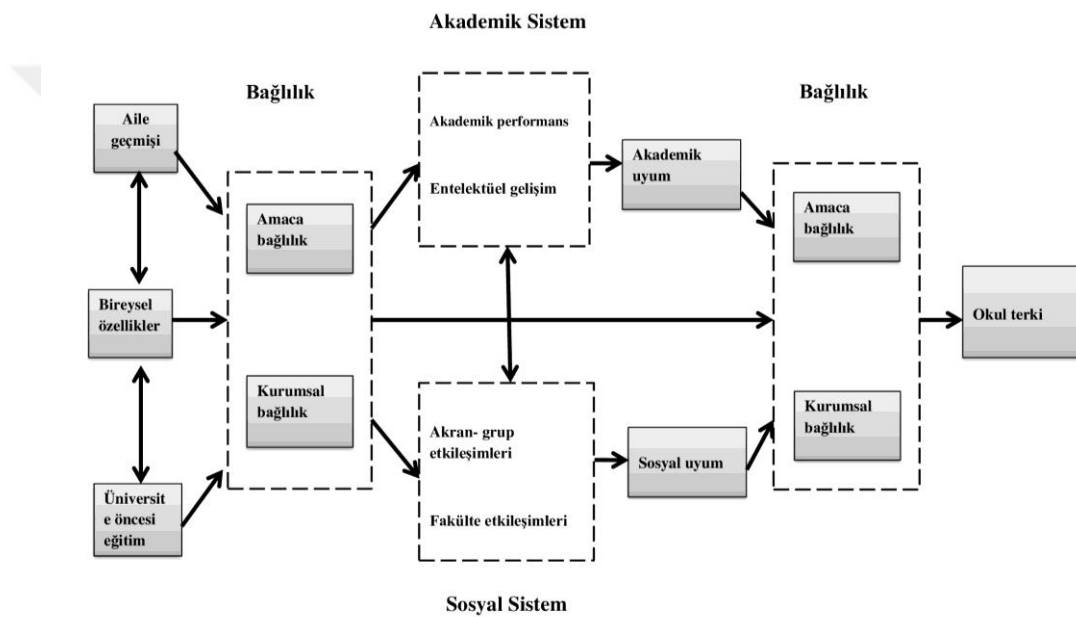
sonuçlanan süreçler arasında ayrım yapan teorik bir model oluşturmaya amaçlamıştır.

Öğrencinin üniversiteye girdikten sonra sosyal ve akademik olarak üniversite ile uyum sağlaması gerektiğini vurgulamıştır. Bu model öğrencinin bireysel özellikleri (örneğin, aile geçmişi, ortaokul başarısı, akademik yetenek gibi) ve üniversiteye girmeden önceki niyetlerini, hedeflerini ve taahhütlerini dikkate alır. Tinto' ya göre, üniversite ortamındaki etkili ve olumlu etkileşimler öğrencinin üniversiteye yönelik niyetlerini, hedeflerini ve taahhütlerini artırmalı ve son olarak öğrencinin üniversiteye devam etme kararını olumlu etkilemektedir (Burgette & Magun-Jackson, 2008). Tinto (1975), bireysel özellikler, önceki deneyimler ve taahhütler göz önüne alındığında, bireyin üniversiteye devamı ile en ilgili olanın, öğrencinin üniversitenin akademik ve sosyal sistemlerine uyum sağlaması olduğunu savunur.

Tinto modeline yıllar içerisinde geliştirmeye devam etmiştir ve 1988 yılında sosyal antropolog Arnold Van Gennep'in (1960) sosyal geçiş ritüelleri modelini, üniversite terki aşamalarına uyarlamıştır.

Tinto (1988) Üniversite Terki Modelini ayrılma, geçiş ve bütünleşme aşaması olarak üçe ayırmıştır. *Ayrılma aşaması*; bu aşamada öğrenci üniversiteye uyum sağlayabilmek için geçmişi yaşantıları ve alışkanlıklarından vazgeçerek üniversitenin getirdiği rol ve sorumlulukları yerine getirmesi sürecidir. Bu süreçte öğrencinin kendini üniversiteye ait hissetmesi için geçmişinden ayrışması gerekmektedir. *Geçiş aşaması*; bu aşamada öğrenci geçmiş yaşantılarından ayrılmış olsa da üniversiteye tam uyum sağlayamamıştır ve yalnızlık, stres, sorumluluk gibi konularda duygusal zorlanmalar yaşamaktadır. *Bütünleşme aşaması*; öğrenci üniversiteye uyum sağlamıştır ve artık yeni bir kimlik kazanmıştır. Bu aşamada öğrencinin yeni değerler inançlar ve sorumluluklar geliştirmesi beklenmektedir. Öğrencinin üniversiteye tam uyumu yeni geliştirdiği duygu ve düşünceler sayesinde olacaktır. Bu süreçte okul personeli, öğretmenler ya da arkadaşlarla kurulan ilişkiler bütünleşme aşamasının olumlu bir çıktısı olarak görülmektedir. Öğrenci bu aşamaları doğru şekilde gerçekleştiremezse ve bütünleşme olmazsa üniversiteyi bırakma eğilimi gösterebilmektedir.

Tinto'nun modeli öğrenci okul terki ve devam etmesini; öğrencinin kurumsal çevre ile arasındaki uyum derecesine dayandırmış boylamsal ve açıklayıcı bir araştırmadır (Pascarella vd., 1986). Çalışma; öğrencinin bireysel ve çevresel özelliklerinin birlikte ele alması, sosyal ve akademik uyumun okula devam etmede etkili olduğu aynı zamanda tek başına yeterli olmadığına dikkat çekmesi ve öğrencinin uyumu için sadece öğrencinin değil kurumunda çaba sarf etmesi gerektiği vurgusu ile okul terki ve üniversiteye uyum konusunda oldukça kapsamlı ve açıklayıcı bir modeldir.

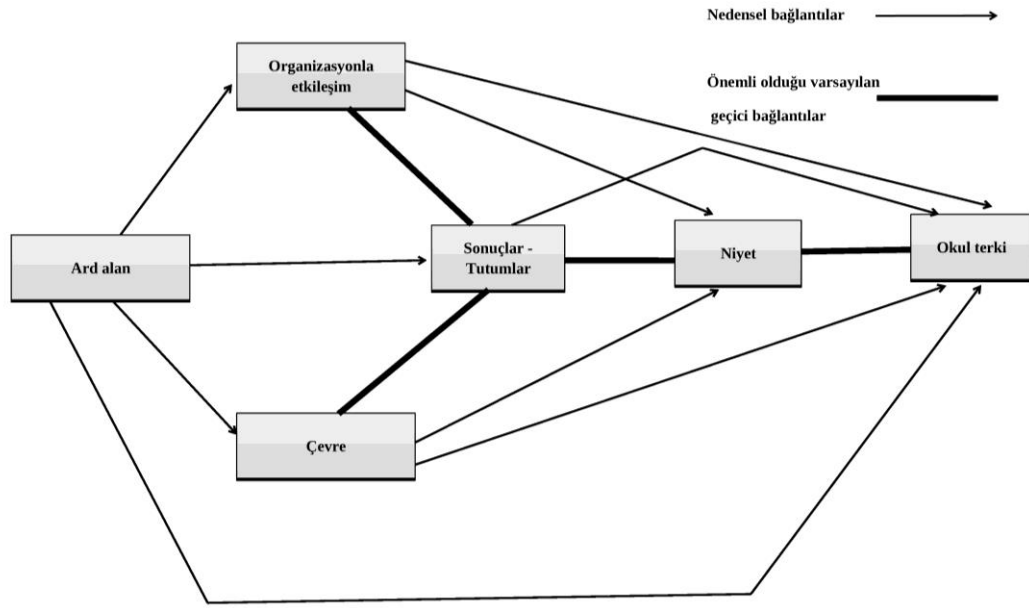
Şekil 2. Tinto öğrenci uyum modeli (1975)

2.1.3. Bean Öğrenci Yıpranma Modeli(1979)

Bean (1979) öğrenci yıpranma modelini, Price'in (1977) nedensel ciro modelini temel alarak geliştirmiştir. Bean'a göre işçilerin iş organizasyonlarını bırakma nedenleri ile öğrencilerin üniversite eğitimi bırakmalarının sebeplerini benzer bulmuştur. Spady(1970) ve Tinto'nun (1975) geliştirdikleri okul terki modellerinin, öğrencinin okulu bırakma davranışına yeterli nedensel açıklamalar getiremedikleri için eleştirmiştir. Bu çalışmasıyla öğrencilerin okul bırakma davranışlarının nedenlerini çeşitli değişkenler açısından açıklayan nedensel bir model geliştirmeyi amaçlamıştır.

Bean (1979) okul terki davranışını; psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve kurumsal boyutları ile ele almıştır. Bean araştırmasını; öğrencinin ard alan özellikleri (eve uzaklık, sosyoekonomik seviye, aile özellikleri gibi), organizasyon faktörleri (rutinleştirme, geliştirme, uyum gibi), çevresel faktörler ve öğrenci tutumları(memnuniyet, kurumsal bağlılık gibi) değişkenleri açısından incelemiştir. Price'nin (1977) nedensel ciro modelinde işçinin işe devam etme nedenlerini organizasyondan memnun olması ve ücretin iyi olması gibi faktörle açıklamıştır. Bean (1979) ise nedensel ciro modelinde olduğu gibi öğrencilerin okula devam etme kararını; okullarından memnun olmasına ve aldığı notların yeterli olmasıyla açıklamıştır.

Bean (1985) çalışmasında üniversite terk sendromu kavramından bahseder ve üniversiteyi bırakma davranışı ile üniversiteyi bırakma niyetinin farklı davranışlar olduğunu belirtir. Araştırmada öğrencinin akademik uyumu, kurumsal bağlılığı ve sosyal uyumu yeterli düzeyde olursa okula devam etme niyetinin olacağını varsayılmıştır. Araştırma bulgularında ise okula devam etme kararında akademik uyumdan daha çok sosyal uyumun etkili olduğunu tespit edilmiş sosyal uyumu olan öğrencinin kurumsal bağlılığının da arttığı görülmüştür. Mesela bir öğrenci üniversite notları yeterli olmasa bile akran ilişkileri gelişmişse üniversiteye devam etme kararı verirken, notları yeterli olan öğrenci arkadaş edinememiş ve kuruma bağlılık geliştiremediğinde okulu bırakma kararı alabilmektedir. Bean (1979) ulaştığı bu sonuç ile Spady(1970) ve Tinto (1979)'nun aksine, öğrencilerin devam kararında akademik uyumdan ziyade sosyal uyumun daha etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Şekil 3. Bean Öğrenci Yıpranma Modeli, Aljohani (2016)'den alıntılanmıştır.

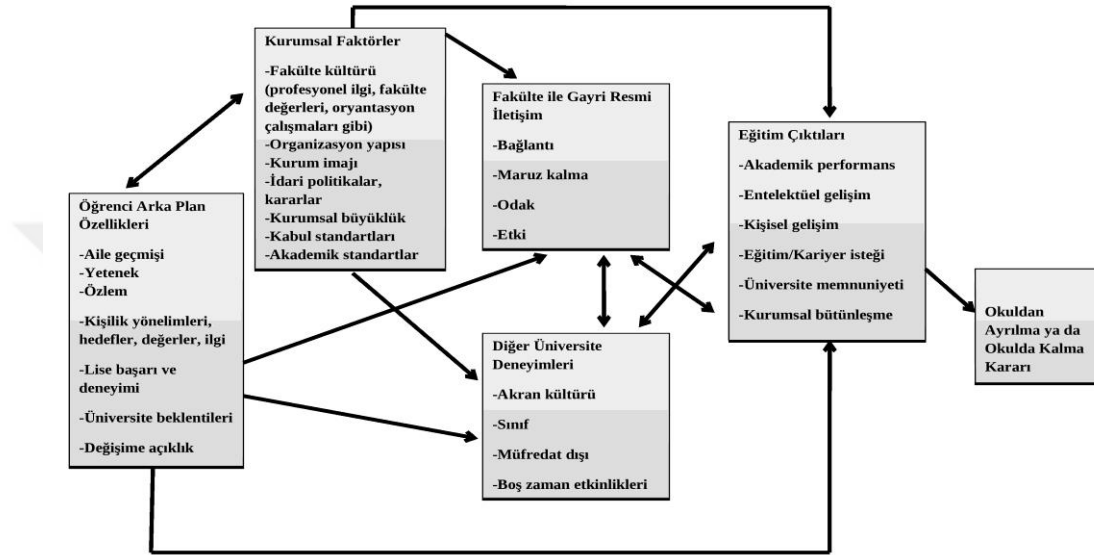
2.1.4. Pascarella Öğrenci- Fakülte Gayri Resmi İletişim Modeli (1980)

Pascarella (1980) çalışmasında öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerini inceleyen araştırmaları analiz etmiş ve elde ettiği sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin uyum süreçlerine yönelik kavramsal bir model sunmuştur. Pascarella'nın (1980) sunduğu modelde, öğrencinin okula devam etmesi ile öğrencinin ard alan özellikleri (geldiği çevre, aile geçmişi, sosyoekonomik seviye gibi), öğretim üyeleri ile kurduğu olumlu iletişim, üniversiteye karşı tutumu, akademik başarısı, entelektüel ve kişisel özellikleri arasında olumlu bir ilişki olduğunu bulmuştur.

Pascarella & Terenzini (1978), çalışmalarında öğretim üyelerinin ders ve entelektüel konularda öğrencilerle gayri resmi ilişki kurması ile öğrencilerin akademik performansı ve entelektüel gelişimi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Pascarella, ve diğerleri (1986) çalışmalarında, kurumsal bir müdahalenin öğrencinin okula devam etme/ bırakma davranışı üzerindeki etkisini Tinto'nun (1975) modeli çerçevesinde test etmek istemişlerdir. Hazırladıkları oryantasyon programı ile öğrencinin; kurum bilgisini artırmak ve kurumun akademik ve sosyal sistemlerine uyumunu kolaylaştırmayı amaçlamışlardır. Yapılan oryantasyon çalışmasının öğrencinin, sosyal uyumuna ve kuruma bağlılık

geliştirmesine katkı sağladığı sosyal uyum sağlayan ve kuruma bağlılık geliştiren öğrencilerin okula devam etme kararı aldığı tespit edilmiştir.

Pascarella öğrenci okul terki modellerine farklı bir bakış açısı getirerek, okula devam etmede öğrencinin bireysel özellikleri dışında kurumun müdahalesi (oryantasyon çalışmaları) ve öğretim üyeleri ile geliştirilen gayri resmi ilişkilerinde okula devam etme kararında etkili faktörler olduğunu ortaya koymuştur.

Şekil 4. Pascarella öğrenci gayri resmi iletişim modeli Aljohani (2016)'dan alınmıştır.

2.1.5. Astin Öğrenci Katılım Modeli (1984)

Astin (1999) literatürde öğrenci gelişimine yönelik pek çok çalışmanın olduğunu ve bu çalışmaların araştırdığı kavramların ve anlamların her araştırmada farklı kullanıldığını ve bunun giderek karmaşık bir hal aldığını söylemiştir. Bu karmaşıklığı gidermek için öğrenci gelişimini açıklayan basit ve kullanışlı bir model ortaya koymak istemiştir. Öğrenci katılım modeli; öğrenci gelişiminde çevresel faktörlerin etkilerini deneysel yollarla açıklamayı, psikanaliz ve klasik öğrenme teorisi gibi farklı kaynaklardan gelen ilkeleri modele dahil edebilmeyi ve geliştirilen model ile üniversite yöneticilerinin ve öğretim üyelerinin daha etkili öğrenme ortamları oluşturmalarına yardımcı olmayı amaçlamıştır .

Öğrenci katılımı; öğrencilerin üniversite deneyimine yatırdıkları fiziksel ve psikolojik enerjinin miktarını ve kalitesini ifade eder. Bu tür bir katılım, akademik

çalışmayı özümseme, ders dışı etkinliklere katılım ve öğretim üyeleri ve diğer kurumsal personel ile etkileşim gibi birçok biçim alır. Modele göre, öğrencinin üniversiteye katılımı ne kadar artarsa, öğrencinin öğrenme ve kişisel gelişim deneyimi de o kadar artacaktır. Astin (1999), öğrenci katılımını psikolojideki motivasyona benzetir ve katılımın motivasyondan daha fazlası olduğunu belirtir. Katılım, motivasyona göre daha gözlenebilir ve ölçülebilirdir. Öğrenci katılımı teorisi daha çok öğrenci gelişimini kolaylaştıran davranışsal mekanizmalar veya süreçlerle (öğrenci gelişiminin nasıl olduğu) ilgilidir. Katılımın öğretim süreci için motivasyondan daha etkili olacağını belirtmiştir .

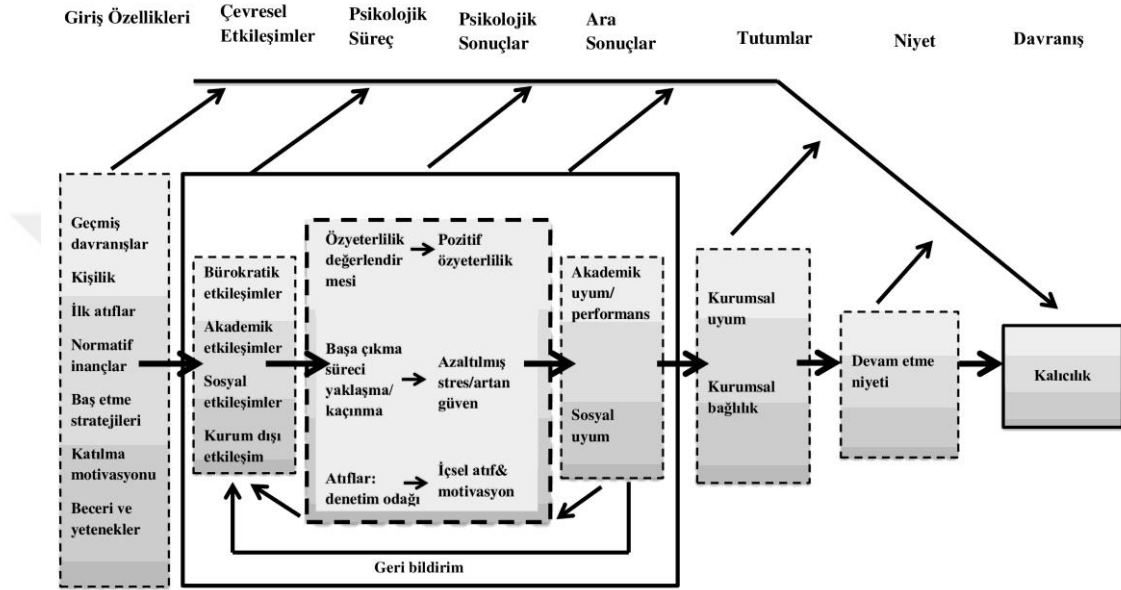
Öğrenci katılımı modeli, üniversitede öğrenci gelişimini ve öğrenme ortamını geliştirmeye odaklansa da öğrencinin üniversitede kalıcılığı içinde çözümler üretmiştir (Aljohani, 2016). Astin' e (1999) göre, öğrenciyi elde tutma, öğrenci katılımının diğer yüzüdür; öğrencilerin akademik kurumlarına katılımı arttıkça, kalıcılık oranları da artacaktır.

2.1.6. Bean & Eaton Psikolojik Model (2001)

Bean & Eaton (2001) geliştirdikleri model ile sosyal ve akademik uyuma yol açan psikolojik süreçleri tanımlamışlardır. Okulda kalıcılıkta etkili olan; öğrenme toplulukları, birinci sınıf ilgi grupları, özel ders, oryantasyon çalışmaları gibi programların psikolojik süreçlere nasıl dayandığını açıklamışlardır. Geliştirdikleri modelde dört psikolojik teoriyi temel almışlardır. Bunlar; tutum-davranış teorisi, başa çıkma davranışsal (yaklaşma-kaçınma) teorisi, öz-yeterlilik teorisi ve akademik ve sosyal uyuma yol açan atıf (kontrol odağı) teorisidir.

Bu modelde bireyin belirli deneyimler, yetenekler ve öz değerlendirmeler tarafından şekillendirilen psikolojik özelliklere bir üniversiteye girdiğini kabul edilir. Bu psikolojik faktörlerin en önemlileri arasında öz yeterlik değerlendirmeleri, normatif inançları ve geçmiş davranışları yer almaktadır. Öğrenci üniversiteye girdikten sonra sosyal ve akademik alanlarda etkileşime başlar. Girdiği her etkileşimde akademik ya da sosyal uyum sağlaması beklenmez. Öğrenci girdiği etkileşimler sonucunda öz değerlendirmeler yaparak üniversite ile arasında duygusal bağlar kurar. Üniversite ile kurduğu bu bağlar sayesinde çeşitli stratejiler geliştirerek sosyal ve akademik olarak uyum sağlar (J. Bean & Eaton, 2001)

Bean & Eaton (2001) öğrencilerin gelişimi ve üniversitede kalıcılıkları için; hizmet-öğrenme programları, birinci sınıf ilgi grupları ve diğer öğrenme toplulukları, birinci sınıf oryantasyon seminerleri ve rehberlik programlarının etkili olacağını belirtmişlerdir. Bu programların uygulanması ile öğrencilerin akademik ve sosyal uyumlarının artacağını belirtmişlerdir.

Şekil 5. Bean&Eaton psikolojik model (2002)

Benden bana seslenir,
Hem ilaç hem de zehir...
Adamlar

2.2. İlgili Literatür

Bu bölümde üniversiteye uyum ile ilgili ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum süreci ile ilgili yapılmış olan uluslararası ve ulusal araştırmalara yer verilmiştir.

2.2.1.Uluslararası Yayında Üniversiteye Uyum

Uluslararası literatür incelendiğinde karşımıza çıkan çalışmaların başında Baker & Siryk'in (1984) geliştirdikleri üniversiteye uyum ölçeği gelmektedir. Geliştirdikleri ölçek ile uyuma; kişisel ve çevresel özelliklerin etkilerini belirlemek istemişlerdir. İkinci olarak üniversiteye uyumda zorluk çeken öğrencileri belirleyip onların gerekli iyileştirici müdahalelerden (danışmanlık hizmeti gibi) yararlanmalarını sağlamak amaçlanmıştır. Önceki geliştirilen ölçeklerde uyum daha çok üniversite yaşamında yıpranmanın ya da üniversite terkinin bir alt boyutu olarak değerlendirilmekteydi. Bu araştırma ile öğrencilerin üniversiteye uyumunu; sosyal, akademik, kişisel- duygusal ve genel uyum alt boyutlarıyla ölçen geçerlik ve güvenirlik analizi yapılmış psiko-metrik bir araç geliştirilmiş oldu.

Lapsley ve diğerleri (1989), psikolojik ayrılık ve üniversiteye uyum arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Birinci sınıf öğrencilerinin üst sınıf öğrencilerine göre, anne babaya daha fazla bağımlılık gösterdikleri görülmüştür. Bu çalışmada birinci sınıf öğrencilerinin, sosyal ve kişisel-duygusal uyumlarının daha zayıf olduğu bulunmuştur. Psikolojik ayrılık, genel uyumu yordamıyor olsa da uyum ile aralarında yaygın bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Psikolojik ayrılık ile kişisel duygusal uyum arasında güçlü bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Holmbeck & Wandrei (1993), üniversitenin birinci yılında evden ayrılma durumunun, aile işlevlerinin, ayrılık bireyleşme sorunlarının, evden ayrılma sürecinin bilişsel yapılarının ve kişilik değişkenlerinin üniversiteye uyumu yordayıp, yordamadığını ölçmek istemişlerdir. Bulgular, ayrılık-bireyleşme, aile ilişkileri ve kişilik değişkenlerinin, bilişsel göstergelere veya evden ayrılma durumuna göre uyum için daha iyi yordayıcılar olduğunu ortaya koymuştur. Daha az uyum sağlayan kadın öğrenciler yüksek düzeyde ayrılık kaygısı ve yakınlaşma arayışı sergilerken; daha az uyum sağlayan erkeklerin daha kopuk davranışlar sergilediği görülmüştür.

Gerdes & Mallinckrodt(1994) yaptıkları boylamsal çalışmada öğrencinin akademik yeteneklerini, motivasyon faktörlerini ve kurumsal bağlılığı içeren akademik uyum, sosyal uyum; ve kişisel-duygusal uyum düzeylerinin öğrencinin üniversiteye devam etme kararı üzerindeki etkisini araştırmışlardır. 6 yıl süren

çalışmanın sonunda sosyal ve kişisel- duygusal uyumun okula devam kararında akademik uyumdan daha iyi yordayıcı olduklarını bulmuşlardır.

Leong ve diğerleri (1997), birinci sınıf öğrencilerin kullandıkları başa çıkma stratejilerinin uyum düzeylerini etkileyip etkilemediğini araştırmışlardır. Araştırma sonuçları, akademik uyum ve kişisel-duygusal uyumun başa çıkma stratejileriyle ilişkili olduğunu, sosyal uyum ve bağlanma / hedef taahhüdünün başa çıkma stratejileri ile ilişkili olmadığını göstermiştir. Sorunu çözmek için olumlu bir şey yapmaya odaklanan aktif başa çıkma, akademik uyumun ve kişisel duygusal uyumun yordayıcısı olduğu görülmüştür.

Pancer ve diğerleri (2000), yaptıkları boylamsal çalışmada üniversite ile ilgili beklentileri ve uyumları incelenmiştir. Araştırma sonucunda üniversiteyle ilgili daha karmaşık beklentileri olan öğrencilerin, beklentileri daha basit olan öğrencilere göre stresli koşullara daha iyi uyum sağlama eğiliminde olduklarını bulmuşlardır.

Gall ve diğerleri (2000), çalışmalarında üniversiteye geçişte, zamanın ve yaşam alanlarının uyum kalıplarını nasıl değiştirdiğini araştırmışlardır. İkinci olarak üniversiteye uyumu uzun ve kısa vadede öngören kaynakları belirlemeyi amaçlamışlardır. Başa çıkma yöntemleri ve üniversiteye ilişkin algılarının uyumla ilişkilerine bakmışlardır. Araştırma sonucunda akut stresin, öğrenciler zorluk yaşamasında ve üniversiteye girişte iyi, oluşu etkileyen en önemli faktör olduğu bulunmuştur. Zamanla birlikte öğrencilerin uyumlarında olumlu gelişmeler olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaları sonucunda üniversiteye kısa ve uzun vadeli uyum için faktörlerin öngörülebilir olduğunu, öğrencinin sorunlarını yılın başlarında tespit edip çeşitli çözümler üretilebileceğini bildirmişlerdir. Öğrencilerin üniversiteye ilişkin algılarını ve başa çıkma yöntemlerini değiştirmelerine zamanında yardımcı olunursa öğrencilerin uzun vadeli uyumlarına katkı sağlanmış olacağı belirtilmiştir.

Lapsley & Edgerton(2002), ayrılık bireyleşmesi, yetişkin bağlanma stilleri ve üniversite uyumu arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Üniversiteye geçiş ile bağlanma davranışlarının benzer deneyimlerden geçtiğini düşünen araştırmacılar ayrılık-bireyleşme ve bağlanmanın üniversite uyumu üzerindeki etkisini önemli bulmuşlardır. Üniversiteye uyumu, güvenli yetişkin bağlanması ile pozitif ve korkulu, kaygılı bağlanmalarla negatif ilişkili olduğu bulmuşlardır. Yetişkin bağlanma stilleri ile üniversite uyumu arasındaki uyumun sürekliliğini incelemişler

ve güvenli bir yetişkin bağlanma stili sergileyen genç yetişkinlerin de sosyal ve duygusal olarak üniversiteye uyum sağlama eğiliminde olduklarını ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda bağlanma stilineki farklılıkların üniversiteye uyum sağlamayı öngördüğünü bulmuşlardır.

Clark (2005), araştırmasını Deci & Rayn'a ait olan kaderi tayin teorisi üzerine bir araştırma kurmuştur. Teoride geçen motivasyonun üniversiteye uyum, iyilik hali ve akademik performanstaki rolüne bakmıştır. Motive edilmemiş davranışlarla zayıf psikososyal uyum, yüksek düzeyde algılanan stres gibi olumsuz sonuçlar arasında ilişki bulunmuştur.

Skowron ve diğerleri (2004), araştırmalarında benlik farklılaşması, kolej stresi ve psikolojik uyum arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma sonucunda benlik farklılaşması ve psikolojik uyum arasında olumlu bir ilişki bulmuşlardır. Bu doğrultuda tepkileri ya da uyum güçlükleri yaşadıkları için üniversite danışma merkezlerine sevk edilen öğrencilere, bireysel, aile kökenli terapiler uygulanabileceğini söylemişlerdir.

Wang ve diğerleri (2006), birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye başa çıkma stratejileri ile sosyal desteğin, psikolojik ve davranış uyumundaki aracı rolünü araştırmışlardır. Birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye psikolojik ve davranış uyumu, sadece doğrudan başa çıkma stratejilerinden değil, aynı zamanda dolaylı olarak sosyal desteklerden de etkilendiği belirtilmiştir. Araştırma sonucunda; kırsal kesimden gelen, fakir ailelerde yaşayan birinci sınıf öğrencilerin üniversiteye uyumlarını akranlarına göre daha zayıf olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar, başa çıkma stratejisinin ve sosyal desteğin, birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye ve psikolojik sağlığa davranış uyumunda önemli bir rol oynadığını ve farklı birey ve aile geçmişlerinin de kolejlerin ilk dönemindeki psikolojik ve davranış uyumlarını etkilediğini göstermektedir.

Dyson & Renk (2006), üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan; depresif belirtiler, strese karşı üniversite birinci sınıf öğrencilerinin kullandığı başa çıkma stratejilerinin cinsiyet açısından bir farklılık olup olmadığını incelemişlerdir. Araştırma bulguları erkek ve kadın öğrencilerin problem odaklı başa çıkma stratejileri kullandığını, kadın öğrencilerin aynı zamanda duygu odaklı başa çıkma stratejileri kullandığını öngörmüştür. Genel olarak, bu çalışmanın sonuçları,

üniversite birinci sınıf öğrencilerinin cinsiyet rolü, depresif belirtileri seviyeleri ve sergilediği stres seviyeleri arasındaki ilişkileri anlamının, üniversite yaşamına geçişlerini ve uyumlarını kolaylaştırmada önemli olabileceğini düşündürmektedir.

Buote ve diğerleri (2007), yaptıkları araştırmada yeni arkadaşlıkların kalitesi ile üniversiteye uyum arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırma sonuçları yurttan yaşayan öğrencilerin, üniversiteye gidip gelenlere göre üniversiteye uyumlarının daha güçlü olduğunu göstermiştir. Yapılan araştırma sonucunda yeni bir sosyal çevreye uyum sağlamada yeni kurulan arkadaşlıkların önemli olacağı vurgulanmıştır.

Pittman & Richmond (2008), araştırmalarında üniversite aidiyetinin ve arkadaşlık kalitesinin, öğrencilerin ilk yılında üniversiteye uyum sağlamasında önemli faktörler olduğunu bulmuşlardır. Öğrencilerin okula ait olma duygusunu arttıracak ve öğrencilerin arkadaşlarıyla olumlu bağlar geliştirmelerine yardımcı olacak programların üniversiteye uyumu artıracığını belirtmişlerdir.

Feldt ve diğerleri (2011), öğrenci uyum anketinin (SACQ)faktör yapısını, madde içeriğini, kişilik ölçülerini ve stresle olan ilişkilerini tanımlayarak yapı geçerliliğini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda Baker ve Sıryk' ın (1999) açıkladıkları dört alt boyut olan sosyal uyum, kişisel-duygusal uyum, üniversite uyumu, akademik uyuma iki alt boyut daha eklemişlerdir. Bunlardan ilki kurumsal uyumdur. İkinci olarak ise akademik uyumun iki farklı alt bileşende farklılaştığını bunlardan birinin ders çalışma diğerinin akademik performans olduğunu belirtmişlerdir. Ders çalışma faktörünün akademik performanstan önce öğrencinin çalışma becerileri, akademik başarı için düşük özyeterlilik algısı, akademik hedeflerin eksik olması gibi durumlarda daha bağlantılı olduğunu ifade etmişlerdir.

Mutambara & Bhebe(2012), yaptıkları nitel araştırmada öğrencilerin Zimbabwe'de hüküm süren olumsuz sosyoekonomik koşullardan dolayı öğrencilerin, üniversite eğitimlerine tam zamanlı devam edemediklerini ve üniversitenin barınma, yemek, kütüphane gibi imkânlarının yetersiz olduğunu bulmuşlardır. Bu durumun, öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamalarını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin uyum açısından en büyük desteklerinin arkadaş desteği olduğunu ifade etmişlerdir.

Clinciu (2013), ilk yılı karşılaşılabilecek çok sayıda olası uyum zorluğu nedeniyle üniversiteye uyum için en kritik yıl olarak görmüş ve çalışmada öğrencilerin ilk yılında üniversite uyumları ile stresin ilişkisini araştırmayı amaçlamıştır. Çalışma bulgularında uyum ile stres arasında yüksek düzeyde negatif korelasyon bulunmuştur. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere kıyasla üniversite yaşamına daha iyi uyum sağladığı tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerde kişisel duygusal uyum yüksek iken kız öğrenciler için bir akademik uyum daha yüksek bulunmuştur.

Katz & Somers (2017), bireysel ve çevresel değişkenlerin üniversite uyumuna katkılarını araştırmışlardır. Bireysel değişkenler arasında başarısız uyuma en büyük katkıyı; uyumsuz başa çıkma ve utangaçlık değişkenlerinin yaptığını bulmuşlardır. Çevresel değişkenler arasında en çok algılanan üniversite ortamının uyuma katkı sağladığını, diğer araştırmalardan farklı olarak sosyal desteğin ve cinsiyetin uyum için gerekli olmadığını bulmuşlardır.

English ve diğerleri (2017), ev hasretinin üniversiteye uyumu ve uyumun çeşitli yönlerini (akademik, sosyal gibi) nasıl etkilediğini yaptıkları boylamsal çalışma ile araştırmışlardır. Araştırma sonucunda ev hasretinin, üniversite birinci sınıfta karşılaşılan bir dizi problem ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Ev hasreti yüksek düzeyde olan öğrencilerin üniversiteye genel uyumunun ve sosyal uyumunun düşük olacağını öngörmüştür. Yapılan çalışma ile ev hasretinin akademik uyumu etkilemediği bulunmuştur. Bulgular, ev hasretinin birinci sınıflar için yaygın bir deneyim olduğunu ve nispeten geçici doğasına rağmen, memleket hasretinin üniversiteye uyum için önemli etkileri olduğunu göstermektedir.

Arjanggi & Kusumaningsih (2016), sosyal kaygı ve üniversite arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırma sonucunda; sosyal kaçınmanın sosyal, kişisel-duygusal, akademik, kurumsal uyumla ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Olumsuz değerlendirme korkusunun akademik ve kişisel-duygusal uyumla ilişkili olduğunu ancak olumsuz değerlendirilme korkusunun; sosyal uyum ve kurumsal uyumla ilişkili olmadığını bulmuşlardır.

2.2.2. Uluslararası Yayınlar da Yabancı Öğrencilerin Üniversiteye Uyum u

Kaczmarek ve diğerleri (1994), yaptıkları araştırmada yabancı öğrencilerin uyumu ile ilgili yaptıkları araştırmada öğrencilerin uyum ile ilgili gerçekçi beklentileri olsa da zor bir geçiş yaşadıklarını belirtmişlerdir. Yabancı öğrencilerin, Amerikalı öğrencilere göre sosyal ve kurumsal bağlanma ve hedef taahhüdü alt boyutlarında önemli ölçüde daha düşük puan aldığını belirtmişlerdir.

Toyokawa & Toyokawa (2002), Amerika’da öğrenim gören Japon öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılımı ile öğrencilerin sosyal yaşama uyumu arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma bulguları, ders dışı etkinliklere katılım ile öğrencilerin genel yaşam doyumu, akademik katılım düzeyleri ile olumlu yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Asyalı öğrencilerin uyumu için ders dışı programlar geliştirilmesini tavsiye etmişlerdir.

Wang & Mallinckrodt(2006), yaptıkları araştırmada Amerika’da okuyan Çinli ve Tayvanlı öğrencilerin kültürleşme, bağlanma ve psikososyal uyumlarını araştırmışlardır. Bulgular, bağlanma kaygısının öğrencilerin ABD kültürüne uyum sağlamaları ile olumsuz yönde ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Bağlanmadan kaçınma, bağlanma kaygısı ve ABD kültürüne uyumun öğrencilerin psikososyal uyumları için önemli yordayıcılar olduğunu belirtmişlerdir.

Andrade (2006), çalışmasında yabancı öğrencilerin uyumunu ve akademik başarısını etkileyen faktörleri açıklamıştır. Yabancı öğrencilerin yaşadıkları uyum zorluklarını, öncelikle İngilizce dil yeterliliği ve kültür farklılığı olarak açıklamıştır. Yabancı öğrencilerin başarısının İngilizce yeterliliğinden, akademik becerilerden ve eğitim geçmişinden etkilendiğini belirtmiştir.

Araujo (2011), Amerika’da okuyan yabancı öğrencilerin uyum sorunlarına yönelik bir literatür incelemesi yapmıştır. İnceleme sonucunda; dil akıcılığı, sosyal destek, ABD’de kalma süresi, algılanan ayrımcılık veya önyargı, Amerikalılarla ilişki kurma ve memleket hasretinin yabancı öğrencilerin uyumuyla ilgili en önemli değişkenler olduğunu belirtmiştir.

Mudhovozi (2011),bir Güney Afrika üniversitesindeki yabancı öğrencilerin uyum deneyimlerini araştıran nitel bir çalışma yapmıştır. Bulgular yabancı öğrencilerin hem akademik hem de sosyal uyumda zorluklarla karşılaştığını

göstermiştir. Öğrenciler vatan hasreti, yemek, yalnızlık, başarısızlık korkusu, akademik kaygılar ve dil kaygıları gibi yaşadıkları zorluklara karşı; ev desteği, akran ağları ve dini ve iyimser inançlar gibi başa çıkma stilleri kullanmışlardır. Öğrenciler uyum sorunları ile başa çıkmak için kişisel ve çevre odaklı kontrol stratejileri kullandıklarını bildirmişlerdir.

Zhang & Goodson (2011), yaptıkları literatür incelemesi ile yabancı öğrencilerin Amerika'daki hayata psikososyal uyumlarının yordayıcılarını araştırmışlardır. En çok bildirilen yordayıcıların stres, sosyal destek, İngilizce dili yeterliliği, bölge / ülke, Amerika Birleşik Devletleri'nde ikamet süresi, kültürleşme, Amerikalılarla sosyal etkileşim, öz-yeterlik, cinsiyet ve kişilik yer aldığını ifade etmişlerdir.

Nasir (2012), kültürel uyumun yabancı öğrencilerin akademik başarılarını nasıl etkilediğini araştırmıştır. Bulgular kültürel uyum ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Yüksek ve düşük kültürel uyum düzeyleri arasında öğrencilerin akademik performanslarında anlamlı bir farklılık bulmuş ve kültürel uyumun yabancı öğrencilerin akademik başarılarının anlamlı bir yordayıcısı olduğunu belirtmiştir.

Pare & Tsay (2014), yaptıkları nitel çalışmada Tayvan'daki üniversitelerde okuyan yabancı öğrencilerin karşılaştığı zorlukları keşfetmeyi ve yabancı öğrencilerin uyum süreçlerini araştırmayı amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda yabancı öğrencilerin kültürel uyum, sosyal uyum ve akademik uyum açısından önemli zorluklar yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Öğretim diline uyum, öğretim yöntemlerine uyum, yeni ve farklı öğrencilere uyum -öğretmen ilişkileri ve okulun fiziksel ortamına uyum öğrencilerin uyum konusunda en çok zorluk çektiği alanlar olarak belirtilmiştir. Uyum sorunlarının derecesinin; öğrencinin kültürel geçmişine ve okuldaki kendi topluluğunun büyüklüğüne bağlı olarak değiştiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca yabancı öğrencilerin birincil yardım kaynaklarının arkadaşları ve aileleri olduğunu belirtmişlerdir.

Chavoshi ve diğerleri (2017), yabancı öğrencilerin uyumunu öngören gelişimsel bir model sunarak yabancı öğrencilerin akademik, sosyal, psikolojik uyumunu öngören faktörleri incelemişlerdir. Sundukları gelişimsel modelin sosyal

destek, ebeveynlerle ilişki ve algılanan kurumsal destek gibi çevresel faktörlerin yabancı öğrencilerin uyumunu önemli oranda açıkladığını belirtmişlerdir.

Bender ve diğerleri (2019), yaptıkları meta analiz çalışması ile sosyal destek ve yabancı öğrenciler psikolojik uyumu arasındaki ilişkinin büyüklüğünü, sosyal desteğin kaynağı ve psikolojik uyum arasındaki ilişkiyi ve sosyal destek ile psikolojik uyumun arasındaki ilişkinin farklı psikolojik uyum alanlarında etkili olup olmadığını araştırmışlardır. Yapılan analiz sonucunda sosyal destek ve psikolojik uyum arasında pozitif bir ilişkili olduğu bulunmuştur. Öznel sosyal destek kaynaklarının nesnel sosyal destek kavramlarına göre psikolojik uyumla daha ilgili olduğu tespit edilmiştir. Analiz sonucunda yalnızca karma kaynaklardan sağlanan desteğin (ev sahibi veya yabancılar arasında ayırım yapmama gibi), ev sahibi öğrencilerden veya diğer yabancı öğrencilerden gelen destekten (ev sahibi kaynaklardan gelen destekle karşılaştırıldığında) daha güçlü bir etkiyle ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

Gopalan ve diğerleri (2019), ekolojik sistemler yaklaşımını kullanarak yabancı öğrencilerin kültürel uyumunu, akademik memnuniyetini ve okuldan ayrılma niyetlerini araştırmayı amaçlamışlardır. Akademik başarıyı ve okulda kalıcılığı etkileyen faktörleri aşamalı olarak incelemişlerdir. Araştırma sonucunda öz yeterliliğin kültürel uyumu içeren uyum değişkenlerini, akademik memnuniyeti ve okulda kalma kararını etkilediğini bulmuşlardır.

Ladum & Burkholder (2019), yaptıkları araştırmada Kuzey Kıbrıs'ta okuyan yabancı öğrencilerin duygusal tepkiler ile kültürel mesafenin, kültürel stresin ve sosyal desteğin nasıl etkileşime girdiğini test etmişlerdir. Bulgular karşılanmamış beklentilere sahip olmanın, düşük finansal memnuniyet ve düşük sosyal desteğe sahip olmanın kültürleşme stresini yordadığını bulmuşlardır. Sosyallik kurmanın, yüksek dil yeterliliğine sahip olmanın, karşılanmamış beklentilere sahip olmanın ve yüksek kültürleşme stresi yaşamının daha olumsuz duygusal tepkileri yordadığını belirtmişlerdir. Bulunan sonuçların üniversitelerin öğrencilerin psikolojik uyumunu destekleyecek programlar tasarlanmasında kullanılabileceğini ifade etmişlerdir.

Shu ve diğerleri (2020), sosyal ağ özellikleri ve sosyal destek algılarının yabancı öğrencilerin uyumu üzerine etkilerini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda belirli sosyal destek kaynaklarının (yani arkadaşlar ve kurum) uyumla diğerlerinden

daha güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Kültürel çeşitlilik ve öğrencinin sosyo-duygusal destek ağında ev sahibi ülke vatandaşlarının varlığı, kültürler arası uyumun önemli bir göstergesi olduğu belirtilmiştir. Kültürler arası uyum için ev sahibi- yabancı öğrenci etkileşiminin artırılması gerektiğini tavsiye etmişlerdir.

2.2.3. Ulusal Yayında Üniversiteye Uyum

Aktaş (1997), yaptığı boylamsal çalışmada öğrencilerin birinci ve dördüncü sınıftaki uyum düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin dördüncü sınıftaki; kişisel, sosyal ve genel uyumlarının birinci sınıftaki kişisel, sosyal ve genel uyumlarına göre önemli düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Bu çalışmada cinsiyet değişkenin öğrencilerin uyumu üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı belirtilmiştir.

Aladağ ve diğerleri (2003), öğrencilerin uyum düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirdikleri Üniversite Yaşamı Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yaptıkları çalışmada, geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenirlik düzeylerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Ölçeğin faktör analizi sonuçlarına göre; üniversite ortamına uyum, kişisel uyum, duygusal uyum, akademik uyum, sosyal uyum ve karşı cinsle uyum olmak üzere altı alt boyutu olduğu tespit edilmiştir.

Karahan ve diğerleri (2005b), üniversite birinci sınıf öğrencilerinin uyum düzeyleri ile atılganlık düzeyi, denetim odağı, fakülte türü ve cinsiyet arasındaki ilişki incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma bulgularının atılgan öğrencilerin çekingen öğrencilere ve içten denetimli öğrencilerin dıştan denetimli öğrencilere göre daha iyi uyum sağladığını ifade etmişlerdir. Eğitim ve mühendislik fakültesindeki öğrencilerin, fen- edebiyat, ziraat ve ilahiyat fakültesindeki öğrencilere göre daha iyi sağladığını belirtmişlerdir. Kız ve erkek öğrencilerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını söylemişlerdir.

Karahan ve diğerleri (2005a) yaptıkları çalışmada öğrencilerin akademik, sosyal, duygusal, kişisel, karşı cinsle ilişkiler ve üniversite ortamına uyum düzeylerine sosyo-kültürel etkinliklerin etkilerini incelemişlerdir. Araştırma sonucunda; sosyo-kültürel etkinliklere katılan öğrencilerin araştırılan uyum düzeylerinin, katılmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Duru(2008), araştırmasında üniversiteye uyum sürecinde yalnızlığın; sosyal bağlılığın ve sosyal desteğin rollerini incelemiştir. Araştırma bulguları yalnızlığın, öğrencilerin yaşadığı uyum zorlukları ile pozitif bir ilişkisi olduğunu göstermiştir. Sosyal destek ve sosyal bağlılığın yalnızlığı doğrudan öngördüğü, ayrıca üniversiteye uyum ve yalnızlık ilişkisinde arası rol oynadığını göstermiştir.

Aladağ (2009), araştırmasında üniversiteye uyum için geliştirilmiş akran danışmalığı programının öğrencilerin üniversiteye uyumuna etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda, uygulanan akran danışmanlığı programının öğrencilerin uyum sürecine önemli bir sosyal destek sağladığı bulunmuştur.

Sürücü & Bacanlı (2010), çalışmalarında öğrencilerin üniversiteye genel, sosyal ve akademik uyumlarının psikolojik dayanıklılık düzeyine, cinsiyete, sınıf düzeyine, üniversiteye girmeden önceki yaşanılan yere ve yaşanılan ortama göre fark gösterip göstermediğini araştırmayı amaçlamışlardır. Araştırma bulguları; psikolojik dayanıklılığı düşük olan öğrencilerin orta düzeyde psikolojik dayanıklılığı olan öğrencilere göre genel uyumlarının daha düşük olduğunu bulmuşlardır. Yine psikolojik dayanıklılığı düşük olan öğrencilerin, orta ve yüksek dayanıklılığa sahip öğrencilere göre akademik uyumlarının daha az olduğunu belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerin uyumlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Mercan & Yıldız (2011), çalışmalarında öğrencilerin uyum düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma bulguları öğrencileri akademik başarıları ile üniversiteye uyum, akademik uyum ve sosyal uyum arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin sosyoekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilere göre uyum düzeylerinin daha düşük olduğu görülmüştür.

Bülbül & Acar Güvendir (2014), araştırmalarında üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmişlerdir. Yapılan araştırma sonucunda üniversitenin ilk yılında, üniversiteye amaç bağlılıkları düşük olarak gelen, üniversiteye girişi yaş olarak erteleyen öğrencilerin üniversiteye uyumlarının düşük olduğunu ifade etmişlerdir. Yine üniversite öncesi iyi bir eğitim almadığını düşünen, üniversite öğrenimine devam etmekten memnun olmayan öğrencilerin üniversite yaşamına uyum düzeylerinin de düşük çıktığını belirtmişlerdir. Demografik değişkenler açısından ailesinin yanında kalmayan, ailede

tek çocuk olan ve erkek olan öğrencilerin uyum düzeylerinin düşük olduğu belirtmişlerdir.

Aslan (2015), yaptığı çalışma ile öğrencilerin üniversiteye uyumlarını kişisel, sosyal ve akademik alt boyutlarıyla ölçen üniversiteye uyum ölçeği geliştirmiştir. Yapılan analiz çalışmaları sonucunda geliştirilen ölçeğin Türk üniversitesinde okuyan öğrenciler için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu görülmüştür.

Sağel Çetiner ve diğerleri (2018), araştırmalarında üniversiteye uyum ile algılanan stres ve bilgece farkındalık arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma bulguları algılanan stres ile duygusal uyum, üniversite ortamına uyum, karşı cinsle uyum, akademik uyum ve sosyal uyum arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bilgece farkındalık düzeyinin ise kişisel uyum dışındaki bütün uyum değişkenleri ile pozitif bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca üniversiteye uyum ile algılanan stres arasında bilgece farkındalığın aracı rolü olduğu bulunmuştur.

Erzen(2018), doktora tezinde, üniversiteye uyum ölçeği geliştirmiş ve öğrencileri beş faktör kişilik özelliklerinin, öğrencilerin üniversiteye uyumunu yordayıp, yordamadığını araştırmıştır. Araştırma sonucunda geliştirilen üniversiteye uyum ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu görülmüştür. Sorumluluk ve açıklık düzeyi yüksek; uyum düzeyi düşük olan öğrencilerde, öz yeterlilik ve sosyal destek arttırılırsa bu öğrencilerin genel uyum düzeylerinin arttırılabileceği görülmüştür. Sadece akademik öz yeterliliğin arttırılmasının genel uyum düzeyini tek başına arttıramayacağı bulunmuştur. Bunun yanında sorumluluk ve açıklık düzeyi düşük olan öğrencilerin akademik öz yeterlilikleri arttırılırsa öğrencilerin genel uyum düzeylerinin yükseleceği belirtilmiştir.

Sevinç Tuhanioglu & Gizir (2019), araştırmalarında bireysel ve çevresel faktörlerin, üniversite birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyumlarına etkilerini incelemişlerdir. Araştırma sonucunda bireysel faktörlerden; akademik ve sosyal yetkinliğin, kendilik değerinin ve yakın ilişkilerin üniversiteye uyumu yordadığı görülmüştür. Çevresel faktörlerden; öğretim elemanlarının empatik anlayışının, öğretim elemanı desteğinin, akran desteğinin ve yalnızlığın üniversiteye uyumu yordadığı belirtilmiştir.

Avcı (2019) doktora tezinde, öğrencilerin ilk yılında uyumlarını desteklemek için geliştirdiği; İlk Yıl Üniversite Uyum Programı psiko-eğitim çalışmasının

öğrencilerin uyum düzeylerine etkisini incelemiştir. Araştırma bulguları psiko-eğitim çalışmasını alan grup ile kontrol grubu arasında; üniversite ortamına uyum, duygusal uyum, akademik uyum, sosyal uyum ortalama puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Yine üniversite- öğrenci eşleşme toplam puanın, sosyal, kişisel ve çevresel uyum ile akademik ve entelektüel uyum puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğunu belirtmiştir.

Akhan & Arık Karamık (2019), çalışmalarında öğretmenlik adayı birinci sınıf öğrencilerine yönelik yaratıcı drama yöntemi ile hazırladıkları oryantasyon çalışmasının üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayıp sağlamadığını araştırmışlardır. Uygulanan oryantasyon çalışması sonrası öğrencilerin üniversiteye uyum sağladıkları görülmüştür. Bu çalışmadan yola çıkarak öğrencilere yapılacak olan oryantasyon çalışmalarının öğrencilerin uyum süreçlerine katkı sağlayabileceğini belirtmişlerdir.

Çelik & Çırak (2020), araştırmalarında üniversite uyum düzeylerini sosyo-demografik değişkenler açısından incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda; sosyo-ekonomik düzeyini iyi ve orta olarak belirten öğrencilerin, sosyo-ekonomik düzeyini kötü olarak belirten öğrencilere göre genel uyum düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığını ifade etmişlerdir. Anne okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin genel uyum düzeyleri ile arasında ilişki bulunurken, baba eğitim düzeyinin genel uyuma bir etkisi olmadığını belirtmişlerdir. Kız ve erkek öğrencilerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulmamışlardır. Öğrencilerin sınıf düzeyleri ile genel uyum düzeyleri arasında, yaşamlarını geçirdikleri yer ve uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını söylemişlerdir.

Bayram Değer & Çifçi (2020), araştırmalarında 1. ve 2. Sınıf öğrencilerinin uyumu etkileyen faktörleri araştırmışlardır. Araştırmacılar üniversiteye uyum sağlamada zorluk yaşayan öğrencilerin; okuduğu bölümden memnun olma hali, üniversitede kendini yalnız hissetme, öğretim üyeleriyle iletişimlerinin yeterli olmaması, öğretim üyelerinin mesleki bilgilerini yeterli bulmama ve sınıf donanımını yeterli bulmama arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir.

Sevinç Tuhanoğlu & Gizir(2020), çalışmalarında öğrencilerin uyumunu akademik, sosyal, kişisel-duygusal ve kurumsal uyum alt boyutlarıyla ölçen, üniversiteye uyum ölçeğinin geçerliğini ve güvenilirliğini araştırmışlardır. Yapılan

analizler sonucunda ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin oldukça yeterli olduğu görülmüştür.

2.2.4. Ulusal Yayınlarda Yabancı Öğrencilerin Uyum

Güçlü(1996), lisansüstü eğitim gören yabancı öğrencilerin uyum sorunlarını ve bu sorunları çözmek için başvurdukları strateji ve yardım kaynaklarını araştırmıştır. Araştırma bulguları öğrencilerin karşılaştıkları uyum problemlerinin başında ekonomik sebepler ve dil yetersizliği olduğunu göstermiştir. Yabancı öğrencilerin karşılaştıkları problemleri çözmek için; vatan hasreti ve yalnızlığı gidermek için ülkeleri ile sık sık iletişim kurmak, arkadaşlıklar geliştirmek, dillerini geliştirmek için insanlarla iletişim kurmak ve ekonomik destek için üniversitede çalışmak gibi stratejilere başvurduklarını göstermiştir. Yabancı öğrencilerin en büyük yardım kaynaklarının aileleri olduğu belirtilmiştir.

Kılıçlar ve diğerleri (2012), akademik başarılarına etkilerini araştırmışlardır. Araştırmacılar yabancı öğrencilerin uyum sorunlarını ölçmek için Michigan Yabancı Öğrenci Problem Envanterinden yararlanarak Uyum Sorunları Ölçeğini geliştirmişlerdir. Geliştirilen ölçek ile öğrencilerin; dil sorunları, sosyo-kültürel uyum sorunları, ekonomik sorunlar, oryantasyon sorunları ve kişisel sorunlar olmak üzere uyumun beş alt boyutunu ölçmüşlerdir.

Coşkunserçe (2014), doktora tezinde yabancı öğrencilerin kültürel uyumuna yönelik çevrimiçi bir oryantasyon programı geliştirip, bu programın etkililiğini test etmiştir. Araştırmacı çevrimiçi oryantasyon programını hazırlarken yabancı öğrencilerle görüşme yaparak onların beklentilerini öğrenmiş ve onların uyum sürecinde kullanabilecekleri işlevsel bir program hazırlamıştır. Bulgular geliştirilen çevrimiçi oryantasyon programının yabancı öğrencilerin uyum sürecindeki beklentilerini karşıladığını göstermiştir.

Sungur ve diğerleri (2016), araştırmalarında yabancı öğrencilerin yaşam doyumlarını, sosyal ve akademik uyumlarını etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Üniversiteye uyumu etkileyen faktörlerin; cinsiyet, Türkiye’de bulunma süresi, Türkçe biliyor olma, kalınan yerden memnuniyet ve insanların arkadaşlık kurmak istemediği düşüncesinin olduğunu bildirmişlerdir. Yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum sorunlarının; dil yetersizliği, cinsiyet, iletişim

kuramama, ekonomik güçlükler ve bu konulardaki kaygılar nedeniyle oluştuğunu ifade etmişlerdir.

Gökyer (2017), yabancı öğrencilerin psikolojik uyumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Öğrencilerin psikolojik uyumlarını en iyi yordayan değişkenin kültürleşme tutumları olduğunu, kültürleşme tutumunda da öğrencilerin bütünleşme tutumunu kullanarak uyum sağladığını belirtmiştir.

Usta, ve diğerleri (2017), yabancı öğrencilerin Karaman'a ve üniversiteye uyumlarını araştırmışlardır. Karaman'ın büyük şehirlere yakın olması, danışman hocaların öğrencilerle ilgilenmesi ve yabancı öğrenci değişim programlarının titizlikle yürütülüyor olması yabancı öğrenciler için bir fırsat olarak değerlendirilmiştir. Bunun yanında Karaman'da havaalanının olmaması, sosyal alanların az olması, yabancı dil eğitimi verilen ayrı bir birimin olmaması yabancı öğrenciler için bir dezavantaj olarak görülmüştür.

Zavalsız & Gündag (2017), çalışmalarında yabancı öğrencilerin geldikleri topluma uyum süreçlerinin nasıl olduğunu incelemiştir. Öğrencilerin uyum sürecinde ki başlıca problem dil yetersizliği olduğunu bildirmişlerdir. Bunun yanı sıra aile özlemi, toplumsal iletişim, arkadaş edinme, barınma, yemek kültürü gibi konularda yabancı öğrencilerin problemler karşılaştıklarını söylemişlerdir.

Osmanlı (2018), yaptığı çalışmada yabancı öğrencilerin yaşadıkları sosyal uyum sorunlarını neden ve sonuçlarını araştırmıştır. Araştırmacı yabancı öğrencilerin yaşadıkları uyum sorunlarının nedenlerini; sosyal hayat yetersizliği, ilgi alanlarına ait faaliyet alanlarının azlığı ve ekonomik sorunlar olarak bildirmiştir. Araştırmaya göre yabancı öğrencilerin eğitim gördükleri sürenin artmasıyla uyum sorunlarının azaldığını belirtmiştir.

Aydın ve diğerleri (2018), yabancı öğrencilerin sosyal ve akademik uyumlarını etkileyen faktörleri araştırmışlardır. Yabancı öğrencilerin genel, sosyal ve akademik uyumlarının normal düzeyde olduğu bulmuşlardır. Bunun yanı sıra yabancı öğrencilerin en çok yaşadığı zorlukların dil ve ekonomik sorunlar olduğunu bildirmişlerdir. Önceden Türkçe bilen ve ailesi ile yaşayan öğrencilerin üniversite yaşamına uyumları ve sosyal uyumlarının diğer öğrencilerden yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Ekonomik durumun üniversite yaşamına uyumu etkilediğini ifade

etmişlerdir. Aynı zamanda erkek öğrencilerin akademik uyumlarının kız öğrencilere göre yüksek olduğunu bildirmişlerdir.

Karakuş & Akay (2020), yabancı öğrencilerin sosyal, kültürel ve akademik uyumlarını bütünlük şeklinde ölçen Uluslararası Öğrencilerin Uyum Yeterliliği Ölçeğinin geliştirmişlerdir. Ölçek akademik ders süreci, akademik prensipler, akademik yaşantılar, üniversitede sosyo-kültürel yaşam olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmacılar yaptıkları analiz sonucunda geliştirdikleri ölçeğin geçerlik ve güvenilirliklerinin yeterli düzeyde olduğunu bulmuşlardır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

*“Bir doktrini öğretmeye değil,
yalnızca gördüğümü betimlemeye,
sergilemeye, yol göstermeye çalışıyorum.”*
Husserl, Krisis

3.YÖNTEM

Bu bölümde yapılan çalışmada kullanılan araştırma yöntemi hakkında bilgi verilmiştir. Araştırma deseni hakkında literatür çalışması ve araştırma deseninin seçilişi hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmanın hangi koşullarda, hangi çalışma grubuna uygulandığı, çalışma grubunun kriterleri açıklanmıştır. Veri toplama yöntemi hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Veri analizi yöntemi açıklanmış ve araştırmanın inanılrlık (geçerlik) ve güvenilebilirlik (güvenirlik) çalışmaları hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmanın sınırlılıkları açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma Türk ve yabancı üniversite öğrencilerinin üniversiteye uyum süreçlerini inceleyen nitel bir araştırmadır. Nitel araştırmanın herkes tarafından kabul edilecek bir tanımını yapmak oldukça zordur (Yıldırım & Şimsek, 2018, s. 40). Yine de birkaç genel tanım ile nitel araştırmanın özelliklerinden bahsetmek çalışmayı

kavramak adına önemlidir. Taylor ve diğerlerine (2016)göre nitel araştırmalar insanların kendi yazılı veya sözlü kelimeleri ve gözlemlenebilir davranışları hakkında tanımlayıcı veriler üreten araştırmalardır. Patton (2002) ise nitel araştırmayı verileri sorgulama ve anlam oluşturma süreci olarak görür. Nitel araştırma gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamdan gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım & Şimsek, 2018, s. 41). Nitel araştırmalar bir problem ya da konuyu keşfetmek için kullanılır (Creswell, 2018, s. 47). Bu çalışmada ise üniversite öğrencilerinin üniversiteye uyum süreçlerinin derinlemesine keşfedilmesi amaçlanmıştır. Türk ve yabancı öğrencilerin uyum süreçlerinin incelenmesine nitel araştırma yönteminin daha çok katkı sağlayacağı düşünölmüş bu nedenle nitel bir araştırma yapmaya karar verilmiştir.

3.2 Araştırmanın Deseni: Fenomenolojik Araştırma

Nitel araştırma yönteminin uygulanan pek çok deseni vardır. Bunlardan kuram oluşturma, fenomenoloji, etnografi, anlatı araştırması, durum araştırması ölkemizde de sıkça kullanılan desenlerdir. Bu çalışmanın deseni fenomenolojik araştırma olarak belirlenmiştir.

3.2.1.Fenomenoloji

Fenomenoloji bir felsefe, yöntem ve yaklaşım olarak tanımlanmıştır(Ray 1994, Rose ve diğerleri 1995 akt. Miller, 2003). Fenomenoloji insan varoluşunun yaşanmış deneyimleri üzerine ölçölü düşünme projesidir. Bu deneyimleri ölçölü düşünmek ise teorik, önyargılı ve varsayımsal düşüncelerden arındırılarak olabilir (Van Manen, 2007).

3.2.2.Fenomenolojik Araştırma

Fenomenolojik araştırma, katılımcıların bir fenomen (olgu) ya da kavramla ilgili deneyimlerinin ortak anlamıdır (Creswell, 2018, s. 77). Feneomenolojik araştırma araştırmacının, katılımcıların deneyimlerini ödünç alması olarak değerdendirilebilir. Fenomenolojik araştırmanın amacı, verilen olgunun altında yatan ortak anlamları ortaya çıkarmak için katılımcılar tarafından deneyimlenmiş dünyayı açıklamaktır (Onat Kocabıyık, 2015). Fenomenoloji çalışmasında araştırmacı kendi

deneyimlerini paranteze almaktadır. Yani çalışacağı olgu ile ilgili deneyimlerini bir kenara bırakır ve önyargısız bir şekilde araştırma olgusunu inceler. Paranteze alma süreci araştırmacının kendi düşünceleri ve yorumlarını araştırmaya dâhil etmemesini sağladığı için araştırmanın nesnelliğini koruduğu kabul edilmektedir (Paley, 1997 akt. Onat Kocabıyık, 2015).

3.2.3.Araştırmada Niçin Fenomenolojik Araştırma Seçildi?

Fenomenoloji farkında olduğumuz fakat tam anlamıyla derinlemesine bilgi sahibi olmadığımız olguları çalışır (Yıldırım & Şimsek, 2018, s. 69). Bu çalışmada ise üniversiteye uyum olgusu derinlemesine incelemek, Türk ve yabancı öğrencilerin uyum süreçlerini anlamak ve anlamlandırmak amaçlanmıştır. Uyum süreçleri anlamak ve üniversiteye uyum kavramını derinlemesine anlamlandırmak için fenomenolojik araştırmanın bu çalışma için en uygun araştırma deseni olacağına karar verilmiştir. Bu çalışmada, araştırmacı kendi düşünce ve deneyimlerini paranteze alarak katılımcıların üniversiteye uyum deneyimlerini betimlenmiştir. Paranteze alma kavramı ilk kez fenomenolojinin de kurucusu kabul edilen Husserl tarafından kullanılmıştır.

3.3. Araştırma Nasıl Gerçekleşti?

Bu araştırma Gaziantep Üniversite Eğitim Fakültesi ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yüz yüze ya da çevrimiçi olarak Zoom programı üzerinden yapılmıştır. Yüz yüze görüşmeler araştırmacı tarafından eğitim fakültesinde öğrencilerin kendini rahat ifade edebileceği görüşme için uygun ve sessiz bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Çevrimiçi görüşmeler ise Zoom programı üzerinden görüntülü görüşme şeklinde yapılmıştır. Görüşmeler yapılırken sessiz ve sakin bir yerde yapılmasına özen gösterilmiştir. Görüşmeler gönüllü katılımcılarla, ses kaydına alınarak yapılmıştır. Ses kaydı için katılımcılardan izin alınmıştır. Görüşmeler 2020/2021 öğretim yılında tamamlanmıştır. Görüşmeler 15-40 dakika arası sürmüştür ve her katılımcı ile bir kez gerçekleşmiştir.

3.4. Çalışma Grubunun Özellikleri

Katılımcılar Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi 2. ve 3.Sınıfa giden Türk ve yabancı öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrenciler üniversiteye uyum deneyimini yaşamış, yüz yüze eğitim görmüş üniversite 2. ve 3. Sınıf öğrencilerinden gönüllülük esasıyla seçilmiştir. Üniversite 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin çalışma grubu olarak belirlenme sebebi araştırmanın sınırlılıkları bölümünde açıklanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bilgileri gizli tutulmuştur.

3.5. Çalışma Grubunun Kriterleri

Görüşme yönteminde çalışma grubunun kendini rahat ifade edebilmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle gönüllülük esasına dayalı bir çalışma grubu belirlenmiştir. Araştırmacının katılımcılara kolay ulaşabilmesi için Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi yüz yüze üniversite eğitimi almış, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri olmasına dikkat edilmiştir. Yabancı öğrencilerden kendini Türkçe rahat ifade edebilecek öğrencilerle çalışılmıştır.

3.5.1. Nitel Araştırmada Çalışma Grubunun Belirlenmesi

Nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü için herhangi bir kural yoktur(Patton, 2002, s. 244). Nitel araştırmada neyin uygun bir örneklem büyüklüğü oluşturduğu konusuna, yalnızca yürütülen araştırmanın bağlamı ve bilimsel paradigması içinde yanıt aranabilir (Boddy, 2016). Yapılan araştırmanın örneklemini çalışılan konunun derinliğine ve araştırma desenine göre değişmektedir. Derin bir konuda az kişiden çok veri toplanırken, daha genel bir konuda çok kişiden daha az veri toplanabilir. Bir çalışmada gerekli olan katılımcıların oranı çalışmadaki bütün faktörleri göz önüne alarak belirlenmelidir (Morse, 2000). Örneklemin boyutu ne öğrenmek istediğinize, bulguları nasıl kullanacağınıza ve çalışma için ne tür kaynaklar kullanacağınızla ilgilidir (Patton, 2002, s. 245). Nitel araştırmalarda olasılık örneklem yerine amaçlı örneklem tercih edilir (Morse, 2000). Amaçlı örneklemede araştırma konusuyla ilgili derinlemesine bilgi sunan kaynaklardan veri toplanır. Nitel araştırmalarda üretilen geçerlilik, anlamlılık ve bulguların örneklem büyüklüğünden çok seçilen vakaların zenginliği ve araştırmacının mesleki analitik becerileri ile ilgisi vardır (Patton, 2002, ss. 244–246). Boddy (2016) örneklem büyüklüğünü belirlemek için veri doygunluğuna bakılabileceğini söylemiştir. Araştırılan konu ile ilgili olarak toplanan veriler tekrarlanmaya başlanmışsa, katılımcılar aynı bilgileri veriyorsa araştırma veri doygunluğuna ulaşmış demektir.

3.5.2. Bu Araştırmanın Çalışma Grubunun Belirlenmesi

Fenomenolojik araştırmalarda önemli olan çalışma grubunun büyüklüğü değil, çalışılan fenomenin deneyimlemiş olmasıdır. Bu araştırmada çalışma grubu belirlenirken olasılığa dayalı olmayan örneklem türlerinden, kriter (ölçüt) örnekleme seçilmiştir. Baltacı (2018), kriter örnekleme önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılması olarak tanımlamaktadır. Polkinghorne (1989) fenomenolojik araştırmalarda çalışmaya katılan kişi sayısı oldukça çeşitli olsa da 5 ile 25 katılımcının veri toplamak için yeterli olduğu düşünülmektedir (akt. Creswell, 2018). Bu araştırmada ise üniversite ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinden 16 Türk öğrenci ve 12 yabancı öğrenci ile görüşülmüştür. Veri toplama sürecine veri doygunluğuna bakılarak karar verilmiştir. Gaziantep üniversitesinde daha çok civar illerden gelen öğrenciler bulunmaktadır. Yabancı öğrencilerin pek çoğunu ise Suriye uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır. Bu durumlar göz önüne alındığında çalışma grubu homojen bir yapı oluşturmuştur. Araştırma da görüşme yöntemi kullanıldığı için sadece gönüllü öğrencilerle görüşülerek elde edilen verilerin geçerliliği arttırılmak amaçlanmıştır.

3.6. Veri Toplama

Fenomenolojik araştırmalarda, araştırmacılar veri toplamak için genellikle görüşme tekniğini tercih ederler (Creswell, 2018, s. 176). Bu araştırmada da, görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada çalışılacak konu netleşmişse, araştırmacı geçmiş olayları incelemek istiyorsa, araştırma için sınırlı zaman varsa, birden fazla bilgi kaynağına ulaşmak istiyorsa görüşme uygun bir tekniktir (S. J. Taylor vd., 2016, ss. 104–107).

3.6.1. Görüşme Tekniği

Görüşmeler, araştırmacının katılımcıların dünyasını keşfetmek için bir yoldur. İyi planlanmış ve dikkatle uygulanan bir görüşme zengin bir veri kaynağı haline gelebilir (Qu & Dumay, 2011). Her zaman her davranışı gözlemleyemeyiz, duygular, düşünceler, geçmiş zamandaki olaylar ve davranışlar gözlemlenemez, araştırmacı görüşme ile katılımcının bakış açısının, duygu ve düşüncesinin öğrenilebileceği

kabul edilir(Patton, 2002, s. 341). Görüşme türleri genel olarak yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve yarı yapılandırılmış görüşmeler olmak üzere üçe ayrılır. Bu araştırmada ise yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, önceden sorulması planlanan soruları hazırlar ve görüşme sırasında görüşmenin akışına göre katılımcıya yeni sorular yöneltebilir. Bu yönüyle araştırmacıya esneklik sağlar (Türnüklü, 2000).

3.6.2. Görüşme Sorularının Hazırlanması

Görüşme soruları hazırlanırken yabancı öğrencilerle de çalışılacağı için açık anlaşılır bir dil kullanılmaya çalışılmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken fenomenoloji desenine uygun olacak şekilde hazırlanmıştır. Üniversiteye uyum sürecindeki Türk ve yabancı öğrencilerin deneyimlerine ve uyum sürecini anlamlandırmalarına yönelik sorular sorulmuştur. Hazırlanan görüşme soruları için üç uzman kanısı alınmıştır. Pilot uygulama olarak 2 Türk 3 yabancı öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Pilot uygulamaların deşifreleri uzmanlarla değerlendirilmiş ve görüşme sorularının araştırma için uygun olduğu tespit edilmiştir. Görüşme sorularını anlamada bir sorun yaşanmadığı için bu pilot uygulamalar toplanan verilere dâhil edilmiştir.

3.6.3. Bu Araştırmada Görüşme Yöntemi Nasıl Uygulandı?

Araştırma için belirlenen kriterlere sahip öğrencilere ulaşıldı ve araştırma konusu hakkında bilgi verildi. Bu araştırmaya gönüllü katılımcı olmaları istendi. Araştırma içerisinde kimliklerinin gizli tutulacağı ve istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları hakkında bilgi verildi. Katılımcılara bilgilendirilmiş onam formu imzalatıldı. Yapılacak olan araştırmada, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılacağı için Gaziantep Üniversitesi Etik kurulundan izin alınmıştır. Görüşme kaydı için katılımcılardan izin alınarak ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Görüşmenin yapıldığı mekân özenle seçilmiş sessiz ve kimsenin olmadığı bir ortam tercih edilmiştir. Çevrimiçi yapılan görüşmelerde ise yine ortamın sessiz olması, ışık ve sesin uygun olması gibi konulara özen gösterilmiştir.

3.7. Verilerin Analizi

Bu bölümde nitel veri analizi ve bu araştırmada seçilen analiz yöntemi (neden bu yöntemin seçildiği) hakkında açıklama yapılacaktır. Veri analiz sürecinde nelere

dikkat edildiği anlatılacaktır. Maxqda Analytics Pro 20 programının analiz sürecinde nasıl ve niçin kullanıldığı anlatılacaktır.

3.7.1. Nitel Araştırmada Veri Analizi

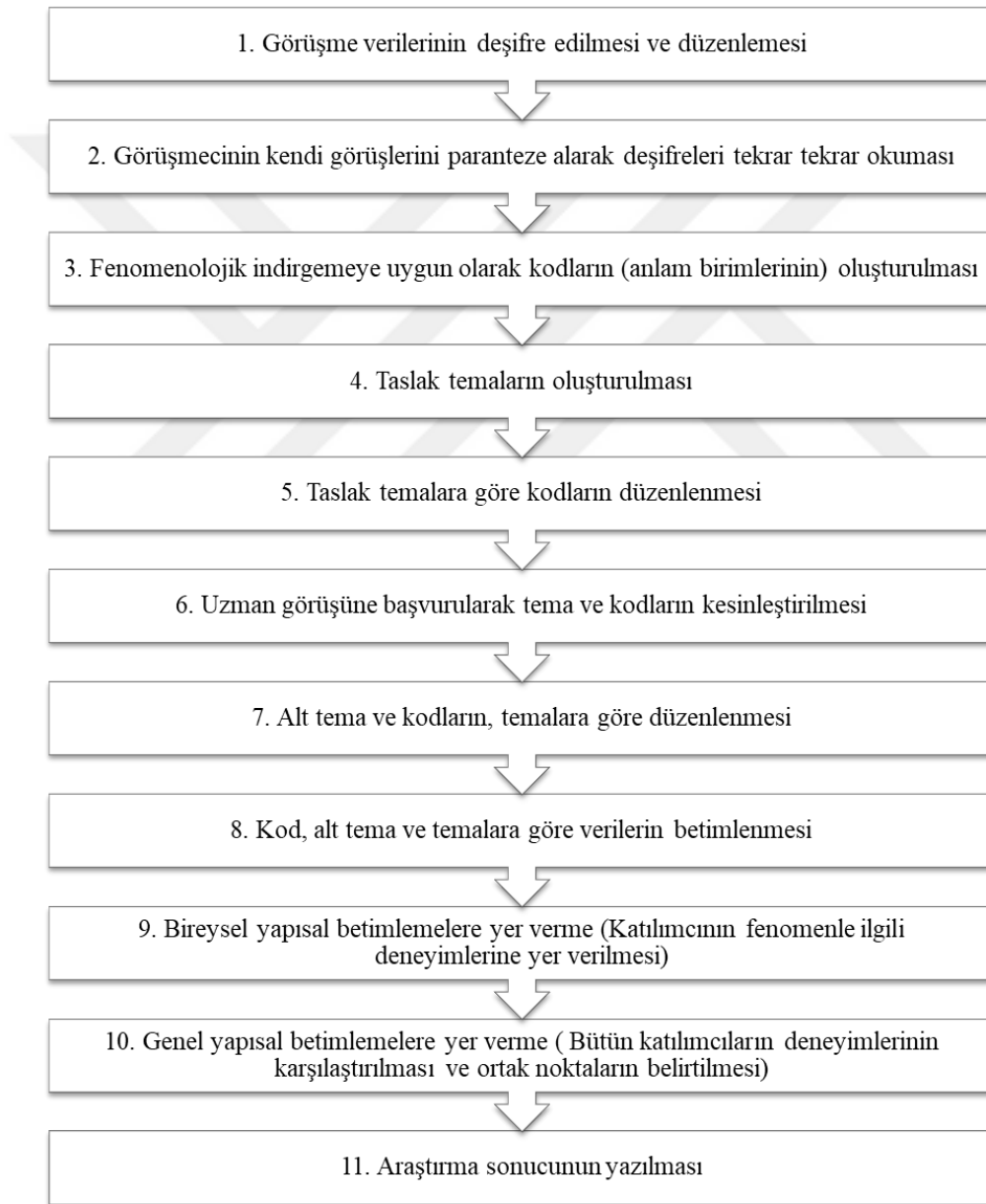
Verilerin analizi nitel araştırmalarda en önemli görülen kısımlardan biridir. Elde edilen verilerin anlamlı hale dönüşmesi için önce yazılı hale dönüştürülüp deşifre edilmesi gerekir böylelikle veriler analiz sürecine hazırlanmış olur. Daha sonra deşifre edilen veriler okunur ve araştırmacı genel bir anlayış geliştirir bu aşama ise kapsamlı veri analizi sürecidir. Daha sonra kodlama ve temalar oluşturulur. Anlamlı veriler, araştırma kapsamındaki bilgiler ayrıştırılır. Bu süreçte nitel yazılım programlarından faydalanılabilir. Elde edilen kodların doğrulaması yapılır (Creswell, 2017, s. 154). Bu araştırmada nitel veri analizi türlerinden fenomenolojik çalışmalar için tercih edilen fenomenolojik analiz kullanılmıştır.

3.7.2. Fenomenolojik Analiz

Fenomenolojik analiz nitel araştırmalarda kullanılan analiz yöntemlerinden biridir. Giorgi, Colaizzi, Hycner, Moustakas, van Manen ve Karlsson, Simith gibi araştırmacıların geliştirdiği pek çok farklı fenomenolojik analiz yöntemi vardır. Elbette ki bu yöntemlerin ortak ve farklı yönleri vardır. Tercih edilen analiz yöntemi çalışılan konuya, katılımcılara, araştırmanın amacına göre değişir. Bu araştırmada Giorgi (1970) tarafından geliştirilen betimleyici fenomenolojik analiz yöntemi tercih edilmiştir. Giorgi'nin betimsel analiz aşamaları; bütün görüşme deşifrelerini okumak; bu aşamada araştırmacı kendi düşünce ve deneyimlerini paranteze alarak görüşme deşifrelerini defalarca okuyarak fenomeni anlamaya çalışır. Fenomenolojik indirgemenin içinde kalarak anlam birimleri (kodlar) oluşturmak, bu aşamada araştırılan fenomenin perspektifinden azaltmalar yapılır ve metin içerisinde araştırılan konuyla ilgili duygu, düşünce davranış ve deneyimlerin olduğu kısımlar işaretlenir. Bu işaretlenen kısımlar anlam birimlerine yani kodlara dönüştürülür. Oluşturulan anlam birimlerinin dönüştürülmesi; bu aşamada katılımcıların ifadeleri elde edilen anlam birimleri daha genel fenomenolojik birimlere dönüştürülür. Son olarak fenomenin deneyimlenmesinin genel yapısı sunulur bu aşamada katılımcıların deneyimleri bireysel olarak betimlenir bu durum bireysel yapısal betimlemedir. Daha sonra bütün katılımcıların deneyimleri karşılaştırılır ve ortak noktaları sentezlenir bu durum ise genel yapısal betimlemedir. (Giorgi & Giorgi, 2008)

3.7.3. Araştırmada Niçin Fenomenolojik Analiz Seçildi?

Araştırmacı bu çalışma ile Türk ve yabancı öğrencilerin uyum süreçlerine dair deneyimleri ve fenomenleri ortaya koymak istemiştir. Giorgi'nin betimleyici fenomenolojik analiz yöntemi çalışmanın amacına hizmet etmekle birlikte araştırmacıya analiz aşamalarında somut adımlar sunması nedeniyle tercih edilmiştir. Yapılan görüşme verilerinin fenomenolojik analiz aşamaları aşağıda ki şekilde açıklanmıştır.

Şekil 6. Fenomenolojik analiz aşamaları

3.7.4. Veri Analizinde Kullanılan Program

Nitel araştırmalarda kullanılan yazılımlar nicel araştırmalarda olduğu gibi bütün analizi yapmaz, analiz sürecinde araştırmacıya yardımcı olur işini kolaylaştırır. Yazılım kullanmanın çeşitli avantajları vardır bunlar, kodların otomatik olarak bir kod sistemine kaydedilmesi ve sıralanması. Analizler ve temel metinler arasında bağlantı kurabilmesi, kodların farklı boyutları ile ilgili notların kaydedilebilmesi ve kategorilendirilmesi gibi (Kuckartz, 2014, ss. 132–133) Yani yazılımlar nitel araştırmada elde edilen verileri ve analizleri depolar, kategorilendirir, kodlar, metinler arasında bağlantı kurar ve bunlara hızlı bir şekilde ulaşılmasını sağlar. Bu araştırmada da Maxqda Analytic Pro 20 yazılım programından yararlanılmıştır.

3.7.5. Verilerin Kodlanması

Nitel araştırmaların analiz sürecinde yazılım kullanılması günümüzde araştırmacılar tarafından sıkça tercih edilen bir yoldur. Yazılım kullanarak araştırmacılar hem zamanı verimli kullanmayı hem de analiz sürecini kolaylaştırmayı amaçlamaktadırlar.

Bu araştırmada da verilerin kodlaması ve analiz sürecinde Maxqda Analytic Pro 20 yazılım programı kullanılmıştır. Ulaşılan kodların görselleştirilmesinde kod-frekans tablosu, hiyerarşik kod-alt kod modeli, kod matris tarayıcısı, iki vaka modeli ve kod teori modelleri kullanılmıştır. Kod frekans tablosunda kodların katılımcılar tarafından ifade edilip edilmediği gösterilmiştir. Hiyerarşik kod-alt kod modelinde tema yada kategorinin alt kodlarını oluşturan kodların ne sıklıkla dile getirildiği gösterilmiştir. Kod matris tarayıcısında belge gruplarının belirtilen kodlarla ilgili kodlanan bölümlerin yoğunluğu gösterilmiştir. İki vaka modelinde seçilen temanın belge gruplarında ortak ya da farklı tekrar eden kodlar gösterilmiştir. Kod teori modelinde ise çalışmada ulaşılan tema ve alt kodların genel bir resmi sunulmuştur.

3.8. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel çalışmalara en büyük eleştiriler yapılan araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik kriterlerini sağlayamadığı yönündedir. Nitel araştırmacılar bu eleştirilerin önüne geçebilmek ve yapılan çalışmanın bilimselliğini ölçmek için çeşitli kriterler geliştirmişlerdir. Bu kriterlerin en yaygın olanlarından biri de Guba ve Lincoln nicel çalışmalardaki geçerlik ve güvenilirlik kavramları yerine inanılrlık (credibility),

güvenilebilirlik (dependability), onaylanabilirlik (confirmability) ve aktarabilirlik (transferability) kavramlarının nitel araştırmalar için uygun kriterler olarak belirlemişlerdir (Başkale, 2016).

Tablo 1. *Geçerlik ve güvenirlilik Tablosu Kortjens ve Moser(2018)'den alıntılanmıştır.*

İnanılrlık (Credibility)	Araştırma bulgularının katılımcıların orijinal verilerinden elde edilen makul bilgileri temsil edip etmediğini ve katılımcıların orijinal görüşlerinin doğru bir yorumu olup olmadığını belirler.
Güvenilebilirlik (Dependability)	Güvenebilirlik araştırmanın tutarlılık yönünü içerir. Analiz sürecinin belirli bir tasarım için kabul edilen standartlara uygun olup olmadığı kontrol edilir.
Onaylanabilirlik (Confirmability)	Araştırma çalışmasının bulgularının diğer araştırmacılar tarafından doğrulanma derecesidir. Verilerin ve bulguların yorumlarının araştırmacının hayal gücünün figürleri olmadığını, açıkça verilerden türetildiğini tespit etmekle ilgilidir.
Aktarılabilirlik (Transferability)	Nitel araştırmanın sonuçlarının diğer katılımcılarla birlikte başka bağlamlara veya ortamlara aktarılabilme derecesidir. Araştırmacı, potansiyel bir kullanıcının aktarılabilirlik kararını detaylı bir açıklama yoluyla oluşturabilir.

3.8.1. Bu Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliliği

Araştırmacı bu çalışmanın *inanırlığını (credibility)* sağlamak için çeşitli tekniklerden yararlanmıştır. Görüşmeler sırasında katılımcı teyidi alınmıştır. Çalışma grubunun bir kısmını yabancı öğrenciler oluşturduğu için özellikle katılımcı teyidine başvurulması önemli hale gelmiştir. Çünkü anadillerinde konuşmayan öğrencilerin kendilerini doğru ifade ettiklerinden emin olmak araştırmanın inanılrlığını etkileyecektir. Bu nedenle araştırmacı yapılan görüşmeler sonunda konuşulan konular üzerine özetleme yaparak katılımcıyı doğru anlayıp anlamadığını teyit etmiştir. Bu araştırma için araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme soruları için geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Yapılan uygulamalar ile bu araştırma için geliştirilen görüşme sorularının araştırma konusu için uygun olduğundan emin olunmuştur. Analiz sürecinde ise hem Maxqda Analytic Pro 20 nitel araştırma yazılım programından faydalanılmış hem de araştırmacı dışında nitel araştırma konusunda bir uzman tarafından daha veriler analiz edilmiştir. Bu uygulama literatürde araştırmacı üçgenlemesi olarak geçmektedir. Meriam ve Tisdell(2015, s. 245)'e göre üçgenleme araştırmanın inanılrlığını arttırmak için güçlü bir stratejidir. Bu uygulama ile araştırma sonuçlarının inandırıcılığının artırılması amaçlanmıştır. Ayrıca araştırma sürecinin bütün aşamalarında araştırmacı nitel araştırma konusunda uzman

araştırmacılarından uzman kanısı almıştır. Araştırmacı, nitel araştırma konusunda uzman araştırmacılar ile düzenli olarak değerlendirme toplantısı yapmış ve araştırmada atılacak adımlara birlikte karar verilmiştir. Görüşme soruları nitel araştırma da oldukça az sayıda olur. Bu araştırmanın görüşme soruları 4 temel soru 4 sonda sorusu olmak üzere 8 sorudan oluşmaktadır. Soru sayısının nitel araştırma için biraz fazla olduğu söylenebilir fakat araştırmacının ilk kez nitel veri toplayacak olması nedeniyle görüşme formunun detaylı hazırlanması araştırmacının görüşmeler sırasında süreci daha kolay idare etmesini sağlamıştır.

Araştırmacı bu çalışmanın *onaylanabilirliğini* sağlamak için bütün görüşmelerin ses kaydını almış ve görüşmeleri birebir olarak deşifre etmiştir. Analiz sonunda nitel araştırmada uzmanlaşmış başka araştırmacılar tarafından teyit incelemesi yapılmıştır. Teyit incelemesinde, başka bir araştırmacı araştırmanın sonucundan başlayarak ham verilere kadar inceler ve aynı sonuçlara ulaşıp ulaşılmadığını teyit etmiş olur(Yıldırım & Şimsek, 2018, s. 283). Araştırmacı bulgular kısmında katılımcılardan direkt alıntılar yapmış ve çalışmanın onaylanabilirliğini arttırmaya çalışmıştır.

Araştırmacı bu çalışmanın *aktarabilirliğini* sağlamak için veri toplamadan, analize kadar araştırmanın bütün aşamalarını şeffaf bir şekilde belirtmeye çalışmıştır. Ayrıca çalışmanın aktarılabilir olması için örneklem seçimini amaçlı örneklem çeşitlerinden olan kriter(ölçüt) örnekleme olarak kullanmıştır. Yani araştırmacı araştırma konusunda bizzat deneyimi olan bu süreci yaşamış gönüllü katılımcılarla bu araştırmayı gerçekleştirmiştir. Yabancı katılımcıların 1 katılımcı hariç hepsinin Suriyeli olması ve Türk katılımcıların Gaziantep’li ya da civar illerden geliyor olması katılımcıların homojen bir yapıda olmasını sağlamıştır. Bu durum araştırmanın temsili genellenebilirliğini arttırmıştır.

Araştırmacı bu çalışmanın *güvenilebilirliğini* sağlamak için araştırmada kullanılan fenomenolojik desene uygun adımlar atmıştır. Fenomenolojik desen hakkında detaylı çalışmalar yaparak, araştırma desenini detayları ile öğrenmeye çalışmıştır. Araştırmacı görüşme sorularını hazırlarken, örnekleme seçerken, veri toplarken, analiz ederken ve sonuca ulaşırken fenomenolojik desenin aşamalarına göre adımlar atmıştır. Bunun yanı sıra araştırmacının kodladığı bölümler bir başka uzman tarafından tekrar kodlanmış ve kodlayıcılar arası uzlaşma sağlanan kodlar

üzerinden çalışma tamamlanmıştır. Creswell (2017) nitel araştırmada kodlayıcılar arası uzlaşmanın güvenilebilirliği artıracak bir adım olduğundan ve bu sürecin kontrollü bir şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğinden bahseder. Kodlayıcılar arası uzlaşmanın sağlanabilmesi için bir kod çizelgesi oluşturulmasının sürecin doğru işlemesine katkı sunacağını ifade eder. Kodlayıcılar arası uzlaşma aşamasında araştırmacı diğer uzman ile ortak kodlamalar için bir kod çizelgesi hazırlamıştır ve diğer uzman bu kod çizelgesine göre kodlama yapmıştır. Bu durum çalışmanın tutarlı bir çalışma yani güvenilebilirliği olan bir çalışma olduğunu göstermektedir. Kod çizelgesinin tamamına ekler kısmında yer verilmiştir.

Tablo 2. *Kod çizelgesi örneği*

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Sosyal Uyum	Öğrencinin yeni çevresine ve arkadaşlarına alışma durumunu ifade eder. Birey ve diğer kişiler arasındaki etkileşimdir. Sosyal uyum öğrencinin çevresindeki değişikliklere uyum sağlamasıdır- alışmasıdır.	Öğrenciler; arkadaş, çevre edinmeden, sosyal etkinliklere katılmadan ve sosyallikten bahsettiği zamanlar	Öğrencilerin ifadeleri, sosyal uyum koduna yorumlanmadığı zamanlar kullanılmaz.
Örnek Alıntılar	<i>“Yani üniversiteye uyum arkadaşlarımla beraber hem akademik bilgiler kazanabildiğim, kendimi geliştirebildiğim hem de sosyal olarak yeni tanıştığım insanlarla beraber sosyal aktivitelere katılabildiğim bir sosyal ortam olarak değerlendiriyorum.”</i> (TK6, Konum 6-7)		

BÖLÜM IV

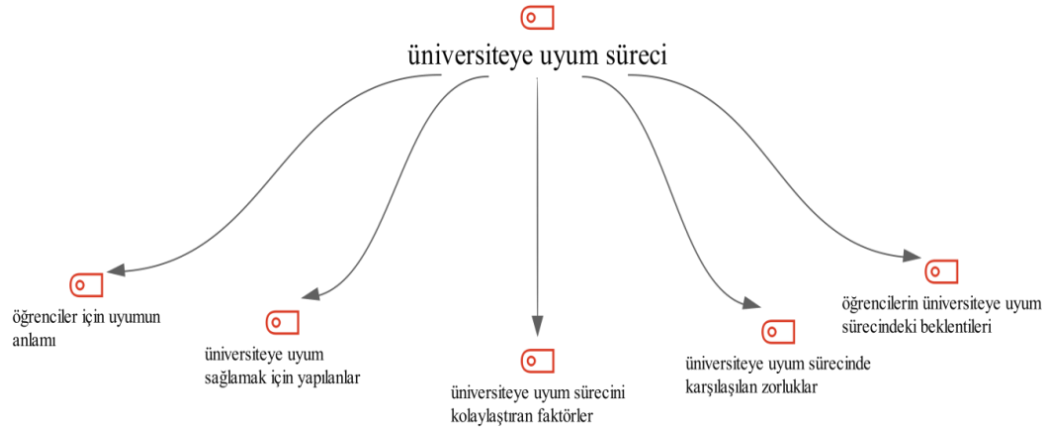
BULGULAR

*İlim ilim ilmektir,
İlim kendin bilmektir,
Sen kendin bilmezsin,
Ya nice okumaktır.
Yunus Emre*

4. BULGULAR

Bu bölümde tez araştırmasının amacı olan Türk ve yabancı öğrencilerin uyum süreçlerinin onlar için ne anlama geldiğine, öğrencilerin uyum sağlamak için neler yaptığını, öğrencilerin uyum sağlamak için neler beklediğine, öğrencilerin uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerin neler olduğuna, uyum sürecinde karşılaşılan zorlukların neler olduğuna ve bu durumların Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde farklılık gösterip göstermediğini araştırmak amacıyla yapılan fenomenolojik analiz sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Yapılan fenomenolojik analiz sonucunda Şekil 7.'de görüldüğü gibi üniversiteye uyum süreci fenomeniyle ilgili ortaya 5 tema çıkmıştır. Bu temalar “öğrenciler için uyumun anlamı”, “üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörler”, “üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar”, “üniversiteye uyum sağlamak için yapılanlar” ve “öğrencilerin üniversiteye uyum sürecindeki beklentileri” olarak belirlenmiştir.

Şekil 7. Üniversiteye uyum süreci hiyerarşik kod-alt kod modeli

4.1. Katılımcıların Betimsel Bilgileri

Tablo 3. Katılımcıların betimsel bilgilerini gösterir tablo

	Frekans	Cinsiyet		Sınıf Düzeyi	
		Erkek	Kadın	2. sınıf	3. sınıf
Türk	16	6	10	6	10
Yabancı	12	3	9	5	7
Toplam (geçerli)	28	9	19	11	17
Kayıp	0	0	0	0	0
TOPLAM	28	9	19	11	17

Görüşmeler; 3 Mart- 5 Mayıs 2021 tarihleri arasında Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesine giden 16 Türk, 12 yabancı öğrenci ile yüz yüze olarak ya da zoom programı üzerinden çevrimiçi (online) görüşülerek tamamlanmıştır. Türk ve yabancı katılımcı sayılarının farklı olma nedeni veri doygunluğuna yabancı öğrencilerde daha önce ulaşılmış olmasıdır. Katılımcıların kodları, uyruk, cinsiyet, sınıf düzeyi bilgileri ve görüşme süreleri, görüşme tarihleri, görüşme şekilleri ekler kısmında yer verilmiştir. Katılımcıların uyruk, cinsiyet ve sınıf düzeylerine Tablo1’de yer verilmiştir. Katılımcılardan Türk olan katılımcılar TK koduyla yabancı uyruklu katılımcılar YK kodu ile kodlanmıştır.

4.2. Tema 1- Üniversiteye Uyumun Anlamı

Tablo 4. *Türk katılımcıların üniversiteye uyumun anlamı temasındaki kodlara ilişkin belge temelli frekans tablosu*

Türk katılımcılar için uyumun anlamı	Belgeler
Sosyal uyum	12
Kişisel uyum	8
Akademik uyum	7
Üniversiteye giriş ile gelen yenilikler	7
Kodlanmış belgeler	16
Kodlanmamış belgeler	0
Analiz edilen belgeler	16

Tablo 5. *Yabancı katılımcıların üniversiteye uyumun anlamı temasındaki kodlara ilişkin belge temelli frekans tablosu*

Yabancı katılımcılar için uyumun anlamı	Belgeler
Sosyal uyum	11
Dili öğrenmek	6
Akademik uyum	2
Kişisel uyum	1
Üniversiteye giriş ile gelen yenilikler	1
Kodlanmış belgeler	11
Kodlanmamış belgeler	1
Analiz edilen belgeler	12

Tablo 4 ve 5'e bakıldığında katılımcıların birden fazla görüş bildirdikleri görülmektedir. 16 Türk katılımcıdan 12 katılımcı üniversiteye uyumun anlamını sosyal uyum olarak ifade ederken; 8 katılımcı kişisel uyum, 7 katılımcı akademik uyum, 7 katılımcıda üniversiteye giriş ile gelen yenilikler olarak tanımlamışlardır. Bunun yanı sıra 12 yabancı katılımcıdan 11 katılımcı üniversiteye uyumun anlamını sosyal uyum, 6 katılımcı ise dili öğrenmek, 2 katılımcı akademik uyum, 1 katılımcı üniversiteye giriş ile gelen yenilikler ve 1 katılımcıda kişisel uyum olarak tanımlamışlardır. Kodlanmamış belgeler üniversiteye uyumun anlamından bahsedilmeyen belgeler anlamına gelmektedir.

Türk katılımcılardan TK3 üniversiteye uyumun anlamına ilişkin düşüncelerini heyecanlı bir ses tonuyla *“Üniversite yaşamına uyum sağlamak aslında ortam oluşturmak benim ilk aklıma gelen.”* diyerek ifade etmiştir. Bu konuyla ilgili görüşlerini TK7: *“Benim için üniversite yaşamına uyum sağlamak daha çok sosyal aktivitelerde bulunmak, yeni arkadaşlıklar edinmek, akademik faaliyetlerden çok sosyal faaliyetler anlamına geliyor...”* şeklinde ifade ederken, yabancı katılımcılardan YK10: *“... Uyum deyince aklıma ilk gelen şey arkadaşlarımdır. Arkadaşlarım olunca, o zaman uyum var.”* şeklinde kendini ifade etmiştir. Kendini üniversiteye uyum sağlamada başarısız olarak değerlendiren YK6, kendini üniversiteye uyum konusunda başarısız değerlendirme nedeni olarak: *“Çünkü şimdiye kadar Türk arkadaşlarımla bir sohbet muhabbet olmadı...”* diyerek derslerde başarılı olmasına rağmen sosyal uyum sağlayamadığı için kendini uyum sağlayamamış olarak değerlendirmiştir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında; Türk ve yabancı katılımcılar için üniversiteye uyumun anlamı olarak başta sosyal uyum geldiği görülmektedir. Sosyal uyum sağlayamayan öğrenci üniversiteye diğer konularda uyum sağlamış olsa bile kendini tam olarak üniversiteye uyum sağlamış olarak kabul etmemektedir. Bu durum katılımcılar için; kişiler arası ilişkiler kurmanın, bir gruba dâhil olmanın ve sosyal faaliyetlere katılmanın üniversiteye uyum sağlamış anlamına geldiğini göstermektedir.

Üniversiteye uyumun anlamını hem sosyal uyum hem akademik uyum olarak açıklayan TK6 kendini şu şekilde ifade etmiştir; *“Üniversiteye uyum arkadaşlarımla beraber hem akademik bilgiler kazanabildiğim, kendimi geliştirebildiğim hem de sosyal olarak yeni tanıştığım insanlarla beraber sosyal aktivitelere katılabildiğim bir sosyal ortam olarak değerlendiriyorum.”* TK6 gibi üniversiteye uyumun anlamını akademik uyum ve sosyal uyum olarak değerlendiren TK10: *“Akademik olarak kendini geliştirmek bence üniversiteye uyum sağlamaktan benim anladığım budur.”* şeklinde kendini açıklamıştır. Bunun yanı sıra TK5: *“.... Bilgiyi ifade ediyor... lisede daha çok temel dersleri alıyoruz. Ama üniversitede daha kendi alanımız ile ilgili çok daha açılmış bilgiler çok daha ayrıntılı bilgiler alıyoruz. Bilgiye doyuyoruz aslında.”* Sözleriyle uyumun anlamını sadece akademik uyum olarak dile getirmiştir. Yabancı katılımcılardan YK3: *“Dersler yabancı bir dilde olduğu için yeterince anlayabilmek,*

hocalarla rahat rahat iletişim kurabilmek.” İfadeleriyle uyumun anlamını akademik uyum olarak açıklamıştır.

Üniversiteye uyumun anlamı nedir? Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; bazı katılımcılar için üniversiteye uyumun anlamının; akademik uyum ile birlikte sosyal uyumu da ifade ettiği görülmüştür. Katılımcılardan bazıları ise üniversiteye uyumun anlamını; kendini geliştirmek, seçtiği meslekle ilgili bilgiler edinmek ve öğrenme ortamında ki diğer faktörlere alışmak yani akademik uyum sağlamak olduğu görülmüştür. Uyumun anlamına akademik uyum cevabını veren katılımcıların pek çoğunun Türk katılımcılar olduğu görülmektedir. Bu durum yabancı katılımcıların üniversiteye uyum sağlamak için önceliklerinin Türk katılımcılardan farklı olarak; sosyal uyum sağlamak ve dili öğrenebilmek olduğunu göstermektedir. Yabancı katılımcılar için akademik uyumdan ziyade Türkçeyi öğrenebilmek üzerinde durmuşlardır.

Üniversiteye uyumun anlamını kişisel uyum olarak ifade eden TK16 üniversiteye uyumun anlamını *“Benim için uyum sağlamak bulunduğum ortamda rahat hissetmektir. Girdiğim ortamda kendimi rahat hissediyorsam ya da kendimi rahat ifade edebiliyorsam bu benim o ortama ne kadar uyumlu olduğumu gösterir.”* Sözleriyle ifade ederek uyumun anlamını kişisel uyum olarak dile getirmiştir. Bu konuyla ilgili olarak TK7: *“O şehre kendini ait hissetmek, o şehre uyum sağlamak üniversiteye olan uyumu da artıracaktır.”*, TK13: *“Severek, iletişim kurarak çünkü bir yere girdiğin zaman sevmiyorsan kendini oraya ait hissetmiyorsan, oradan biran önce gitmek istiyorsan, huzursuz hissediyorsan oraya uyum sağlayamazsın...”* sözleriyle ait hissetmenin üniversiteye uyum sağlamak olduğunu söyleyerek kişisel uyumdan bahsetmişlerdir.

Üniversiteye uyumun anlamı sorulan katılımcılardan bazılarının uyumun anlamını kişisel uyum olarak kabul ettiği görülmüştür. Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum sağlamanın anlamını kişisel uyum olarak ifade eden katılımcılar daha çok kendilerini psikolojik olarak iyi hissetmek, bulunduğu ortamda rahat hissetmek ve bulunduğu ortama ait hissetmekten bahsetmişlerdir.

Üniversiteye uyumun anlamı alt kodlarından üniversiteye giriş ile gelen yenilikler ile ilgili olarak TK8: *“Üniversite ortamına girdiğimiz zaman farklı şehirlerden gelen, farklı kültürlere ait bireylerle karşılaşıyoruz... Yeni şeyler*

öğrenebiliyoruz. Farklı kültürlerde neler olduğunu öğrenebiliyoruz.” demiştir. Bu konuyla ilgili olarak TK2: “ *ilk defa dışarı çıkıyorum, ilk defa bir başıma kalıyorum, kaldığım yerde ilk defa tek başıma kalıyorum... okuldan sonra akşam yurda gidince o yurt hayatı bana çok garip gelmişti...*” sözleriyle üniversiteye giriş ile yaşamına giren yenilikleri dile getirmiştir.

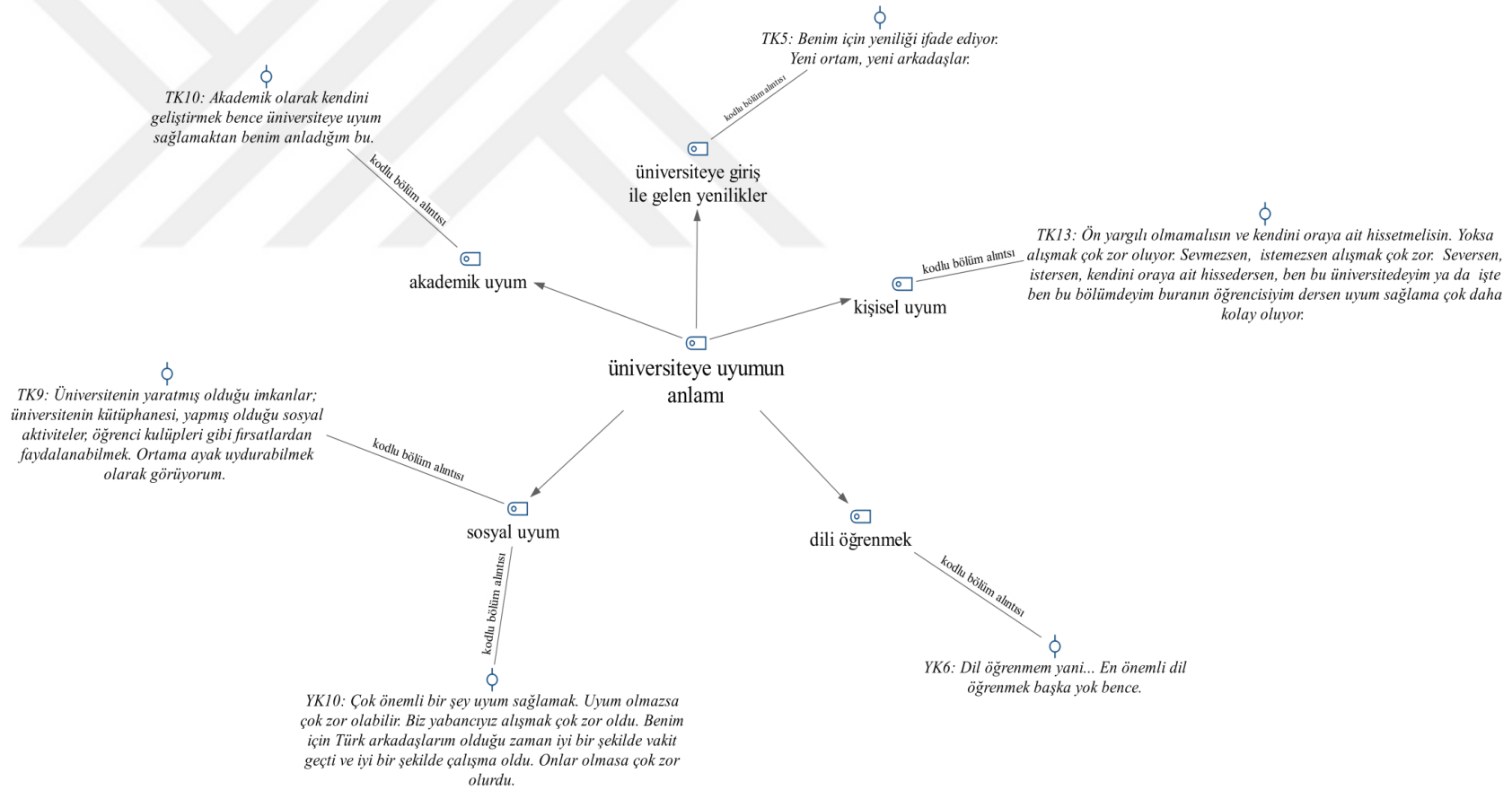
Üniversiteye uyumun anlamı sorulan katılımcılardan bazıları üniversiteyi kazanma süreci ile hayatlarına giren yeniliklere dikkatleri çekmişlerdir ve üniversiteye uyumun anlamını hayatlarına giren bu yeniliklere alışmak olarak açıklamışlardır. Üniversiteye giriş ile gelen yenilikler alt kodunun kişisel uyum ya da sosyal uyum alt kodu ile birleştirilmemesinin nedeni katılımcıların “üniversiteye uyum sizin için ne ifade etmektedir?” sorusuna cevap olarak kişisel uyum ya da sosyal uyumdan farklı olarak hayatlarına giren yeniliklere dikkat çekmeleridir. Katılımcıların cevaplarının bu alt koda etiketlenme sürecinde kişisel ya da sosyal uyumdan mı yoksa hayatlarına giren yeniliklerden mi bahsettikleri noktasına dikkat edilmiş ve uzmanlardan bu kodlama sürecinde bilgi alınmıştır.

Yabancı katılımcılar ise uyumun kendileri için ne ifade ettiği sorusuna Türk katılımcılardan farklı olarak dili öğrenebilmek cevabını vermişlerdir. Bu katılımcılardan YK7: “ *Mesela ben burada okuyorum burada okuyorsam uyum sağlamak için buranın dilini iyice öğrenmem lazım. ... Mesela ben Türkçeyi iyi bilmezsem burada Türk arkadaşlarımla uyuşamam, anlaşılamam. Mesela bir tanesi ile anlaşıyorsam o başka bir dil ile konuşuyor ben Türkçe konuşuyorsam ben bununla nasıl anlaşırım nasıl uzlaşırmı? İlk önce dili öğrenmem lazım İlk önce dili öğrenmem lazım. Türkçeyi çok çok iyi öğrenmem lazım ki anlaşabilmemiz için.*” Diyerek uyum sağlamanın dil (Türkçe) öğrenilince gerçekleşebileceğini ifade etmiştir. Bu konuyla ilgili olarak YK5: “ *Türkçe öğrenmek. Aslında en çok zor olan şey konuşma oldu. Uyum sağlamak için en zor olanı Türkçe konuşmak oldu...*”, YK12: “ *Türk arkadaşlarımla konuşmam gerekiyor. Onlarla ilişki kurmam gerekiyor. Hocalarıma çekinmeden soru sormam gerekiyor. Dilini daha geliştirmek gerekiyor.*” Diyerek üniversiteye uyum sağlamanın anlamını dili öğrenebilmek olarak açıklamışlardır.

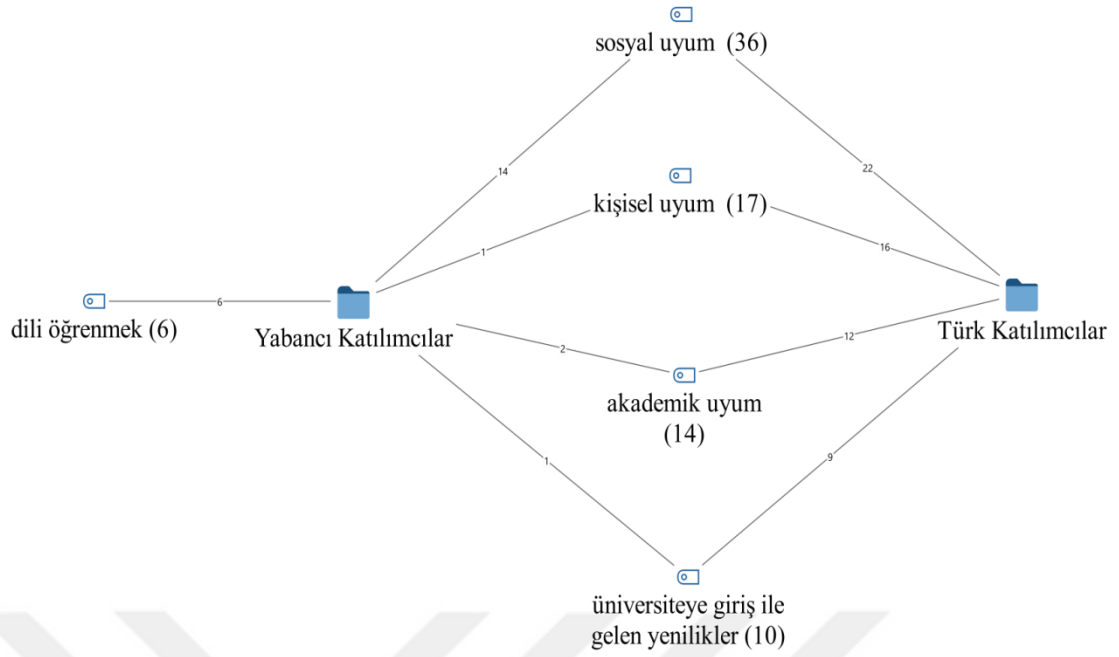
Yabancı katılımcıların uyumun anlamına ilişkin cevaplarına bakıldığında sosyal uyumdan sonra en çok tekrar eden alt kodun “dili öğrenmek” alt kodu olduğu

görülmüştür. Bu durum yabancı katılımcılar için üniversiteye uyum sağlamanın en önemli koşullarından birinin Türkçeyi konuşabilmek olduğu görülmüştür. Katılımcılar diğer öğrencilerle entegre olabilmek için onların dilini konuşuyor olabilmek, onlarla iletişim kurabiliyor olmak gerektiğini ifade etmişlerdir.

Şekil 8. Öğrenciler için uyumun anlamı temasına ilişkin hiyerarşik kod- alt kod modeli

Şekil 9. Üniversiteye uyumun anlamı iki vaka modeli

Şekil 9 incelendiğinde Türk ve yabancı katılımcıların en çok sosyal uyumu, üniversiteye uyum olarak adlandırdıkları görülmüştür. Sosyal uyum kodunun bu kadar çok tekrar etmesi uyumun diğer alanlarına göre sosyal olarak uyum sağlamanın katılımcılar için daha önemli olduğunu göstermektedir. Öyle ki bazı katılımcılar kendilerini akademik olarak başarılı görmelerine ve akademik uyum sağlayabildiklerini ifade etmelerine rağmen sosyal uyum sağlayamadıkları için kendilerini üniversiteye uyum sağlamış olarak görmediklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra kişisel uyum, akademik uyum ve üniversiteye giriş ile gelen yenilikler alt kodları Türk ve yabancı katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Üniversiteye uyum sağlamak için dili öğrenmek alt kodunu ise sadece yabancı katılımcılar dile getirmiştir.

4.3. Tema 2- Üniversiteye Uyum Sağlamak İçin Yapılanlar

Şekil 10. Türk ve yabancı katılımcılara göre üniversiteye uyum sağlamak için yaptıkları faaliyetlere ilişkin yoğunluk dağılımı grafiği kod matris tarayıcısı

Katılımcıların üniversiteye uyum sağlamak için başvurduğu yolların başında iletişim kurmak kategorisi altında çevredeki kişilerle iletişim kurmak ve hocalarla iletişim kurmak alt kodları gelmektedir. Daha sonrasında çabalamak kategorisi altında kişisel çaba ve akademik çaba alt kodları gelmektedir. Arkadaş edinmek alt kodu Türk ve yabancı katılımcıların uyum sağlamak için ortak başvurdukları yollar arasında yer almaktadır. Etkinliklere katılmak kategorisi altındaki; arkadaşlarla vakit geçirmek alt kodunu Türk ve yabancı katılımcılar dile getirirken, sosyal etkinliklere katılmak ve kulüplere katılmak alt kodlarını ise sadece Türk katılımcılar dile getirmiştir. Yine üniversiteye uyum sağlamak için sosyal medya kullanmak alt kodunu sadece Türk katılımcılar dile getirmiştir. Uyum sağlamak için dili geliştirme alt kodunu ise sadece yabancı katılımcılar söylemişlerdir. Katılımcılara yöneltilen üniversiteye uyum sağlamak için neler yaptınız? Sorusuna bazı Türk katılımcılar ve bazı yabancı katılımcılar ise hiçbir şey yapmayıp zamana bıraktıklarını dile getirmişlerdir. Bu katılımcıların pek çoğu uyum sağlamak için hiçbir şey yapmamalarına rağmen zamanla üniversiteye uyum sağladıklarını dile getirmişlerdir.

4.3.1.Uyum Sağlamak İçin İletişim Kurmak

Türk katılımcılar ve yabancı katılımcılar uyum sağlamak için başvurdukları yöntemlerin başında çevre ile ve üniversite hocalarıyla iletişim kurmanın geldiğini söylemişlerdir.

4.3.1.1. Çevredekilerle iletişim kurmak.

Çevredekilerle iletişim kurma alt koduyla ilgili olarak TK8: “İnsanlarla diyalog halinde olmayı seven biriyim. Daha çok diyalog haline girmeye çalıştım. İletişimde ilk adımı ben attım. Ders konusunda bahaneler arayarak bir iletişime girme çabasına girdim. O şekilde iletişim kurdum.” İfadeleri ile uyum sağlamak için çevredeki kişilerle iletişim kurması gerektiğini söylemiştir. Aynı şekilde TK10: “Öncelikle iletişime açık olduğumu belirttim. Bunu üniversiteye ilk giderken de söyledim kendime. Herkesle konuşacaksın. Farklı kişiler tanıyacaksın.” TK10’ un bu sözleriyle uyum sağlamak için, çevre ile iletişim kurması gerektiği konusunda kendini motive ederek üniversiteye geldiği görülmektedir. TK6 ise “Ne kadar çok iletişime geçersen o kadar çok uyum sağlıyorum.” Diyerek çevre ile iletişim kurdukça uyum sağlamanın arttığını belirtmiştir. Yabancı katılımcılar çoğunluğu ise üniversiteye uyum sağlamlarının özellikle Türklerle iletişim kurmalarına bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak YK5: “... İletişim kurmaya çekinmedim. Yeniden denedim. Tekrar deneyince oluyor. Bazen de anlamıyorlar ama oluyor yani.”, YK12: “Onlarla daha ilişki kurmaya çalıştım Türklerle. Başka bir şey yapmadım.” Diyerek uyum sağlamak için Türklerle iletişim kurmaya çalıştıklarını söylemişlerdir. YK1: “Mesela benim yanımda bir kız oturuyorsa mesela güler yüzlü falan iyi bir şekilde konuşuyorsa onunla tanışmaya çalışıyorum. Hem de ondan sonra hiç görüşmedik sadece bir kere falan ama mesela ben onunla daha iyi u mesela hangi sıkıntıları yaşıyorsun Türk olarak falan? Fakülten nasıl? Bölümünü seviyor musun? Gibi bir konuşma yapmaya çalışıyorum.” Sözleri ile uyum sağlama sürecinde çevre ile iletişime geçerek üniversiteye uyumunu arttırmaya çalıştığını belirtmiştir.

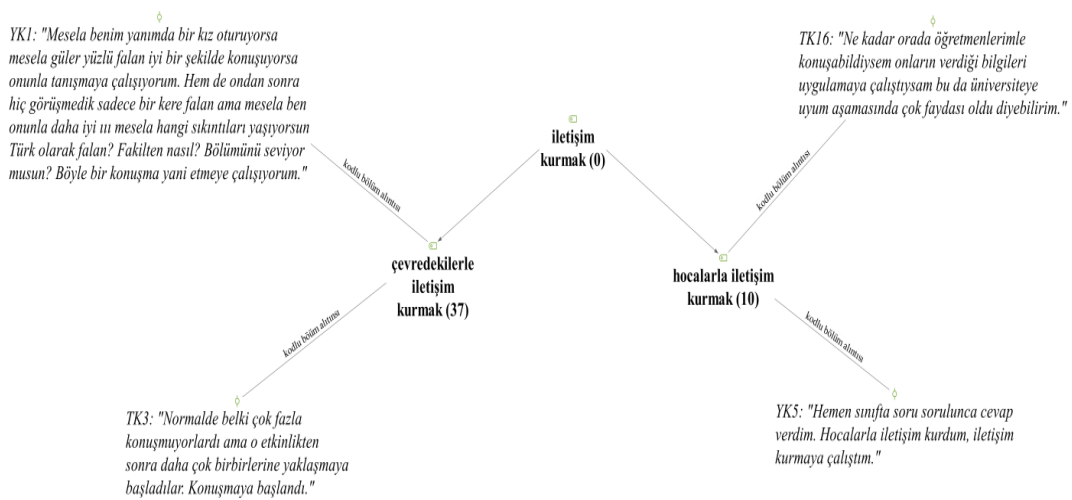
Katılımcıların ifadelerine bakıldığında Türk katılımcıların uyum sağlamak için arkadaşları ile iletişime geçmeyi tercih ettikleri görülürken yabancı katılımcılarınsa uyum sağlamak için özellikle Türklerle iletişim kurmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bu durumda Türk ve yabancı katılımcıların uyum sağlamak

için başvurdukları yöntemin (iletişim kurmak) aynı olmasına rağmen iletişim kurmak istedikleri kişilerin farklı özelliklerde olduğu görülmüştür.

4.3.1.2. Hocalarla iletişim kurmak.

Katılımcıların uyum sağlamak için yaptıkları arasında üniversite hocaları ile iletişim kurmakta yer almaktadır. Uyum sağlamak için neler yaptın sorusuna TK11: *“Hocalarla çok fazla iletişime geçmeye çalıştım. Kendilerinin de sayesinde rahatça soru sorabildim.”* Yanıtını verirken TK16: *“Öğretmenlerimle ne kadar konuşabildiysem onların verdiği bilgileri uygulamaya çalıştıysam bunlar üniversiteye uyum aşamasında çok faydası oldu diyebilirim.”* Diyerek üniversiteye uyum sürecinde üniversite hocalarıyla kurduğu iletişimin üniversiteye uyumuna katkısı olduğunu belirtmiştir. Yabancı katılımcılardan olan YK4: *“...Dersle ilgili bir şeyi anlamadığımda hocaya gidip Türkler gibi sorduğumda hoca bana Türklere davrandığı gibi ayırım yapmadan hemen cevap veriyor. O zaman kendimi uyumlu hissediyorum. Onlar nasılsa bende öyleyim diyorum...”* diyerek üniversite hocalarıyla iletişim kurmanın üniversiteye uyumuna katkı sağladığını ifade etmiştir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında çevredeki kişilerle iletişim kurmanın yanı sıra hocalarla iletişim kurmanın da uyum sağlamak için başvurulan yöntemlerden biri olduğu görülmüştür. Üniversiteye uyum sağlamak için üniversite hocalarıyla iletişime geçmek Türk ve yabancı katılımcıların ortak başvurdukları yöntemler olarak tespit edilmiştir.

Şekil 11. Üniversiteye uyum sağlamak için: iletişim kurmak kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli

4.3.2.Üniversiteye Uyum Sağlamak için Çabalamak

Türk ve yabancı katılımcıların “iletişim kurmak” kategorisi ile birlikte uyum sağlamak için başvurdukları yöntemlerin başında “çabalamak” kategorisi gelmektedir. Bu kategori kişisel çaba ve akademik çaba olmak üzere iki alt koda ayrılmıştır. Her iki alt kodda da Türk ve yabancı katılımcıların kodlu bölümleri bulunmaktadır.

4.3.2.1.Kişisel çaba.

Türk ve yabancı katılımcılara uyum sağlamak için neler yaptıkları sorulduğunda pek çoğunun kişisel çabalarından bahsettikleri görülmüştür. Kişisel çaba; katılımcının üniversiteye uyum sağlamak için kendi kendinde değişikliğe gitmesi, kendini geliştirmesi olarak kabul edilmiştir.

Türk katılımcılardan TK2 bu durumu şöyle açıklamıştır “*Tek başıma yaşamayı üniversitede ciddi anlamda fark ettim ve onun üstesinden geldim. Zamanla tecrübelerle birlikte tek başıma yaşamayı, tek başıma kararlar vermeyi, hayatımı şekillendirmeyi, geleceğimi şekillendirmeyi burada öğrendim. Bunu ben yapacağım başkası yapmayacak, annem babam yapmayacak onu zamanla kendim iştirak ederek yaptım.*” Üniversiteye uyum sağlamak için yaptıklarını TK16 şu şekilde açıklamıştır: “*Çok fazla empati kurmaya çalıştım. Kendime güvenmeyi denedim. Çünkü ben oraya giderken şu düşünce ile gittim. Hayatına yeni bir sayfa açıyorsun; yeni bir adım atıyorsun kariyerin veya kendi adına bu konuda çekimser olmaman gerekiyor. Biraz daha çevreme güvenmeyi denedim...*”, TK12: “*Özel hayat konusunda da yani kendimi güçlendirmeye çalıştım. Kendimi mutlu etmeye çalıştım. Yaşadığım özel sorun benim motivasyonumu illaki etkiliyordu ama uyum sürecimi etkilememesi için çalıştım.*” Sözleriyle üniversiteye uyum sağlamak için yaptıkları kişisel çabalardan bahsetmişlerdir.

Üniversiteye uyum sağlamak için kişisel çabalar geliştirmekle ilgili olarak yabancı katılımcılardan YK8: “*Benim çabalaman lazım benim yapman lazım. Hepsi ben ben ben yani. Bazen eksikliklerim falanda çıkıyor ortaya. Bunun yapamıyorum demek yerine kendimi odaklayınca her şey çözüldü aslında. Ben çıkıp kendimi gösterirsem arkadaşlarım bana gelecek yanıma gelip konuşacaklar. Kendin çabalamalısın.*” Diyerek üniversiteye uyum sağlamak için yaptığı kişisel çabalardan bahsetmiştir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında Türk ve yabancı katılımcıların uyum sağlamak için başvurdukları yöntemlerin arasında kişisel çaba geliştirme olduğu görülmüştür. Katılımcılardan bazıları uyum sağlamak için kendi öz kaynaklarına yönelerek uyum sağlamaya çalışmışlardır. Katılımcılar kendilerini motive ederek, ilk adımı karşıdan beklemeyerek, girişken davranışlar sergileyerek uyumlarını arttırmaya çalışmışlardır.

4.3.2.2. Akademik çaba.

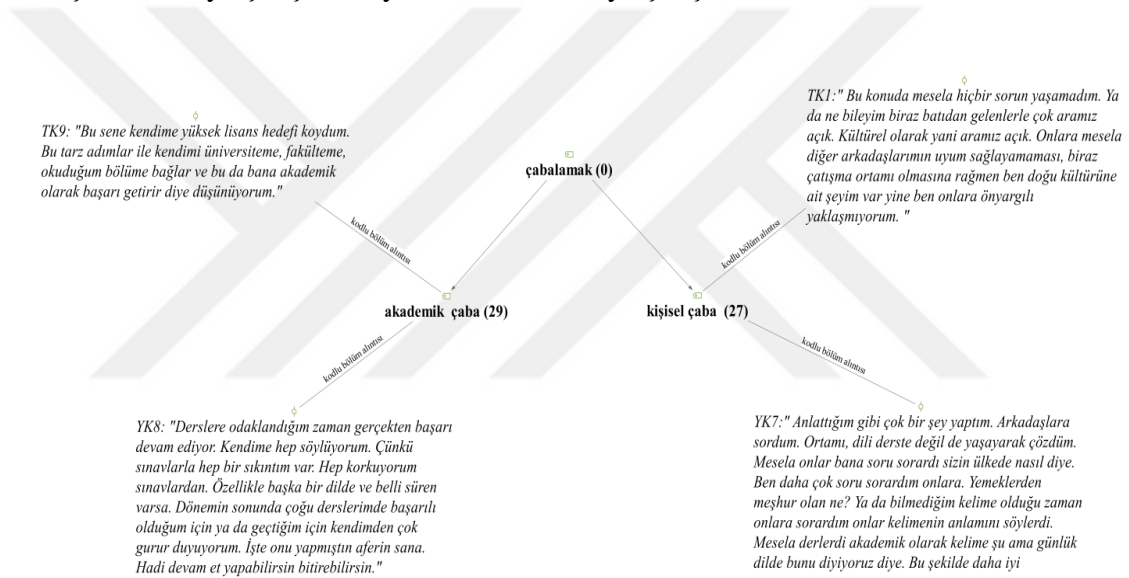
Katılımcıların uyum sağlamak için geliştirdikleri davranışlar arasında kişisel çabanın yanında akademik çaba da yer almaktadır. Akademik çaba; katılımcıların üniversiteye uyum sağlamak için akademik hedefler belirlemesi, üniversiteyle ilgili araştırmalar yapması, derslere katılmaya çalışması, dersleri öğrenebilmek için çaba sarf etmesini ifade etmektedir.

Bu konuyla ilgili olarak TK7: *“Zaten bölümü kazandıktan sonra hangi dersleri alacağımı araştırmıştım ön bilgim vardı. Bu beni uyum konusunda biraz rahatlatmış ve iyi geldi.”* Diyerek, TK6: *“Yani akademik anlamda üniversite uyumunda hocaları araştırarak gelmişim bu bölüme. Hocaların hangi fakülteden mezun olduklarını neler yaptıklarını bu yönden bir araştırma yapmıştım... Gerek lisede üniversite araştırmalarımnda eğitim fakültesini takip ediyordum. Bilgi sahibiydim üniversite ve bölüm hakkında. O zaman karar vermiştim üniversiteye ve bölüme.”* İfadeleriyle üniversiteye gelmeden önce bile akademik araştırmalar yaptıklarını ve bu durumun uyumlarına katkı sağladığını belirtmişlerdir. TK14: *“Derslere katılmaya çalışıyordum. İletişim kurabilmek için daha görünür olabilmek için sorulara cevap veriyordum.”* Sözleriyle derslere katılım sağlayarak uyumunu arttırmaya çalıştığını ifade etmiştir. TK10: *“Kendini geliştirmeye gidiyorsun bir amacın var dedim. Ben öğretmenliği hakkı ile yapmam gerektiğine inanıyorum. Herkesten bir şey öğrenmeye çalıştım bunun için.”* İfadeleriyle üniversite ile ilgili hedefler belirleyerek uyum sağlamaya çalıştığını ifade etmiştir.

Yabancı katılımcılardan YK5 bu konuyla ilgili olarak *“İlk dönem çok çabaladım kendimi göstermek istedim herkese... Yani yapabilirim, başarabilirim, iyi notlar alabilirim. Derslerimi anlayabilirim gibi.”* Sözleriyle üniversiteye uyum sağlamak için yaptığı akademik çabalardan bahsetmiştir. YK4: *“Derslere hiç devamsızlık etmiyordum. Sadece dersleri anlamak için değil, arkadaş edinmekte*

var.” Diyerek dersleri öğrenmek ve arkadaş edinebilmek için derslere devamsızlık yapmadığını ifade etmiştir. YK8: “*Derslerle ilgili bir şeyler yaptım. Derslerle ilgili Arapça’da okumaya başladım. Anlamadığım dersleri görünce bunu mu anlamamışım dedim. Çabalaman lazım. Okul gibi olmayacak. Hoca anlatıyor biraz ama senin daha fazlasına bakman lazım. Anlamadıysan senin tekrar çalışman lazım.*” Sözleriyle dersleri öğrenebilmek için yaptığı çalışmalardan bahsetmiştir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında Türk ve yabancı katılımcıların üniversiteye uyum sağlamak için başvurdukları yöntemler arasında akademik çabanın olduğu da görülmektedir. Katılımcılardan bazıları alacakları eğitimle ilgili araştırmalar yaparak, bazıları derslere aktif katılım sağlayarak, bazıları da derslerde başarılı olmaya çalışarak uyumlarını artırmaya çalışmaktadırlar.

Şekil 12. Üniversiteye uyum sağlamak için: çabalamak kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli

4.3.3. Üniversiteye Uyum Sağlamak İçin Arkadaş Edinmek

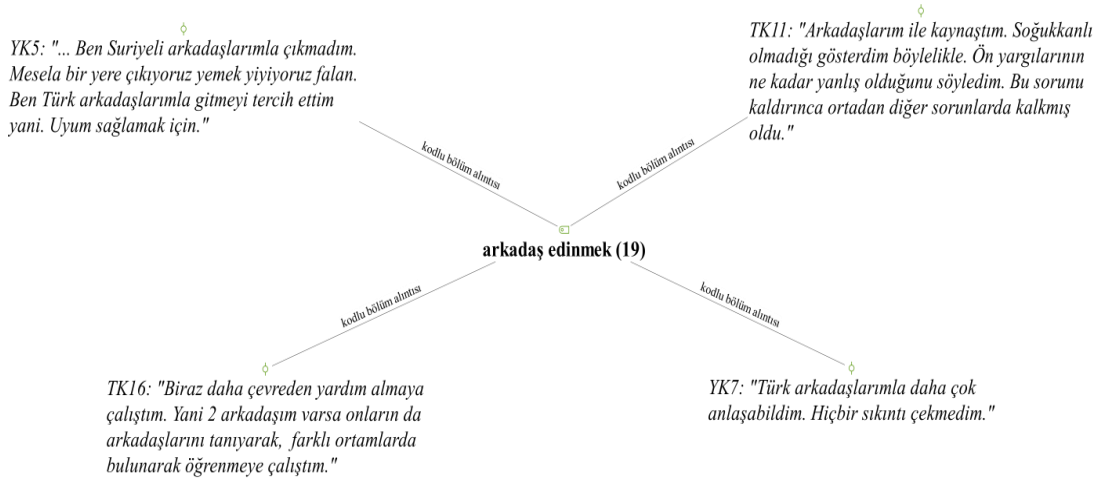
Türk ve yabancı katılımcıların uyum sağlamak için başvurduğu davranışlardan bir diğerinin de arkadaş edinmek olduğu görülmüştür. Hiç tanımadıkları bir ortama giren katılımcılar uyum sağlamak için diğer bireylerle iletişim kurarak arkadaş edinerek sosyal uyumlarını artırmaya çalışmışlardır.

Bu konuyla ilgili olarak TK7: “*Birkaç tane arkadaş edinmek diyebilirim. Öğlen arası birlikte yemek yiyebilmek için ders notları paylaşmak için. Bu durum hem okula gitme motivasyonumu arttırdı hem de uyum konusunda bana fayda sağladığını düşünüyorum.*” Şeklinde kendini ifade ederek arkadaş edinmiş olmasının üniversiteye uyum sağlamada olumlu katkıları olduğunu belirtmiştir. TK14: “*Benim*

gibi utangaç kişileri görünce gidip sohbet etmeye çalışıyordum. İkimizde utangacız birbirimize yardımcı oluyoruz işte anlaşmak daha kolay olur diye... Başka arkadaşlarımın arkadaşı ile tanışıyordum.” diyerek uyum sağlama sürecinde arkadaş edinerek uyumunu artırmaya sosyal çevresini genişletmeye çalışmıştır.

Yabancı katılımcılar uyum sağlamak için arkadaş edinmeye çalıştıklarını şu sözlerle ifade etmiştir. YK2: *“Türklerle oturuyorum Türk arkadaşlarımla konuşuyorum, buluşuyorum bu şekilde geliştirmeye çalışıyorum.”* , YK11: *“Bu yüzden önemli olan Türk öğrencilerle ilişki kurman çok önemli. İlişki kurunca seni kabul ettiklerini hissediyorsun.”* YK10: *“...Arkadaşlarım olarak konuşursam çok iyi bir yıld. ...Türk arkadaşlarım oldu yavaş yavaş alıştım.”* İfadeleriyle özellikle Türk arkadaş edinmenin uyum sağlamalarına çok önemli katkıları olduğunu belirtmişlerdir.

İfadeler incelendiğinde arkadaş edinmenin uyum sağlama sürecinde Türk ve yabancı katılımcıların uyum sağlamak için başvurdukları bir yöntem oldukları gözlenmiştir. Türk katılımcılar arkadaş edinerek özellikle sosyal uyumlarını artırmaya çalışmışlardır. Arkadaş edinmenin üniversiteyi benimsemeye katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Yabancı katılımcılar Türk katılımcılardan farklı olarak özellikle Türk arkadaş edinmenin uyum sağlamalarına yardımcı olduğunu belirtişlerdir. Bir yabancı katılımcıların yabancı arkadaşları olmasına rağmen Türk arkadaşı olmadığı için kendini uyum sağlamamış olarak kabul etmesi buna örnek olabilir. Bu durumda yabancı katılımcılar için ev sahibi ülkenin öğrencileri ile arkadaşlık kurmanın üniversiteye uyum sağlamaya yardımcı olacağı tespit edilmiştir.

Şekil 13. Üniversiteye uyum sağlamak için: arkadaş edinmek alt koduna ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli

4.3.4. Uyum Sağlamak İçin Zamana Bırakmak

Türk ve yabancı katılımcıların üniversiteye uyum için neler yaptın sorusuna verdikleri son ortak cevap zamana bırakmak alt kodu olmuştur. Bazı katılımcılar üniversiteye uyum için çok fazla bir çaba içerisine girmediklerini ve uyum sürecini zamana bıraktıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların bazıları uyum sağlamak için özel olarak bir çaba sarf etmemelerine rağmen zamanla üniversiteye uyum sağladıklarını ve alıştıklarını belirtmiştir. Bu konuyla ilgili olarak TK5: "Yani aslında benim bir şey yapmama gerek kalmadı. Kendiliğinden olan bir süreç. Akıp giden bir süreç. ... " TK2: "Üstesinden gelebilmek için biraz da sabrettim açıkçası. Kendimi kaptırmadım sakinliğimi korudum. Zamanla kendiliğinden üstesinden geldim.." TK16: "Ben bunları adım adım yapmaya çalıştım. Belki de uyum sürecim bu yüzden uzadı. Yavaş yavaş yapmaya çalıştım. Diğer insanlar hızla arkadaşça grupça gezerken benim başlangıçta 1 arkadaşım vardı. Sonra 2 oldu. Uzun süre 2 arkadaş gezdim." ve YK11: "Açıkçası bir şey yapmadım." Diyerek uyum sağlamak için pek fazla bir çaba içine giremediklerini zamana bıraktıklarını ifade etmişlerdir.

Bu ifadelerden yola çıkarak katılımcılar üniversiteye uyum için özel bir girişimde bulunmasalar bile zamanla uyum sürecinin kendiliğinden oluştuğu orta çıkmaktadır. Uyum sağlamak için girişimde bulunan katılımcıların genellikle uyum sağlamaları daha hızlı ve kolay olurken, uyum sağlamak için girişimde bulunmayan zamana bırakan katılımcıların uyum süreçlerinin daha fazla zaman aldığı görülmüştür.

4.3.5.Uyum Sağlamak İçin Etkinliklere Katılmak

Türk katılımcıların uyum sağlamak için başvurdukları yollardan bir diğerinin de etkinliklere katılmak olduğu tespit edilmiştir. Bu kategori 3 alt koda ayrılmıştır. Bunlar; “arkadaşlarla vakit geçirmek”, “Sosyal etkinliklere katılmak” ve “kulüplere katılmaktır. Arkadaşlarla vakit geçirmek alt kodunu Türk ve yabancı katılımcılar birlikte değinirken, Sosyal etkinliklere katılmak ve kulüplere katılmak alt koduna yalnızca Türk katılımcılar değinmiştir.

4.3.5.1.Arkadaşlarla vakit geçirmek.

Üniversiteye uyum sağlamak için neler yaptınız? Sorusuna Türk ve yabancı katılımcıların bazıları arkadaşlarla vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK3: *“Sınıfımızda bir defa kahvaltı için bir etkinlik oluşturulmuştu. Bir ders çıkışı kahve içmek bir etkinlik oldu. Yine tabi çok kalabalık olduğumuz için herkes olamıyor. Bir de herkesin saatleri uymuyor. İş çıkıyor. Ama yine de belli bir kısım ile gidilmişti... O ortamda bulunanlar biraz daha yakınlaşmaya başladı. Sınıf içinde de. Normalde belki çok fazla konuşmuyorlardı ama o etkinlikten sonra daha çok birbirlerine yaklaşımaya başladılar. Konuşmaya başladı.”* Sözleriyle arkadaşlarla okul dışında vakit geçirdikten sonra iletişim daha çok arttığı ve birbirlerine kaynaşmaya başladığı bu durumda üniversiteye uyuma katkı sağladığını belirtmiştir. TK15: *“Özellikle bu 1. Sınıfta çok etkili. Çünkü birbirinizi tanıımıyorsunuz. Bir tanıma aşaması var. Tanıma aşaması içinde bir etkileşime girmeniz gerekiyor. İnsanlarla daha fazla vakit geçirdiğiniz zaman siz onu, o da sizi tanıyor. Birinci sınıfta herkes hemen bir arkadaş arayışına giriyor. Vakit geçirdikçe o insanın size uygun arkadaş olup olmadığını anlıyorsunuz. Bende bu şekilde fark etmiştim. Sinemaya gidenlerle bir daha gitmemiştim çünkü sevmiyordum. İlgi alanlarımız farklıydı.”* Sözleriyle arkadaşlarla vakit geçirmenin birbirlerini tanımak için önemli bir kriter olduğuna değinmiştir. Birbirlerini tanımak ve uyum sağlamak için birlikte vakit geçirerek gerektiğine değinmiştir.

Arkadaşlarla vakit geçirmekle ilgili YK8: *“Arkadaşlarla aktiviteler yapmak. Şöyle oturduğum yerde aktiviteler yapmak beni o yere tanıtıyor. Bazen bir Türk’ün evinde Gaziantep yemeği yiyorduk. Onlarla konuşuyorduk, Gaziantep’in tarihini de öğreniyorduk...”* diyerek, YK7: *“Mesela Türkçeyi geliştirmek adına ortam olurdu giderdim ben. Derste değil de konuşarak normal hayatta duymak istedim Türkçeyi.*

Çay içmeye yemek yemeğe birlikte giderdik. Zaten arkadaşlar biliyordu sen yabancısın gel seni şuraya götürelim. Gaziantep'in şurası güzel gel oraya gidelim derlerdi. İşte buranın şusu meşhurdur. Diyerek tanıtıyorlardı. Atasözleri falan söylerlerdi anlamını çok katkıları oldu.” Sözleriyle arkadaşlarla vakit geçirmenin üniversiteye uyumlarına katkı sağlamasının yanında Türk kültürünü öğrenmek ve Türkçeyi geliştirmek gibi katkılarından da bahsetmişlerdir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum sağlamak adına Türk ve yabancı katılımcıların üniversite ve dersler dışında da, üniversitedeki arkadaşları ile vakit geçirerek birbirlerini tanımaya ve birbirleriyle kaynaşmaya çalıştıkları görülmektedir. Üniversite dışında gönüllü olarak bir araya gelmeleri ve birlikte vakit geçirmeleri katılımcıların üniversiteye uyumlarına olumlu katkılar sağlamıştır. Yabancı katılımcılar Türk katılımcılardan farklı olarak arkadaşlarla vakit geçirirken birbirleriyle kaynaşmanın dışında Türk kültürü öğrenmeye ve Türkçelerini geliştirmeye çalışmışlardır. Kültürü öğrenmek ve dillerini geliştirmekte üniversiteye uyum sürecine olumlu katkı sunacak durumlardır.

4.3.5.2.Sosyal etkinliklere katılmak.

Katılımcılara uyum sağlamak için neler yaptıkları sorulduğunda bazı Türk katılımcılar uyum sağlamak için sosyal etkinliklere katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK11: *“Okul içinde bir aktiviteye katılmak için iki kere düşünmüyorum hiç pişmanlık duymuyorum. Rahat hissediyorum kendimi.”* Sözleriyle uyum sağlamak için çeşitli etkinliklere katıldığını ve bu etkinliklerden hiç pişman olmadığını belirtmiştir. TK15: *“Mesela ben herkese selam verdim. Herkesle aynı ortamda bulunmaya çalıştım. Mümkün olduğunca faaliyetlere katılmaya çalıştım.”* Üniversiteye uyum sağlamak için sosyal etkinliklere katılmasının yanı sıra çevre ile iletişim kurarak uyumunu artırmaya çalıştığını ifade etmiştir.

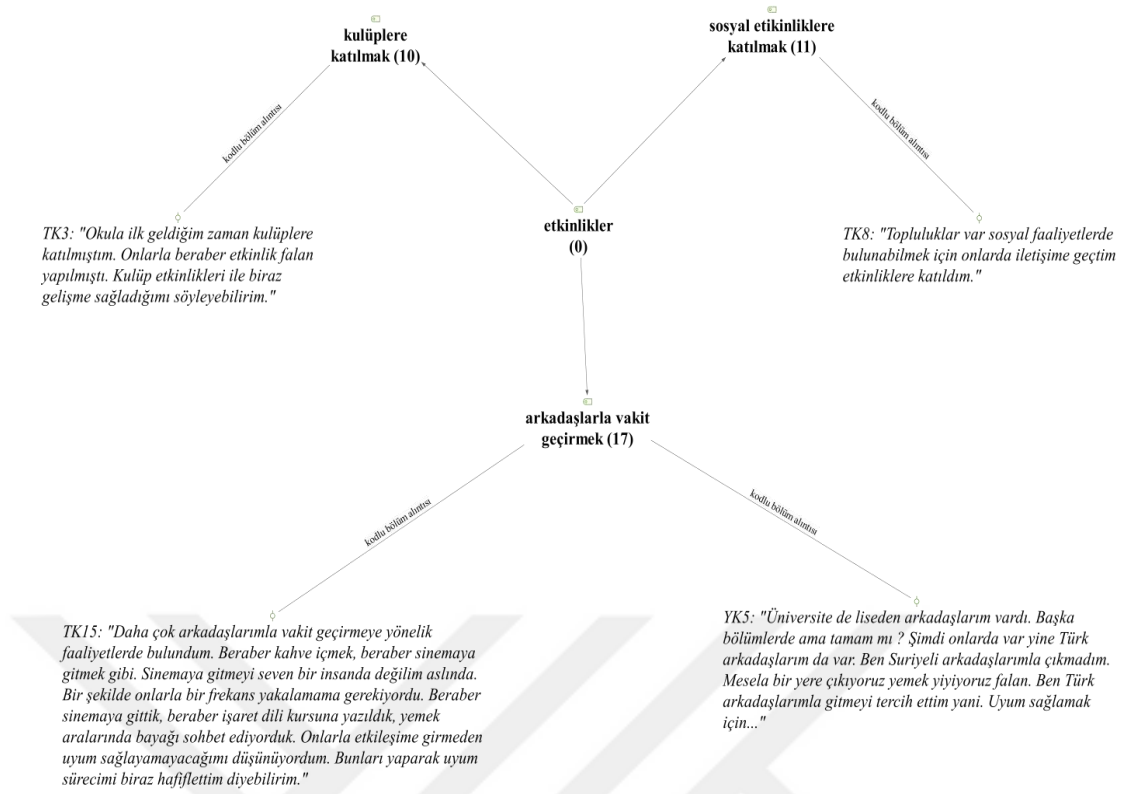
Türk katılımcıların ifadelerine bakıldığında sosyal etkinliklere katılmanın, üniversiteye uyum sağlamak için atılan adımlardan biri olduğu ve katılımcıların daha çok sosyal uyumlarını artırmak için sosyal etkinliklere katıldığı gözlenmiştir.

4.3.5.3.Kulüplere katılmak.

Üniversiteye uyum sağlamak için Türk katılımcıların attıkları adımlardan bir diğeri de kulüplere katılmak olmuştur. Bu konuyla ilgili olarak TK11: *“Çok fazla öğrenci kulübüne üye oldum...Orada yaptığımız etkinlikler, tanıştığım insanlar*

uyumum için daha kolay oldu. Mesela bilmediğim bir şey oluyordu üst sınıftan arkadaşlarım bana çok yardımcı oluyordu kulüplerde.” Katıldığı kulüplerin uyumuna olumlu katkılar sağladığını ifade etmiştir. Ayrıca kulüplerde tanıştığı bireylerin ona uyum konusunda sosyal destek sağladığını da ifade etmiştir. TK13: “Bizim üniversitede öğrenci toplulukları var. İşte halk oyunları, engelsiz yaşam topluluğu gibi. Ben bunların 2-3 tanesine katıldım. Kendimi geliştirmek için hem de sosyalleşmek ve değişik bir ortam olsun diye. Oraya katıldıktan sonra yani bir topluluktasın. O topluluğun kuralları var. Üyeleri var. Onlarla birlikte işbirliği yapmak zorundasın. İlgi alanıma göre gittiğim için seviyorsun orayı o topluluğu. Hem kendini geliştirmek istiyorsun hem de dediğim gibi topluluğun belli bir amacı var. O amacı gerçekleştirmek. Bunlardan dolayı uyum sağlamakta çok faydası oldu.” Sözleriyle üniversiteye uyum sağlamak için ilk yaptığı şeylerden birinin de kulüplere katılmak olduğunu ve katıldığı kulüplerin uyumuna katkı sağladığını belirtmiştir.

Türk katılımcıların ifadelerine bakıldığında etkinliklere katılma kategorisinin altında olan arkadaşlarla vakit geçirmek ve sosyal etkinliklere katılmak alt kodlarından sonra kulüplere katılmayı tercih ettikleri ve bu yolla üniversiteye uyumlarını artırmayı planladıkları görülmüştür.

Şekil 14. Üniversiteye uyum sağlamak için: etkinlikler kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum sağlamak için başvurdukları yollardan birinin de etkinliklere katılmak olduğu görülmüştür. Etkinliklere katılmak kategorisi katılımcıların ifadelerine göre arkadaşlarla vakit geçirmek, sosyal etkinliklere katılmak ve kulüplere katılmak üzere 3 alt koda ayrılmıştır. Katılımcıların bu konuyla ilgili ifadeleri incelendiğinde etkinliklere katılmalarının sebebinin daha çok sosyal uyumlarını artırmak olduğu görülmüştür. Sosyal uyum Türk ve yabancı katılımcıların uyumun anlamı temasında en sık tekrar eden alt kodun sosyal uyum olduğu göz önüne alınırsa, katılımcıların daha çok sosyal uyumlarını artırmak için girişimde bulunuyor olması bu durumu açıklayabilir niteliktedir.

4.3.6. Uyum Sağlamak İçin Sosyal Medya Kullanmak

Üniversiteye uyum sağlamak için neler yapıyorsunuz? Sorusuna Türk katılımcıların bazılarının cevapları sosyal medya kullanıyorum olmuştur. Bu konuyla ilgili olarak TK10: “Yani gitmeden önce sosyal medyadan 5-6 kişi ile tanıştım sınıftan. Direkt gittiğimde onlarla iletişim kurdum.... O arkadaşlarımla hala

görüştüyorum. İlk gün ki gibiyiz. İnsan başta çekiniyor. Tanımıyorum etmiyorum diye ama konuşuyorsun anlaşıyorsun ve aynı sınıftasın. Sonra bir şekilde geçiniyorsun zaten. İyi arkadaşlıklar oluyor.” Sözleriyle üniversiteye uyum sağlamak için sosyal medya yoluyla üniversiteye gitmeden arkadaşlar edindiğinden bahsetmiştir. TK7: *“Sosyal medyada hep üniversite sayfalarını takip ettim. Vizeler ve finaller hakkında bilgi aldım bu sayfalarda esprili de olsa. İlk seneden İngilizce öğrenmeye çalışın falan diyordu sayfada.”* Sözleriyle sosyal medyayı üniversiteye uyum sağlama sürecinde bir rehber olarak kullandığına değinmiştir. Bazı katılımcılar ise sosyal medya kullanmadıklarından dolayı üniversiteye uyum sürecinde bir dezavantajla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK15: *Ben üniversiteye geldiğimde daha önceden yaz tatilinde whatsapp grubu kurulmuştu ve ben grupta değildim. Geldiğimde zaten herkes birbirini tanıyor gibiydi arkadaşlıklar edinmişti. Ben bir ay kadar arkadaşsız almıştım. Zaten yeni gelmişim bu ciddi manada beni kötü hissettirdi yalnız hissettirdi. Çünkü yeni insanlar yeni bir ortam uyum sağlamaya çalışıyorum. Acaba ben de mi bir problem var arkadaşım yok diye düşünmeye başladım. Bu konuda bir uyumsuzluk yaşadım. Hala da eksikliği var ama eskisi kadar değil... Yani herkes arkadaşını artık benimsemişti. Ben sınıfa girdiğimde herhalde herkes liseden tanıyor diye düşünmüştüm. İşte sordum tanıştıklarımla siz daha önceden tanıyor musunuz falan diye. Herkes yok diyor. Whatsapp’tan konuştuk oradan görüştük falan diyor herkes. Paylaşımlar girmişti araya. Paylaşımların olduğu bir gruba sonradan dâhil olmak benim açımdan çok zor oldu.”* İfadeleriyle sosyal medyayı kullanmamasından dolayı uyum sağlamakta zorlandığını dile getirmiştir.

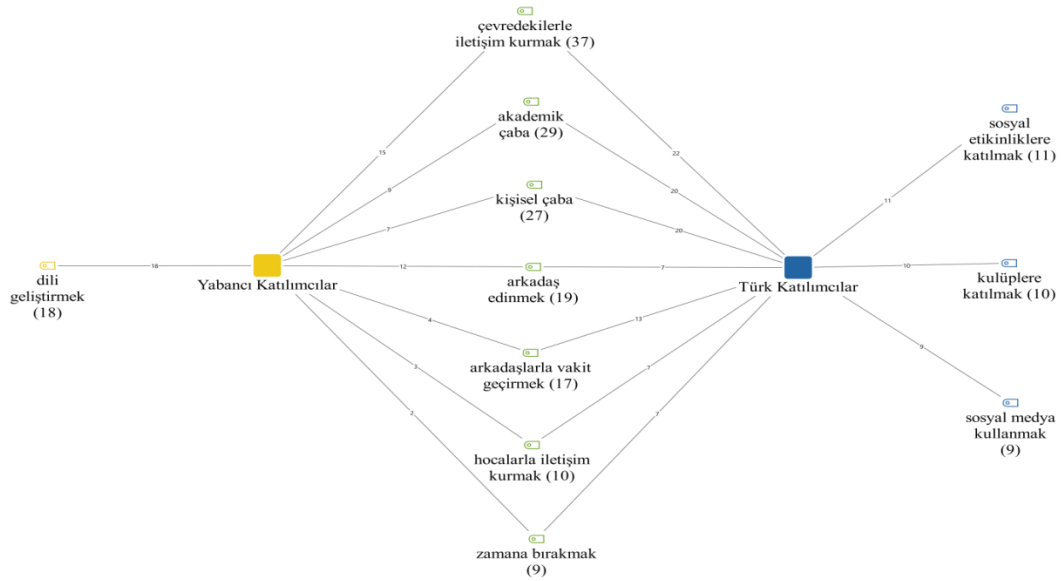
Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde üniversiteye uyum sağlama sürecinde sosyal medyayı kullanan katılımcıların uyum sağlama süreçlerinin daha kolay olduğu, bunun aksine sosyal medya kullanmayan katılımcıların üniversiteye uyum sağlama sürecinin daha zor geçtiği görülmüştür.

4.3.7. Uyum Sağlamak İçin Dili Geliştirmek

Üniversiteye uyum sağlamak için yapılanalar temasında yabancı katılımcılarda Türk katılımcılardan farklı olarak ortaya çıkan tek alt kod dili geliştirmek alt kodu olmuştur. Pek çok yabancı katılımcı uyum sağlamak için yaptıklarının başında dillerini geliştirmek için yapılan faaliyetlerin olduğunu belirtmiştir. Bu konuyla ilgili olarak YK3: *“En çok yaptığım şey Türkçemi*

geliştirmek... Kitaplar okuyorum Türk dili kitapları. Hatta bizim bölümümüzü anlatan kitapları okuyorum. Ne kadar Türkçe okursam yeni kelimeler öğreniyorum. Dilim gelişiyor.” Sözleriyle uyum sağlamak için dilini geliştirmede başvurduğu yöntemlere değinmiştir. YK4: “ *Sadece dilimi geliştirmeye çalıştım. You tube a baktım. Bu süreçte Türklerle çalıştım sadece dilimi geliştirmek için. Bir giyim mağazasında çalıştım sadece dil öğrenmek için oraya gittim.”* Ve YK6: “*Dilimi geliştirmek için çok çalıştım. Saatlerce kitap okudum. Yani öyle şeyler yaptım.”* İfadeleriyle üniversiteye uyumlarını artırmak için olarak yaptıkları şeylerin başında dillerini geliştirmek olduğunu ifade etmişlerdir. YK2: “*Diziler izliyorum ya da filmler. Ya da Türklerle oturuyorum Türk arkadaşlarımla konuşuyorum, buluşuyorum bu şekilde geliştirmeye çalışıyorum.”* Sözleriyle dilini geliştirmek için başvurduğu yollardan bahsetmiştir.

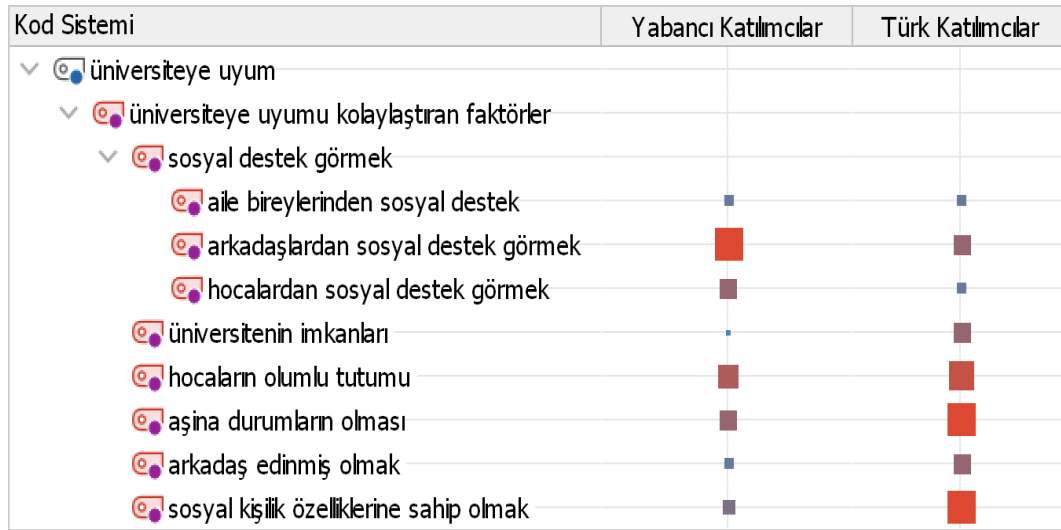
Yabancı katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum sağlamak için Türkçelerini geliştirmeye çalıştıkları görülmüştür. Türkçelerini geliştirmek için; Türkçe dizi izleme, Türklerle iletişim kurmak, Türkçe kitap okumak gibi yöntemleri kullandıkları görülmüştür. Yabancı katılımcılar uyumun anlamı temasında da Türk katılımcılardan farklı olarak üniversiteye uyumun anlamını dili öğrenmek olarak ifade ederken, üniversiteye uyum için yapılanlarla temasında da dili geliştirmekten bahsetmişlerdir. Üniversiteye uyumu dili öğrenmek olarak gören yabancı katılımcıların, üniversiteye uyum sağlamak için başvurdukları yöntemlerin başında dili geliştirmek için yaptıkları çalışmaların geldiğini ifade etmeleri oldukça tutarlı görünmektedir.

Şekil 15. Üniversiteye uyum sağlamak için Türk ve yabancı katılımcıların yaptıkları iki vaka modeli

Şekil 15 incelendiğinde üniversiteye uyum sağlamak için neler yaptınız? Sorusuna Türk ve Yabancı katılımcıların ortak yanıtların; çevredekilerle iletişim kurmak, akademik çaba, kişisel çaba, arkadaş edinmek, arkadaşlarla vakit geçirmek, hocalarla iletişim kurmak ve zamana bırakmak olduğu görülmüştür. Sadece Türk katılımcıların verdikleri yanıtlar sosyal etkinliklere katılmak, kulüplere katılmak ve sosyal medya kullanmak olurken yalnızca yabancı katılımcıların söyledikleri yanıt dili geliştirmek olmuştur. Katılımcıların uyum sağlamak için yaptıkları davranışlar incelediğinde; katılımcıların öncelikli olarak uyum sağlamak istedikleri alanın sosyal uyum olduğu göze çarpmaktadır. Katılımcıların bazılarının ise akademik konuda uyum sağlamak için davranışlarda bulunduğu görülmektedir. Bazı Türk ve yabancı katılımcılar üniversiteye uyum sağlamak için herhangi bir şey yapmayıp zamana bıraktıklarından bahsetmişlerdir. Bu katılımcılardan bazıları diğer katılımcılar kadar hızlı olmasa da zamanla üniversiteye uyum süreçlerinin gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Üniversiteye uyum sağlamak için çeşitli adımlar attıklarını söyleyen katılımcıların üniversite uyumlarının daha hızlı olduğu ve uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

4.4. Tema 3- Üniversiteye Uyum Sürecini Kolaylaştıran Faktörler

Şekil 16. Türk ve yabancı katılımcılara göre üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerin yoğunluk dağılım grafiği kod matris tarayıcısı

Katılımcılara üniversiteye uyum süreçlerini kolaylaştıran faktörler sorulduğunda Türk ve yabancı katılımcılar aynı konulara değinmişlerdir. Katılımcıların en çok değindiği konular; Sosyal destek kategorisi altında bulunan; aile bireylerinden sosyal destek görmek, arkadaşlardan sosyal destek görmek ve üniversite hocalarından sosyal destek görmek olduğuna değinmişlerdir. Katılımcıların üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörlerin başında hocaların öğrencilere karşı olumlu tutumlar sergilemeleri olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar bir diğer değindikleri konu ise aşına oldukları durumların olması olmuştur. Örneklem grubu homojen yapıda olup genellikle yaşadıkları şehirde okuyana ya da çevre şehirlerden gelen öğrenciler olduğu için aşına olmak benzer kültürlerle karşılaşmak uyumu kolaylaştıran faktörler olarak bahsedilmiştir. Yine yabancı katılımcıların geneline Suriyeli öğrencilerin oluşturmuş olması ve Suriye’den gelen öğrencilerin dini ve kültürel konularda Gaziantep’i genel olarak benzer bulmaları da üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Katılımcıların bahsettiği bir diğer konu ise katılımcıların kişisel özelliklerinden kaynaklanan bir durum olarak gözlenmiştir. Sosyal ve girişken kişilik özelliklerine sahip olduğunu düşünen katılımcılar bu durum üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar arkadaş edinmiş olmalarını da üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdıklarını dile getirmişlerdir. Katılımcıların en az dile getirdikleri üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktör ise üniversitenin sunduğu imkânlar

olmuştur. Üniversitenin imkânlarını yeterli bulan bazı katılımcılar bu durumun üniversiteye uyum süreçlerine kolaylaştırıcı etkileri olduğunu belirtmişlerdir.

4.4.1. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktör: Sosyal Destek Görmek

Uyum sürecini kolaylaştıran faktörler nelerdir? Sorusuna katılımcıların cevaplarından en sık tekrar eden kodun sosyal destek görmek olduğu görülmüştür. Sosyal destek görmek kategorisi ise 3 alt koda ayrılmıştır. Bunlardan en sık tekrar edeni arkadaşlardan sosyal destek görmek iken sonrasında hocalardan sosyal destek görmek ve aile bireylerinden sosyal destek görmek olmuştur.

4.4.1.1. Arkadaşlardan sosyal destek görmek.

Katılımcıların üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörler arasından arkadaşlardan sosyal destek görmek ile ilgili görüşleri şu şekildedir. TK14: “Sınıf başkanımızın çok sosyal biridir. Beni herkesle o tanıştırdı aslında. Sınıfta sosyal birinin olması ve benimde onunla arkadaşlık kurmam aslında herkesle arkadaş olmamı sağladı. Bu benim için kolaylaştırıcı faktördü.” TK4: “Bir de üst sınıflar. Bizde üst sınıftaki öğrenciler bize çok yardımcı oldu. O da kolaylaştırıcı bir etkendi.” Sözleriyle arkadaşlardan alınan yardımlarla ve desteklerle üniversiteye uyum süreçlerinin kolaylaştığını dile getirmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak Yabancı katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir; YK11: “Bir de bir arkadaşım olduğum için. Yani 1. Sınıfın ikinci döneminde Türk bir arkadaşım oldu. Çok kibar bir kız; çok iyi. Anlatamıyorum yani bu kızın iyiliğini nasıl anlatacağım bilmiyorum. O benimle konuşmaya başladı. Mesela bazı olayları kafaya takarken o yardımcı oldu takma aklına dedi. Bunları boş ver diyor... İnsanın arkadaşı olunca özellikle üniversite hayatında başka bir şey oluyor.” YK10: Türk arkadaşlarım olunca onlar M.. gel yanımıza bir çalışalım vizemiz var finalimiz var... Arkadaşlarım olmazsa çalışmam, hocalarımıza o zaman alışmamıştım daha. Türk arkadaşlarım o zaman yardım ettiler buradan çalış, gel yanımıza çalışalım gibi.” İfadelerine bakıldığında Türk arkadaşlardan görülen sosyal desteğinin uyum süreçlerini kolaylaştırdıklarından bahsetmişlerdir. Bunun yanı sıra bazı yabancı katılımcılar ise diğer yabancı öğrencilerle birbirlerine sosyal destek olduklarından bahsetmişlerdir. Bu durumla ilgili olarak; YK3: “Yabancılar olarak bir grubumuz vardı... Birbirimizi desteklemeye çalışıyoruz. Üst sınıflar bazen ders çalıştırıyorlar. Onların yaşadığı zorlukları bize iletiyor. Hem de mesela onların yaptığı bir hata varsa mesela ders

çalışmakla ilgili falan biz yapmayalım diye bize tavsiye veriyor. Öneriler veriyorlar.” Sözleriyle yabancılar arasında oluşturdukları sosyal destek gruplarının üniversiteye uyumunu kolaylaştıran bir faktör olduğunu belirtmiştir.

Türk ve yabancı katılımcıların ifadelerine bakıldığında arkadaşlardan görülen yardımların, motive edilmenin, akademik konularda yardım görmenin yani sosyal alanlarda destek görmenin öğrencinin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran bir faktör olduğu görülmüştür. Katılımcılar destek alanlarını genel olarak; akademik, kişisel, sosyal ve kültürel konular olarak bildirmişlerdir.

4.4.1.2. Üniversite hocalarından sosyal destek görmek.

Katılımcıların üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörlerle ilgili cevaplara bakıldığında sosyal destek görmek kategori ile ilgili olarak hocalardan sosyal destek görmek alt kodu olduğu görülmüştür. Bu konuyla ilgili olarak TK7: *“Çok spesifik bir örnek olacak ama derse ilk geldiği zaman bir hocamızın ne zaman ihtiyacınız olursa yanıma gelebilirsiniz demesi; işe girmek isteyen iş bulurum tarzında bir konuşması olmuştu. Bu konuşma benim oraya daha ait hissetmemi sağladı. Orada kendimi ifade edecek birisinin olduğunu bilmek beni rahatlatmıştı.”* Sözleriyle hocalardan gördüğü sosyal desteğin uyum sürecini kolaylaştırdığı belirtmiştir. TK14: *“Hocaların iyi olması kolaylaştırıcı bir faktördü. Çok sert hocalar olsalardı hiç derse de katılamayacaktım. Hocalarım utangaç olduğumu fark edince beni daha çok sınıfla kaynaştırmaya çalıştılar. Bana söz hakkı vermeye başladılar. Benimle konuşmaya çalıştılar. O benim için çok iyi oldu. Bir hocam vardı. Ben sunum yapacağım zaman; sınıfa arkadaşlar arkadaşınız çok utangaç birisi ona yardımcı olalım gibisinden falan. Sınıftaki arkadaşlarım bana yardımcı olurdu.”* Sözleriyle hem hocalardan hem de arkadaşlarından gördüğü sosyal desteğin uyumunu kolaylaştırmasından bahsetmiştir. Yabancı katılımcıların bu konuyla ilgili görüşleri ise şöyledir. YK4: *“Hocalar biz onların yanına gittiğimizde, bir şey sorduğumuzda hep yardım ederler. Mesela şöyle bir şey anlatmak istiyorum. Birinci sınıfta etik dersimiz vardı. Hoca bize ödev verdi ve ödevi bizim tartışmamızı istedi. Biz ödevi yaptıktan sonra sınıfta tartışacaksınız diye. Ödevi yaptıktan sonra biz hocaların yanına gittik, anlattık; hocam biz yabancı uyrukluyuz. Türkçe yetersizliğimiz var sınıfta tartışmayız biz. Hoca dedi ki zaten siz yanlış yaparsanız öğrenirsiniz. Hiç çekinmenize gerek yok. Hoca bize orada destek oldu.”* Sözleriyle ders hocasının onu derslerle ilgili olarak motive etmesinin üniversiteye uyumunu kolaylaştıran bir etmen olduğunu belirtmiştir. YK1

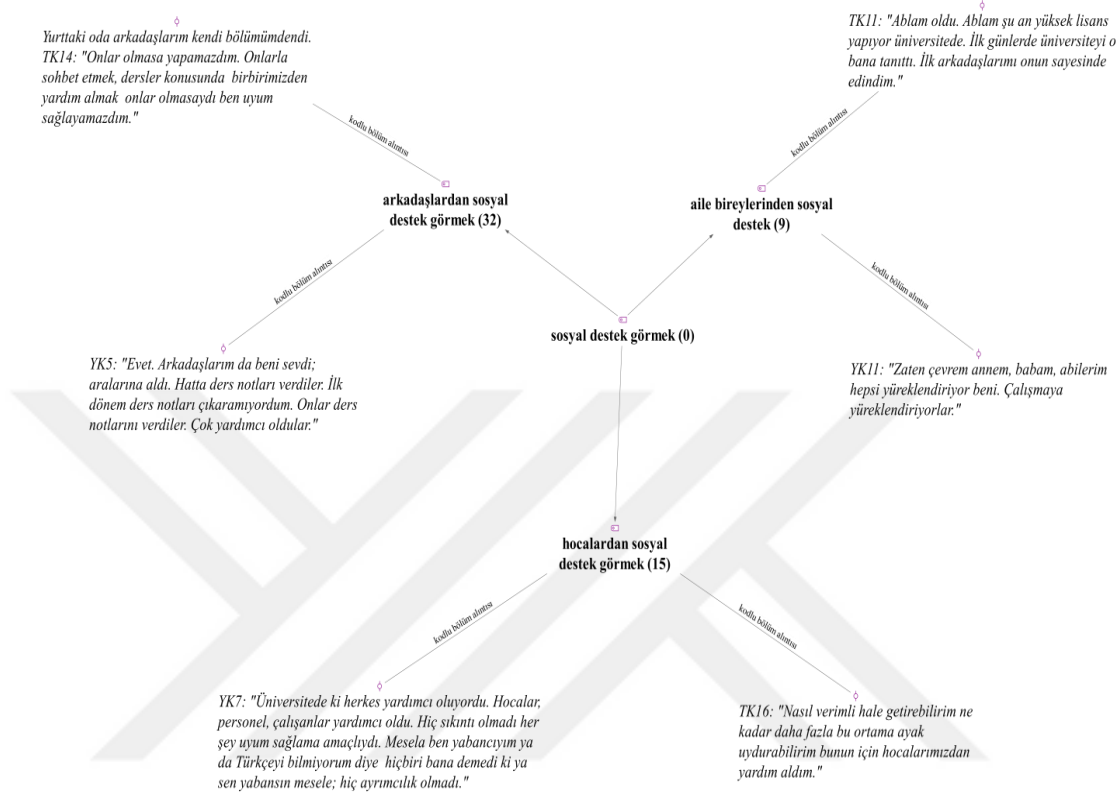
bu konuyla ilgili olarak; “*Mesela geçen dönemde hocalardan biri böyle yapmıştı. Mesela bir grupta iki tane yabancı olmaz demiş. Bunu baya beğendi bir şey. Bu halde biz ayrı ayrı olmamıza mecbur olduk. Çünkü genellikle mesela Türklerle çalışmadığımız zaman biz yabancı olarak yan yana çalışmak mecbur kaldık.*” Ders hocasının koyduğu bir kuralın yabancı öğrenci olarak diğer öğrencilerle kaynaşması için faydalı olduğuna ve bu durumun üniversiteye uyumunu kolaylaştırdığını bildirmiştir.

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde hocalardan görülen sosyal desteğin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran bir etmen olduğu gözlenmiştir. Hocalardan sosyal destek görmenin uyumu kolaylaştırdığı ile ilgili olarak yabancı katılımcılar Türk katılımcılardan daha çok dönüt vermiştir. Bu durum yabancı katılımcılar için hocalardan sosyal destek görmenin üniversiteye uyum sürecini daha çok kolaylaştırdığı ve daha önemli olabileceği düşünülmektedir.

4.4.1.3. Aile bireylerinden sosyal destek görmek.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında uyum sürecini kolaylaştırıcı olarak sosyal destek görmek kategorisinde aile bireylerinden sosyal destek görmek olduğu tespit edilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak TK13: “*Ben eve dönüyordum eve dönerken teyzem aradı. Dedi ki neden dönüyorsun bir baksana sağa sola. Sınıfın nerde; arkadaşların yok mu? Çok çekindim sonra geri döndüm. Herkes benden büyük herkes bana yabancı geliyordu. Sonra birkaç kız gördüm onlarla konuştum, tanıştım. Sonra bunlarda insan dedim. Bu kadar çekinecek, utanılacak bir şey yok. Orada bizim bölümden kişileri buldum. Onlarla tabi üniversiteyi araştırdık keşfettik. Öğrenci işlerinin karşısında görevliler vardı. Sağ olsun onlarda çok bilgilendirmişti. Onlara soruyorduk bulamadığımız yeri çünkü üniversitemiz çok büyük.*” Sözleriyle teyzesinin onu motive etmesinin uyum sürecinde kolaylaştırıcı bir etkisi olduğuna değinmiştir. Bu konuyla ilgili olarak YK8: “*Mesela ben Türkiye gelmeden önce bir hikâye yaşadım. Ben büyük ailede üniversite okuyacağım için başka ülkeye gidecek ilk kızdım. Bu yüzden aile büyükleri biraz karşı çıktı. Annem ve babamda onlara karşı çıktı. Ben üniversiteyi okumak istedim. Ailemde bunun arkasında durdu sonra. Destek olmasalardı onlar ben evlenmiş olurum belki de. Bu benim için çok büyük bir destektir.*” Anne ve babasının üniversiteyi okuması için ona destek olduklarını ve bu durumun üniversiteye uyumu sürecini kolaylaştırdığından bahsetmiştir. YK4: “*Ailem benim arkamda oldu her şeyi benim öğrenmem için yaptılar. Benim branşımı*

öğretmeye çalıştılar, destek oldular.” Sözleriyle uyum sürecinde ailesinin sosyal desteğinden bahsetmiştir. Katılımcıların ifadelerine bakıldığında aile bireylerinden görülen desteğin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığı görülmüştür.

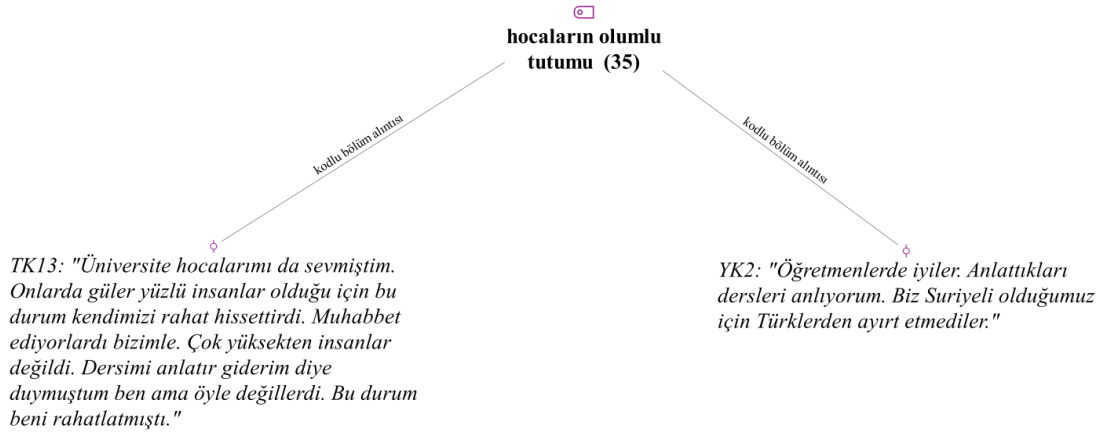
Şekil 17. Üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktör: sosyal destek kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli

Katılımcıların ifadeleri incelediğinde Türk ve yabancı katılımcılar için arkadaşlardan, hocalardan ve aile bireylerinden sosyal destek görmenin üniversiteye uyumlarını kolaylaştıran bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar için En önemli destek kanalı arkadaşlardan görülen destek olmuştur. Hocalardan görülen desteğin ise Türk katılımcılara göre yabancı katılımcılar için daha önemli olduğu görülmüştür. Katılımcıların destek gördükleri alanlar ise başlıca; sosyal ilişkiler, ders konusunda yardım, üniversite ile ilgili bilgiler edinme ve yabancılar için kültürün tanıtımı olarak tespit edilmiştir.

4.4.2. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktör: Hocaların Olumlu Tutumu

Üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörler sorulduğunda yabancı ve Türk katılımcıların sıkça tekrarladığı kodlardan biri de üniversite hocalarının olumlu tutumları olmuştur. Katılımcılar ders hocalarının akademik ve sosyal konulardaki

olumlu yaklaşımlarının üniversiteye uyumlarını kolaylaştırdıklarını belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK12: *“Hocaların gelip kendini tanıtmaları mükemmel oldu. Benim için uyum sürecini hızlandırdı.”* TK6: *“Öğretmenlerin bize dersi sıcakkanlı olarak anlatmaları ve ondan sonra ki sohbetleri daha çok uyumumu sağladı. Soğuk bir ortamda geçen ders ortamındansa sıcak ve neşeli bir ortamda geçen ders ortamının gelmesini insan daha çabuk ister. İnsan üniversiteye daha çok bağlanıyor öyle olunca.”* Sözleriyle hocaların derste sergiledikleri tutumların üniversiteye uyumlarını kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. TK15: *“İlk geldim böyle tatlı tatlı konuşuyorlar falan dedim tamam. Evdeyken insanı koruyan bir anne-baba oluyor. Siz o evin dışına çıktığınızda kendinizi korumasız ve savunmasız hissediyorsunuz. Ben üniversite geldiğimde hocalarımızın tatlı tutumları, tatlı konuşmaları gerçekten beni rahatlatmış ve kendimi güvende hissettim. Başınıza bir şey geldiğinde konuşabileceğiniz başvurabileceğiniz insanların olması güzel. Bu uyum sürecimi kolaylaştırmıştı.”* Sözleriyle hocaların sıcakkanlı yaklaşımlarının üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığını ifade etmiştir. Yabancı katılımcılardan YK1: *“Onlar çok düşünceli empati kurarak ders anlatıyorlar. Daha yavaş konuşarak ders anlatıyorlar.”* YK4: *“Dersle ilgili bir şeyi anlamadığımda hocaya gidip Türkler gibi sorduğumda hoca bana Türklere davrandığı gibi ayırım yapmadan hemen cevap veriyor. O zaman kendimi uyumlu hissediyorum. Onlar nasılsa bende öyleyim diyorum...”* YK7: *“Mesela benim ilk okuduğum bölüm gereği çok fazla akademik kelimeler vardı derste. TÖMER’de biz bunu hiç görmedik. Zor kelimeler vardı o bölümü okurken akademik kelimeler. Mesela ben anlamadığım yerde; hocam ben anlamadım diyorum. Hoca derdi anlamayan varsa dersten sonra tekrar size anlatabilirim. Ders bittikten süre bittikten sonra hoca bize tekrar daha detaylı ve daha yavaş anlatmaya çalışırdı. Bunu çok hocadan gördüm ben. Telefon numarasını verirdi bilmediğin kelimeyi bana sorabilirsin derdi.”* sözleriyle üniversite hocalarının yabancı öğrencilere karşı anlayışlı tavır sergilediklerini ve bu durumunda üniversiteye uyum süreçlerini kolaylaştırdığını dile getirmişlerdir.

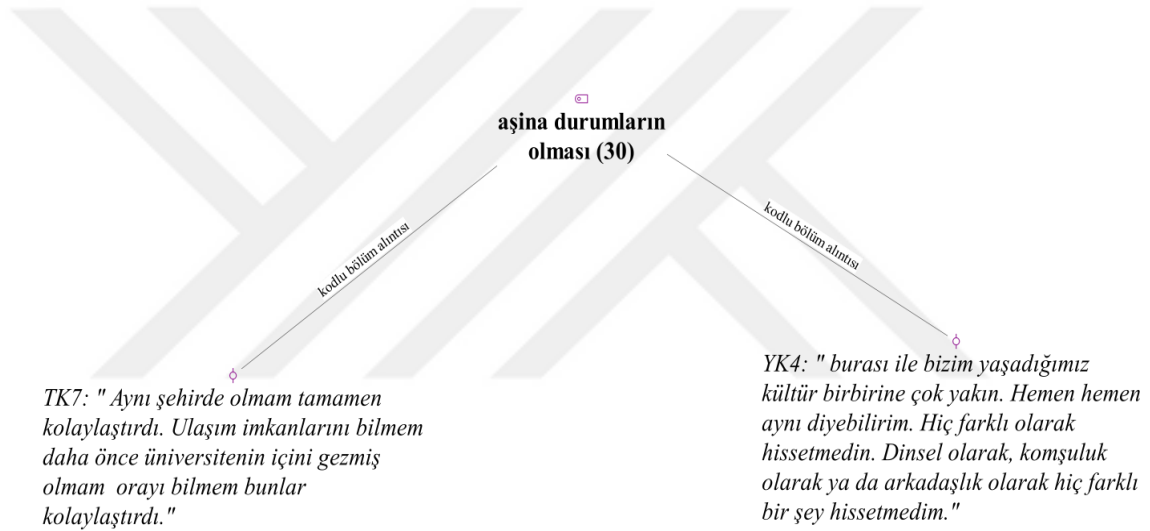
Şekil 18. Üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktör: hocaların olumlu tutumu alt koduna ilişkin hiyerarşik kod- alt kod modeli

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında Türk katılımcıların üniversite hocalarının hem akademik hem sosyal konulardaki yaklaşımlarının üniversiteye uyumlarını kolaylaştırdığını belirtirken bu durum yabancı katılımcılarda üniversite hocalarının daha çok akademik konulardaki tavırlarının üniversiteye uyumlarını kolaylaştırdığını belirtmişlerdir.

4.4.3. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktör: Aşına Durumların Olması

Türk ve yabancı katılımcılar üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörler arasında aşına durumların olmasına da değinmişlerdir. Aşına durumlar; katılımcının yaşadığı şehirde okuyor olması, çevresinde tanıdıklarının olması, okuduğu şehirle geldiği şehrin kültürlerinin benzer olması, daha önceden aileden ayrı kalmış olması gibi durumlar olarak kabul edilmiştir. Katılımcılar aşına oldukları durumların olmasının uyumlarını kolaylaştırdıklarını dile getirmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK6: "Gaziantep'li olmam. Yabancılık çekmedim. İnsanı olsun yöresi olsun. Bu uyumu en fazla sağlayan etmendi. Başka üniversiteye gitseydim tanımam etmem. İnsanlarını tanımam şehrini bilmiyorum o yüzden Gaziantep'li olmam kolaylaştırıcı bir etmendi.", TK12: "Aslında ben liseyi de başka bir şekilde okumuştum. Bundan dolayı benim için çok zor olmamıştı uyum sağlayabilmek.", TK4: "Zaten farklı bir kültürden olan arkadaşım yok. Daha çok doğudan gelen insanlar burada. Zaten doğu kültürü ile Gaziantep birbirine kültür olarak benziyor.", TK3: "Aynı dersane gittiğimiz iki arkadaşım da benimleydi. Onlarla beraber aynı bölümdeyiz. Aynı sınıftayız. Onlar sayesinde biraz daha sıcaktım üniversiteye karşı daha kolay adapte

olabildim.” İfadeleriyle üniversite yaşamı ile ilgili konularda aşına oldukları durumların olmasının üniversiteye uyum süreçlerinde kolaylık sağladığını belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak yabancı öğrencilerden YK11: “Her şey kolay benim için. Zorluklar yok çevremde. Sadece sen yabancısın savaş yüzünden başka bir ülkeye geçtin. Zaten Türkler ve Suriyeliler arasında pek bir farklılık yok. Benzerlik yanları çok. Bu çok iyi bir şey. Kendini burada tamamen yabancı hissetmiyorsun.” Sözleriyle kültürlerin benzer olmasının uyum sürecini kolaylaştırdığını ifade etmiştir.” YK7: “Benim yaşadığım kültürü de buranın kültürü gibi. Yani farklılık var ama hemen hemen aynı gibi. Bu işimi kolaylaştırdı.” Sözleriyle üniversiteye uyum sürecinde kültürlerin yakın olmasının uyum sürecini kolaylaştırdığından bahsetmiştir.

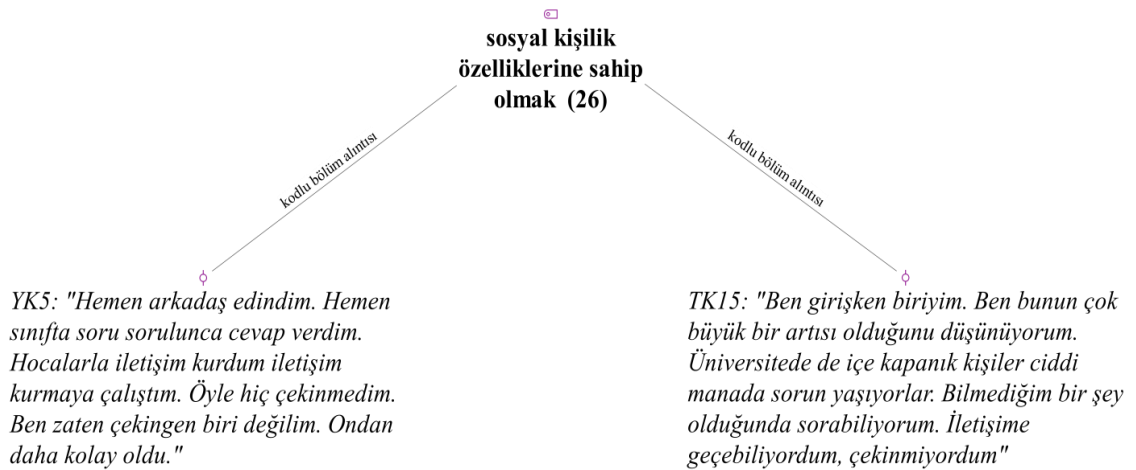
Şekil 19. Üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktör: aşına durumların olması alt koduna ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde Türk ve yabancı katılımcıların yaşadığı şehirde okuyor olmanın, üniversitede tanıdıklarının olmasının, kültürlerin benzer olması gibi aşına olunan durumların uyum süreçlerini kolaylaştırdığını ve bu durumların uyum sağlamalarına katkı sağladığını belirtmişlerdir. Yabancı katılımcılar dinsel ve sosyal açılardan büyük farklılıkların olmamasının üniversiteye uyumlarını kolaylaştırmada önemli rol oynadığını belirtmişlerdir. Türk ve yabancı katılımcılar ortak olarak kültürlerin benzer olmasının üniversiteye uyumu kolaylaştırdığına değinirken, üniversitede tanıdıklarının olması ve okuduğu şehri biliyor olma durumlarına daha çok Türk katılımcılar değinmiştir.

4.4.4. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktörler: Sosyal Kişilik Özelliklerine Sahip Olmak

Katılımcıların üniversiteye uyum sürecinde kolaylaştırıcı faktörler nelerdir sorusuna verdikleri bir diğer cevap ise sosyal kişilik özelliklerinin olmasıdır. Katılımcılar girişken olmak, iletişime açık olmak, sosyal becerilerinin gelişmiş olması gibi sosyal kişilik özelliklerine sahip olmanın üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK2: *“Biraz da sıcakkanlı bir insanım insanlarla iletişimim daha iyi başka yabancı insanlarla rahat konuşabildiğim için bu konuda bana ciddi bir fayda sağladı... Girişken bir yapım olduğu için yani insanlarla rahat konuşabiliyorum onun sayesinde biraz daha çabuk alışabildim.”* Girişken davranışlar sergilemenin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığını söylemiştir. TK6: *“Bazen derslerde hocalarımız grup ödevlerinde 3-4 kişi gruba ayırmak istediği zaman ben yapardım bunu görev verildiği zaman bana. Sınıfı gruba bölüp konuları falan dağıttım.”* Sözleriyle sınıf içinde sorumluluklar almasının üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığını belirtmiştir.

Yabancı katılımcılardan YK4: *“İlk gittiğim zaman kimseyi tanıımıyordum. Arkadaş edinmek için çekinmedim. Ben onlara gittim. Nasıl yaparız, nasıl ederiz öyle bir şeyler yaptım yani.”* Sözleriyle iletişime geçmek için karşıdan adım gelmesini beklemediğini ilk adımı kendisinin attığını ifade etmiştir.

Şekil 20. Üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktör: sosyal kişilik özelliklerine sahip olmak alt koduna ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında sosyal becerilerinin gelişmiş olması ilişkiyi başlatmak, iletişime açık olmak, girişken olmak gibi sosyal kişilik özellikleri olan bireylerin bu özelliklerinin üniversiteye uyum süreçlerini kolaylaştırdığı görülmüştür. Bunun yanı sıra bazı katılımcılar üniversiteye uyum sürecinde girişken tavırlar sergileselerdi uyumlarının daha kolay olacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu bilgiler doğrultusunda sosyal kişilik özelliklerine sahip olmanın üniversiteye uyum sürecinde kolaylaştırıcı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

4.4.5. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktörler: Arkadaş Edinmiş Olmak

Katılımcılar üniversite ve çevresinden arkadaş edinmiş olmanı üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörlerden bir diğeri olduğunu dile getirmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK5: *“Arkadaş ortamı olabilir. E... ile tanışmıştım. Şuan iyi bir arkadaşım. Onun olması daha iyi hissettirdi.”*, TK10: *“Arkadaş ortamım. Gelişmeye açık olan arkadaşlarım vardı. Mesela sınıfa yeni biri geldi ben tanışsam bile onlar yönlendirirdi; birlikte tanışmaya giderdik.”*, TK12: *“Kendim gibi insanları bulabilmemdi.”*, TK13: *“Arkadaş edinmek. Gerçekten seninle anlaşabilecek kişilerin olması seni mutlu ediyor.”* Sözleriyle arkadaş edinmenin uyum sürecini kolaylaştırdığından bahsetmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak yabancı katılımcılardan YK11: *“Bir de bir arkadaşım olduğum için. Yani 1. Sınıfın ikinci döneminde Türk bir arkadaşım oldu.”*, YK4: *“Çevrem mesela arkadaşlarım diyebilirim. Okulda arkadaşlarım benim gibi yabancı uyruklu da var, uyum sağlamaya çalışıyorlar...”* ifadeleriyle üniversiteye uyum sürecinde arkadaş edinmenin uyumlarını kolaylaştırdıklarını ifade etmişlerdir.

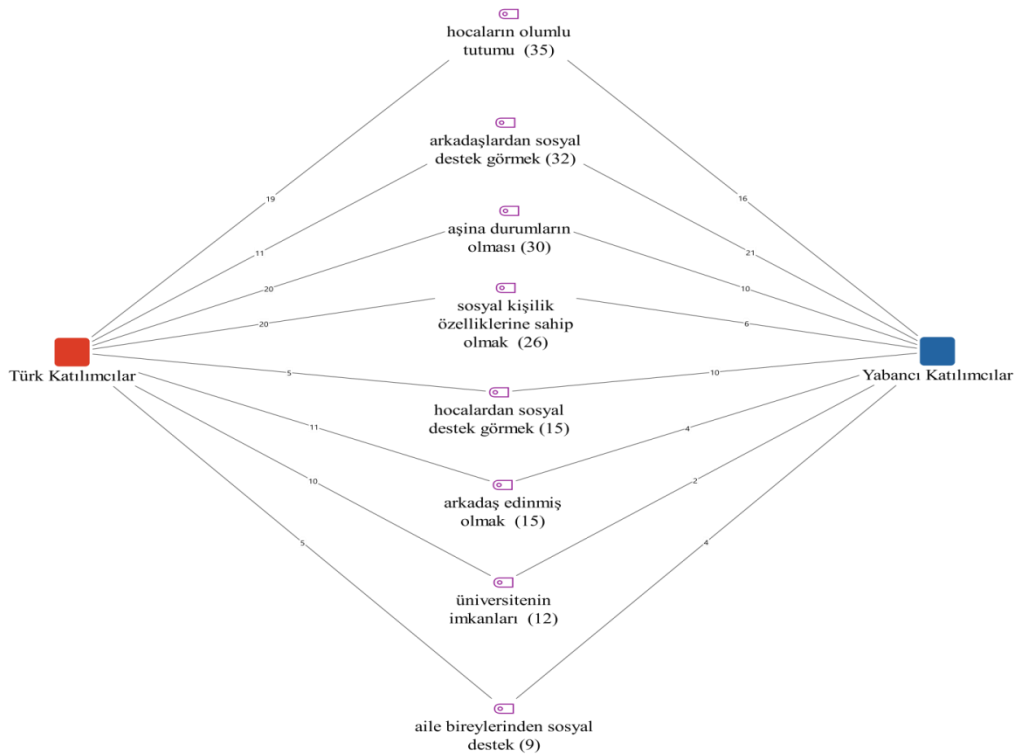
Katılımcılar arkadaş edinmiş olmanın kendilerini daha iyi hissettirdiğinden ve bu durum üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığından bahsetmişlerdir. Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde arkadaş edinmenin üniversiteye uyumu kolaylaştırdığına dair görüş bildiren katılımcıların çoğunluğunun Türk katılımcılar olduğu görülmüştür.

4.4.6. Üniversiteye Uyumu Kolaylaştıran Faktörler: Üniversitenin İmkânları

Katılımcılar üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörler arasında üniversitenin imkânlarının yeterli olmasını da dile getirmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK1:

“İmkânlar konusunda yemekhanesi iyi öğrenciler için yemekhane müthiş bir imkân. Ulaşım çokta fena değil ulaşım konusu da iyi.” , TK12: “Mesela üniversite çevresinde ki sosyal alanların gelişmiş olması... Yani kütüphane gerek içindeki sporyum gerekse dışındaki kafeler gibi.” İfadeleriyle üniversitenin sunduğu imkânların üniversiteye uyumu kolaylaştırıcı bir etki sağladığını ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak yabancı katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir; YK11: “Kütüphaneye giderdim; lokantaya giderdim. Üniversite ortamı çok güzel bir ortam.”, YK12: “Ortam çok iyi yani üniversite çok güzel. Üniversitemiz güzel olduğu için gitmeyi istiyorsun.” Sözleriyle üniversitenin fiziki şartlarının yeterli olmasının uyum süreçlerini kolaylaştırdığını açıklamışlardır.

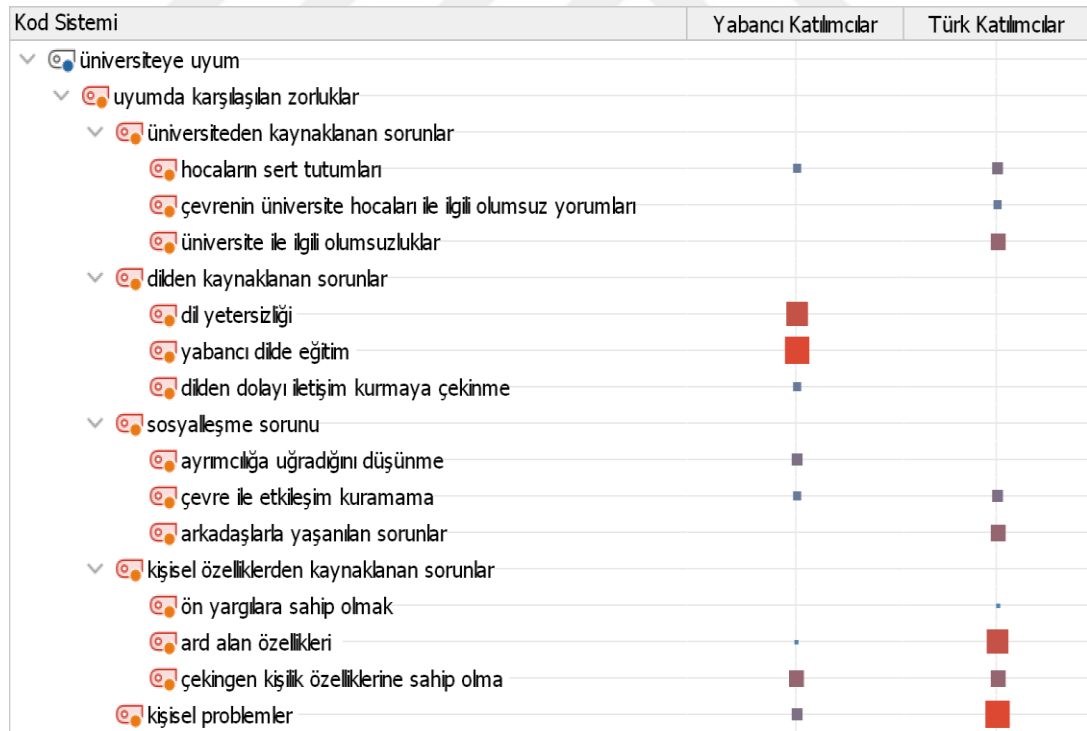
Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerin sonuncusunun üniversitenin imkânlarının yeterli olması gelmektedir. . Bazı katılımcılar üniversitenin imkânlarını yetersiz bulurken bazı katılımcılar ise üniversitenin imkânlarının yeterli olmasının üniversiteye uyum süreçlerine kolaylaştırıcı bir etkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Üniversitenin imkânlarının yeterli olması kodu katılımcıların ifadeleri arasında en az tekrarlanan kod olmuştur.

Şekil 21. Türk ve yabancı katılımcılar için üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörler iki vaka modeli

Şekil 21 incelendiğinde Türk ve yabancı katılımcıların üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörler nelerdir sorusuna ortak yanıtlar verdiği ve farklı durumlardan bahsetmedikleri görülmüştür. Katılımcılar için en sık tekrar eden alt kodların sosyal destek görmek, hocaların olumlu tutumlarının olması, aşına durumların olması ve sosyal kişilik özelliklerine sahip olmak olduğu görülmüştür. Hocalardan sosyal destek görmenin ve hocaların olumlu tutumlarının olması öğrencilerin uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerin başında gelmektedir. Katılımcıların üniversiteye uyumunu kolaylaştıran faktörlerden aşına durumların olması alt kodunun yabancı ve Türk katılımcılar tarafından sık tekrar eden kodlar arasında olması dikkat çekmektedir. Katılımcıların üniversiteye uyumu kolaylaştıran faktörlere kendi öz kaynakları ile ilgili olarak verdikleri tek alt kod ise sosyal kişilik özelliklerine sahip olmak olarak tespit edilmiştir. Diğer alt kodlara göre arkadaş edinmiş olmak ve üniversitenin imkânları alt kodları ise en az tekrar eden kodlar olarak tespit edilmiştir.

4.5. Tema 4- Üniversiteye Uyum Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar

Şekil 22. Türk ve yabancı katılımcılara göre üniversiteye uyum sürecinden karşılaşılan zorlukların yoğunluk dağılım grafiği kod matrisi tarayıcısı

Katılımcılara üniversiteye uyum sürecinde karşılaştıkları zorluklar sorulduğunda Türk ve yabancı katılımcıların verdikleri yanıtlar doğrultusunda

yukarıda ki kod grafiği ortaya çıkmıştır. Tablo incelendiğinde Türk ve yabancı katılımcıların ortak tekrar ettiği alt kodlar: çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak, kişisel problemler, ard alan özellikleri, çevre ile etkileşim kurmama ve hocaların sert tutumu ile karşılaşma olmuştur. Dilden kaynaklanan sorunlar kategorisi yalnızca yabancı katılımcıların kodlarından oluşmaktadır. Arkadaşlarla yaşanan sorunlar, üniversite ile ilgili olumsuzluklar, çevrenin üniversite hocaları ile ilgili olumsuz yorumlar yapması ve ön yargılara sahip olmak alt kodlarını ise yalnızca Türk katılımcılar dile getirmiştir.

4.5.1. Üniversiteye Uyumda Yaşanılan Zorluklar: Kişisel Özelliklerden Kaynaklanan Sorunlar

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında en çok tekrar eden kodların bu kategoride olduğu görülmüştür. Kişisel özelliklerden kaynaklanan sorunlar kategorisi 3 alt koda ayrılmıştır bunlar; Çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak, ard alan özellikleri ve sadece Türk katılımcıların dile getirdiği ön yargılara sahip olmaktır.

4.5.1.1.Çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak.

Katılımcılara üniversiteye uyum sürecinde karşılaştıkları zorluklar sorulduğunda Türk ve yabancı katılımcıların ortak olarak dile getirdikleri konu çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak olmuştur. Bu konuyla ilgili olarak TK5: *“Kendimi açma konusunda çok başarılı değilimdir. Yani insanları tanıyana kadar içlerine çok girmemeyi tercih ederim. Kulüplere falan üye olmadım bundan dolayı. Arkadaşlarım üye olmuştu ama ben olmamıştım.”* İfadeleri ile çekingen olduğundan dolayı uyum sürecinde zorlandığını dile getirmiştir. TK13: *“Uyum için mizaç çok etkili. Ben çekingen bir insandım. Okula başladığım zaman çekiniyordum. Üniversite dediği zaman insanın bir gözü korkuyor...”* sözleriyle çekingen bir mizacının olmasından dolayı uyum sürecinde zorlandığını belirtmiştir. TK16: *“İnsanlara daha fazla güvenseydim. Başlangıçta insanlarla iletişim halinde olmamamın çabucak arkadaş olmamamın sebebi güven problemiydi. Biraz daha çekimser davranıyordum...”* çekingen davranışlar sergilemesinin üniversiteye uyumunu zorlaştırdığını dile getirmiştir. Bu konuyla ilgili olarak yabancı katılımcılardan YK8: *“Aslında o kadar sosyal biri değilim. Belki 1. Sınıfta daha sosyal biri olsaydım sınıfta daha çok insanları tanırdım. İletişime geçmek işte. Mesela bir bana geldi merhaba nasılsın dedi. İyiyim dedim sonra susuyorum. Aramızda belli bir konu yoksa*

paylaştığımız bir şey yoksa konuşamıyorum... Belki o kişi benden bir şey bekliyor. Önce ben paylaşayım sonra o paylaşır diye. Ben başlayamıyorum ama.” Sözleriyle çekingen kişilik özelliklerine sahip olmanın sosyal uyum sağlama sürecinde onun için bir sorun olduğunu dile getirmiştir. YK2: *“Arkadaşlarımla konuşamıyordum. Dilim biraz iyi ama utangaçlıktan konuşamıyordum. Sadece Suriyeli ile arkadaşım ile konuşuyordum.”* Sözleriyle Türklerle iletişime geçmeye utandığını ve bunun uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında çekingen kişilik özelliklerine sahip olmanın üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran bir etkisi olduğu görülmüştür. Katılımcılar çekingen kişilik özelliklerinin en çok sosyal ilişkilerde ve derslere katılma konusunda bir sorun oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Yabancı katılımcılar ise Türklerle iletişim kurma gibi konularda daha da çekingen tavırlar sergilediklerini ifade etmişlerdir. Çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak hem Türk hem yabancı katılımcılar için uyumu zorlaştıran faktörlerin başında gelmektedir.

4.5.1.2. Ard Alan Özellikleri

Üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran faktörler sorulduğunda özellikle Türk katılımcılardan bazıları ard alan özelliklerinin üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığından bahsetmişlerdir. Ard alan özellikleri; bireyin üniversiteye gelmeden önceki yaşamından getirdiği özelliklerdir. Bunlar; sosyoekonomik seviye, yetiştirilme tarzı, aile geçmişi, ailenin eğitim durumu, kültürel özellikler ve daha önce aldığı eğitimler gibi özelliklerdir. Bu özelliklerin bazı katılımcılara göre üniversiteye uyum sürecinde zorluklara neden olabilmektedir. Katılımcılardan TK15 bu konuyla ilgili olarak: *“Ailemin bazı inançlarını ve düşüncelerini değiştirmesi kesinlikle daha iyi uyum sağlayabilirdim o zaman. Çünkü çocukta bir nevi anne-babanın kopyası gibi olabiliyor bazen. Birebir kopyası olmasa da düşünceleri ona aşılanıyor. Sürekli yargıladığınız ve anlayışlı olmadığınız zaman ister istemez bulunduğunuz ortama da yansıtıyorsunuz. Örnek verirsek diyelim ki ben insanların hayat şartlarına saygı duymuyorum. Çünkü kendi evimde bir hayat tarzı benimsemişim ve ben üniversite yaşamında sadece benim benimsediğim hayat tarzına tek saygı duyuyorsam bu olumsuz bir etki yaratır. İnsanları sürekli yargılıyormuşum gibi hissettiriyor insanlara. Bu uyum sürecini çok zorlaştırıyor bence. Çevremde de küçükken daha çok uyarana maruz kalmak isterdim. Çünkü çevremde hep sabit insanlar ve sabit düşünceler vardı. Üniversiteye gittiğimde benim*

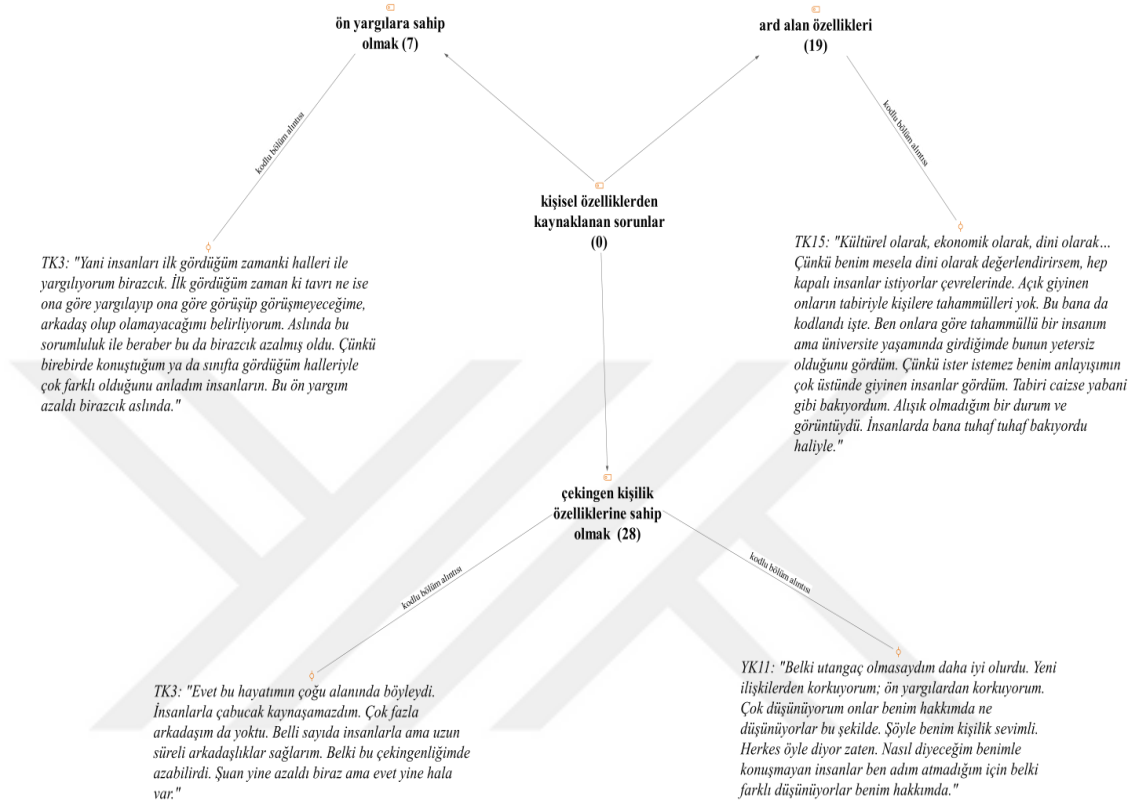
için büyük bir zorluk çıkarmıştı. Çünkü görmediğin ve alışmadığın düşüncelere, insanlara ve insan hayatlarına şahit oldum. Bu başlarda beni zorladı. Şu da varmış üniversitede dediğim ve şaşırdığım oldu benim.” İfadeleriyle üniversiteye uyum sürecinde yetiştirilme tarzının üniversiteye uyum sürecinde zorlayıcı bir etkisi olduğunu belirtmiştir. TK8: *“Çevremde ailemde herhangi biri eğitim görmüş olsaydı onların ön bilgileri ile uyumum daha kolay olabilirdi benim için. Sosyal çevrem eğitimi ne kadar üst düzeyde olursa o kadar iyi olacağını düşünüyorum. Benden üst kültür seviyesine sahip insanlar olduğu zaman ya da ekonomik olarak bir değişiklik olduğu zaman benim için daha iyi olacağını düşünüyorum. Daha kolay olacağını düşünüyorum.”* Sözleriyle çevresinden neredeyse hiç üniversite mezunu birinin olmamasının ve çevresinin eğitim seviyesinin düşük olmasının üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir. Bu konuyla ilgili olarak YK1: 1: *“Mesela biz yani ben ailem biraz kapalı olduğu için yani mesela pek erkekler falan ortamında pek oturmuyoruz. Hem de mesela bize misafir geldiğinde bile ayrı ayrı oturuyoruz. Ama burada mesela etkinlik olunca ben Türkler biraz alışmışlar bu durumlara.”* İfadeleriyle kültürel farklılıkların uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında ard alan özellikleri ile ilgili olarak Türk katılımcıların yoğun olarak görüş bildirdiği yabancı katılımcılardan sadece 2 katılımcının bu konuyla ilgili yorum yaptığı görülmüştür. Katılımcılar yetiştirilme tarzı, sosyoekonomik seviyeleri, ailelerinin eğitimle ilişkisi gibi konuların üniversiteye uyum sürecinde zorlaştırdığını dile getirmişlerdir. Bazı katılımcılar yetiştikleri çevrenin farklı özellikleri olsaydı uyum süreçlerinin daha kolay olabileceğini düşünmektedirler.

4.5.1.3. Önyargılara sahip olmak.

Bazı Türk katılımcılar üniversiteye gelirken çeşitli önyargılarının olduğunu ve bu önyargıların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK3: *“Bir de insanlara karşı bir ön yargım vardı açıkçası. Bu ön yargımın kırılması biraz azalmasını isterdim. O zaman daha rahat olabilirdim ilk başladığım zaman.”*, TK16: *“İnsanlara ön yargılı olmayıp da duygularımı rahatça ifade etseydim bu konuda daha da uyumlu olabilirdim... Dediğim gibi o ön yargılarım olmasaydı daha iyi olurdu. Karşı tarafın ben de bıraktığı izlenim benim için uyum sürecinin daha geç olmasını sebep oldu...”* ifadeleriyle önyargılara sahip olmanın üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığını belirtmişlerdir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında önyargılı olmalarının üniversiteye uyum süreçlerini zorlaştırdıkları anlaşılmaktadır. Bu kod üniversiteye uyum zorlaştıran faktörler arasında en az tekrar eden kod olmuştur.

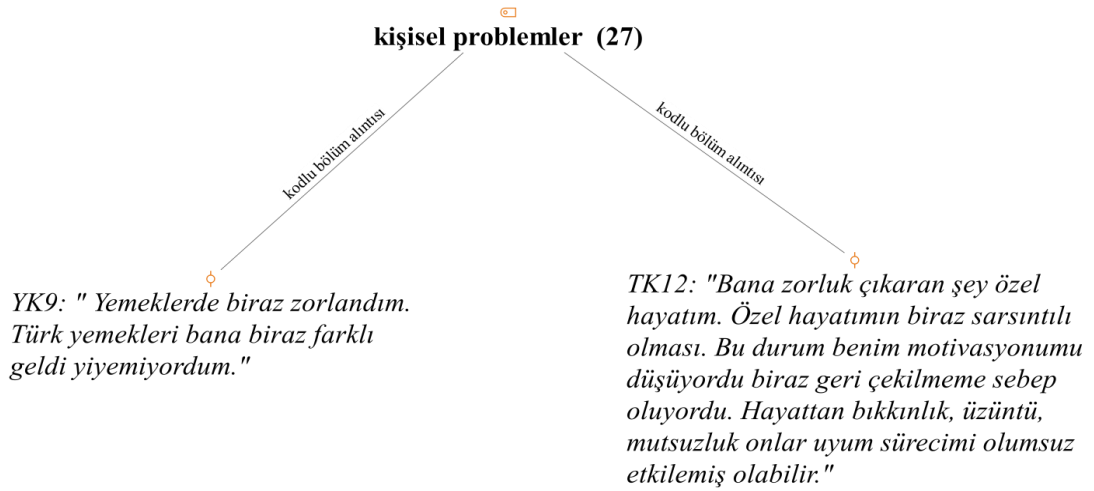
Şekil 23. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: kişisel özelliklerden kaynaklanan sorunlar kategorisine ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modeli

Katılımcılar üniversiteye uyumu zorlaştıran durumların kişisel özelliklerden kaynaklanan sorunlar olduğunu ve bunların çoğunlukla; çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak, ard alan özellikleri ve önyargılara sahip olmak olduğunu ifade etmişlerdir.

4.5.2. Üniversiteye Uyumda Yaşanılan Zorluklar: Kişisel Problemler

Katılımcılar üniversiteye uyum sürecinde zorlandıkları konular sorulduğunda pek çok katılımcı kişisel problemlerinin üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran bir etkisinden bahsetmiştir. Kişisel problemler; üniversite ya da çevreden kaynaklanmayan, bireyin özel problemleridir. Katılımcının yaşadığı ulaşım problemi, özel hayatında yaşadığı sorunlar, istemediği bölümde okumak, aile özlemi gibi durumlar kişisel problemler olarak değerlendirilmiştir. Katılımcılardan TK5 bu

konuyla ilgili olarak *“Aslında ben istemeden geldim buraya. İstemeden geldiğim için yani iyi bir sıralama yaptım ama problemler oldu. İki yıl hazırlandım sınava gitmek istediğim yer için ama bu olmadığı zaman benim isteğim dışında olan bir şey olduğu zaman hayallerim yıkıldı. Bu kadar çabamın boşa gittiğini hissettim bu yüzden uyum sağlamak istemedim. Gelmek istemedim. Zaten bildiğim bir yer olarak düşündüm. Bu yüzden olumsuz bakıyordum her şeye. Zaten buradayım üniversiteyi yaşamıyorum gibi hissediyordum. Ondan dolayı her şeye olumsuz bakıyordum. İnsanlara, üniversitenin şartlarına burada yaşadığım sürece, arkadaşlarıma bu şekilde yani.”* İfadeleriyle istemediğini bölümde okuduğu için uyum sağlamak istemediğini ve bunun uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir. TK11: *“Evim ile okul arasında ki mesafe daha az olsaydı; daha çok uyum sağlayabilirdim. Benim evim şehrin bir ucunda üniversite ise diğer ucunda. Yolda geçirdiğim süre beni yoruyor. Sabah çok enerjik uyanıyorum yolda enerjim bitiyor. Okulda katılmak istediğim bazı etkinliklere o yüzden bazen katılamaya biliyorum. Bazı arkadaşlarımla görüşmemi kısa kesmek zorunda kalıyorum; eve geç kalmamak için.”* Ulaşım ile ilgili sorunlarının uyum sürecini zorlaştırdığından bahsetmiştir. Bu konuyla ilgili olarak yabancı katılımcılardan YK8: *“Kendime çoğu zaman tek hissediyordum. Evet, arkadaşlarım var istediğim zaman şunu yapalım yapıyorlar yardım ediyorlar ama ben bilemiyorum. İlk defa ailemden uzak kalıyorum. Benim için süreç kötüydü.”* ifadeleri ile aile özleminin uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir. YK9: *“Yemeklerde biraz zorlandım. Türk yemekleri bana biraz farklı geldi yiyemiyordum.”* Sözleriyle yemek konusunda yaşadığı problemin uyum sürecini zorlaştırdığını belirtmiştir. YK10: *“Ben Nizip’te oturuyordum. Her gün Gaziantep’e gidiyordum 1. Sınıfta. Gerçekten çok zor bir şeydi.”* Ulaşım konusunda yaşadığı zorluğun uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir.

Şekil 24. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: kişisel problemler alt koduna ilişkin hiyerarşik kod alt kod modeli

Katılımcıların uyum sürecini zorlaştıran durumlar incelendiğinde katılımcıların kişisel problemlerin üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı görülmüştür. Katılımcılar kişisel problemlerini çözdükçe uyum süreçlerinin de daha kolay olduğunu dile getirmişlerdir.

4.5.3. Üniversiteye Uyum Sürecinde Yaşanılan Zorluklar: Sosyalleşme Sorunu

Katılımcılara üniversiteye uyum sürecinde karşılaştıkları zorluklar sorulduğunda Türk ve yabancı katılımcıların sosyalleşme sürecinde sorunlarla karşılaştıkları ve bu sorunların uyum sürecini zorlaştırdığı görülmüştür. Sosyalleşme sürecinde sorunlar kategorisi 3 alt koda ayrılmıştır. Bunlardan çevre ile etkileşim kuramama alt kodunu Türk ve yabancı katılımcılar ortak tekrar etmişlerdir. Arkadaşlarla yaşanan sorunlar alt kodunu yalnızca Türk katılımcılar dile getirirken, ayrımcılığa uğradığını düşünme alt kodunu yalnızca yabancı katılımcılar dile getirmiştir.

4.5.3.1. Çevre ile etkileşim kuramama.

Bazı Türk ve yabancı katılımcılar üniversiteye uyum sürecinde çevre ile yeterince etkileşime geçemediklerinden dolayı uyum süreçlerinin zorlaştığını söylemişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK9: "Yani pek uyum sağladığım söylenemez. Çünkü sadece okuduğum bölümle alakalı değil. Fakülte de gözlemlediğim kadarıyla öğrenciler arasında iletişimsizlik mi ya da gruplaşmadan mı kaynaklı pek çevre edinemiyorsunuz. Haliyle okula sadece gidip geliyorsunuz."

Çevre edinemediğiniz için kampüs içinde başka insanlarla beraber yapacağınız bir aktivite olmuyor. Pek fazla arkadaşım olduğu söylenemez.” Sözleriyle üniversite sosyal bir çevre oluşturmamasının üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığını söylemiştir. TK13: *“Herkes kendi halinde üniversitede. Bir şey yapmaya çalışacaksın ya da uyum sağlayacaksın insanlarla etkileşim halinde olman gerekiyor. Sınıf arkadaşlarım çok çekingendi. Günaydın diyorsun bir günaydın demiyorlar. Gülümsüyorsun yani ne diyorsun der gibi bakıyorlar. Bu konuda çok zorlanmıştım. Uyum sağlayacaksın kendi kendine sağla diyebilirsiniz ama insanız biz. Diğer insanlarla etkileşim halinde olmalıyız...”* sözleriyle insanlarla etkileşime giremediği için üniversiteye uyum sürecinin zorlaştığını ifade etmiştir. Bu konuyla ilgili olarak YK11: *“Dersteyiz, hoca biraz sertti. Bir şey istedi ben anlamadım. Yanımda bir kız oturuyordu. Ben ona sordum hoca ne istiyor diye. Zaten yüksek bir sesle konuşuyordum. O bana baktı cevap vermedi. Açıkçası bu olaya üzüldüm. Neden cevap vermedi. Suriyeli olduğum için mi cevap vermedi? Belki bu yüzden ben artık başlamak istemiyorum. Bir adım atmaya başlayan biri olmak istemiyorum.”* Sözleriyle sınıf arkadaşının iletişim çabasına karşılık vermemesi onun üniversiteye uyum sürecinde çevre ile etkileşime geçmesine bir engel oluşturmuş ve bu durum katılımcının üniversiteye uyum sürecini zorlaştırmıştır.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum için çevre ile etkileşimde olmak gerektiğini, etkileşim sağlanmadığında üniversiteye uyum sürecinin zorlaştığından bahsetmişlerdir.

4.5.3.2. Arkadaşlarla yaşanan sorunlar.

Türk katılımcılar üniversite de edinilmiş arkadaşlar yaşanan sorunların ve anlaşmazlıkların üniversiteye uyum sürecini etkilediğini söylemişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK14: *“Sanırım oda arkadaşlarım değişirse uyumum daha kolay olurdu... Başka odaya düşseydim başka olabilirdi yani. Birkaç kızla tanıştım sonradan onlarda tamamen benimle aynı görüşten belki onlarla ile aynı odada olsaydık ilk haftadan uyumlanabilirdim sınıfa. Çok yanlış odadaydım yani.”* sözleriyle oda arkadaşlarıyla yaşadığı sorunların üniversiteye uyum sürecini nasıl etkilediğinden bahsetmiştir. TK10: *“2-3 tane çok farklı karakterde arkadaşım var. Bunların bulunduğu ortamda kendinizi ifade ettiğinizde arkanızdan hemen konuşuyorlar. Onlar olmasaydı hem benim adıma hem diğer arkadaşların kendini daha rahat ifade etmesi mümkündü diye düşünüyorum. O kişilerin değişmesini*

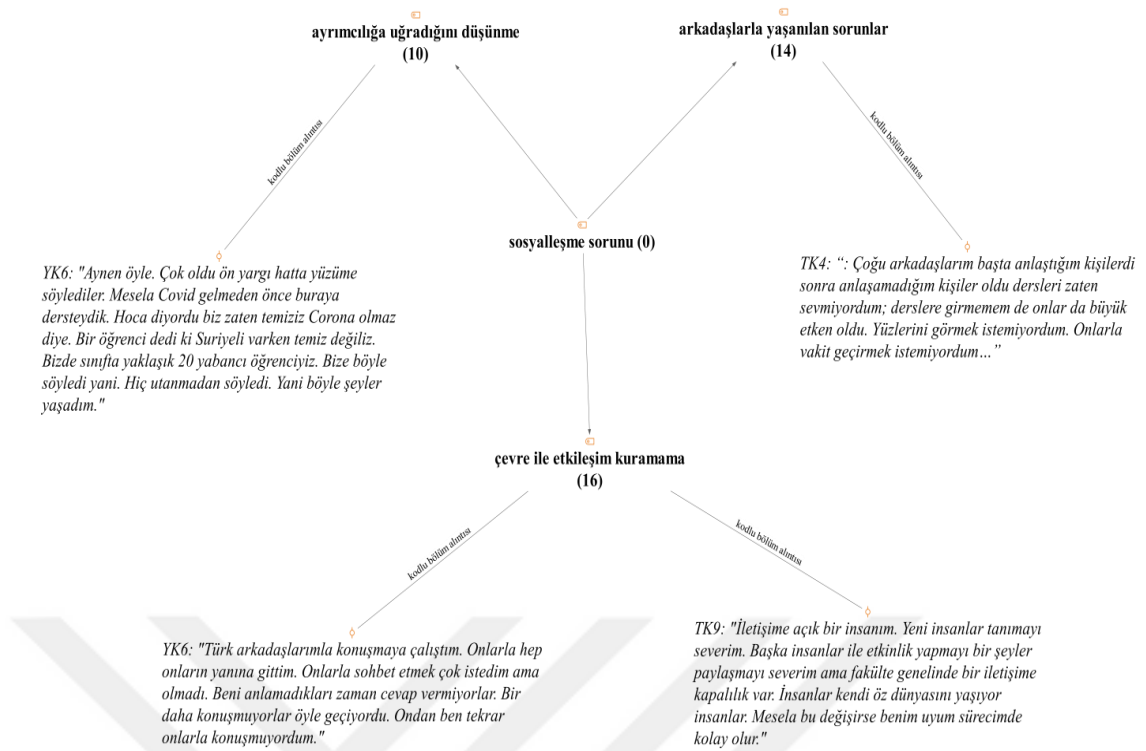
isterdim açıkçası.” Sözleriyle arkadaşlarıyla yaşadığı sorunların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığına değinmiştir. TK12: *“İletişim kurmaya çalıştığım diğer insanlar biraz daha iyi niyetli olsalardı arkadaş olabilirdik diye düşünüyorum... Çıkarıcı tutum sergileyen insanlar oldu. Bu durum beni biraz üzdü.”* İfadeleriyle arkadaşlarıyla yaşadığı anlaşmazlığın uyum sürecini zorlaştırdığından bahsetmiştir.

Arkadaşlarla yaşanan sorunların uyum sürecini zorlaştırması ile ilgili kodlamalar incelendiğinde yapılan kodlamaların sadece Türk ve kadın katılımcılara ait olduğu görülmüştür. Bu durum kadın katılımcıların üniversiteye uyum sağlamak için arkadaşlık ilişkilerinin daha önemli olabileceğini düşündürmektedir. Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde arkadaşlarla yaşanan sorunların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırıcı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

4.5.3.3.Ayrımcılığa uğradığını düşünme.

Yabancı katılımcılardan bazıları çevreden ve üniversite çevresinden kendisine karşı ayrımcılık yapıldığını düşünmektedir. Bu durumun üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığını belirtmektedirler. Bu konuyla ilgili olarak YK9: *“... Bir de şey vardı bizim bir hocamız vardı ayrımcılık yapıyordu. Bizi dersten geçirmiyordu. Yabancılar bu derse iki defa katılmalı diyordu.”* Sözleriyle hocanın kendisine karşı ayrımcı bir tutum sergilediğini ifade etmiş ve bu durumun uyum sürecini zorlaştırdığını belirtmiştir. YK3: *“Bazen Suriyeli kötü bir anlamda gibi kullanılıyor. O uyruk kötü bir anlamda kullanılıyor. O kişi Suriyeli ona güvenme anlamında kullanılıyor... Bende şehirde, üniversite dışında mahallelerde ırkçılık ayrımcılık yaşadım.”* Sözleriyle üniversite dışında ayrımcılıkla karşılaştığını ve bunun üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir.

Bazı yabancı katılımcılar ayrımcılığa ve ırkçılığa maruz kaldığını ve bu durumun üniversite uyum süreçlerini zorlaştırdığını ifade etmiştir. Yabancı katılımcıların çoğunluğunun Suriyeli öğrencilerden oluşmaktadır. Ayrımcılığa uğradığına dair görüş bildiren katılımcıların çoğu bu durumun Suriyeli olmalarından kaynaklandığını düşünmektedirler. Suriyeli değil başka bir uyruğa sahip olsalar böylesi bir ayrımcılıkla karşılaşacaklarını düşünmediklerini ifade etmişlerdir.

Şekil 25. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: sosyalleşme sorunu kategorisine ilişkin hiyerarşik kod alt kod modeli

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde üniversiteye uyum sürecinde sosyalleşme sorunları yaşamalarını uyum sürecini zorlaştıran bir etkisi olduğu görülmüştür. Katılımcıların pek çoğu için üniversiteye uyumun anlamının sosyal uyum olduğu düşünülürse sosyalleşme sorunları yaşayan katılımcıların üniversiteye uyum sürecinde zorlanmaları beklendik bir durum olabilir. Türk ve yabancı katılımcılar çevre ile etkileşime geçememenin uyum sürecini zorlaştırdığını ifade ederken, ayrımcılığa uğramanın uyum sürecini zorlaştırdığını yalnızca yabancı katılımcılar dile getirmiştir. Arkadaşlarla yaşanan sorunların uyum sürecini zorlaştırmasını ise yalnızca Türk ve kadın katılımcılar ifade etmiştir.

4.5.4. Üniversiteye Uyum Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar: Üniversiteden Kaynaklan Sorunlar

Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar nelerdir? Sorusuna katılımcılardan bazıları üniversiteden kaynaklanan sorunlar olduğunu söylemişlerdir. Bu kategori 3 alt koda ayrılmıştır. Hocaların sert tutumlarının olması alt kodu ile ilgili olarak hem Türk hem yabancı katılımcılar görüş bildirirken; üniversite ile ilgili olumsuzluklar ve çevrenin üniversite hocaları ile ilgili olumsuz yorumlar yapması alt kodunu yalnızca Türk katılımcılar dile getirmiştir.

4.5.4.1. Hocaların sert tutumlarının olması.

Katılımcılar üniversite hocalarından bazılarının sert tutum sergilemelerinin üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığından bahsetmişlerdir. TK7: *“Otoriter bir hocamız vardı. Gelmeyen dersten kalır tarzında beni en çok kaygılandıran ders o idi mesela. O dersten kalma gibi bir endişem vardı hep. Sadece o ders ile ilgili değil üniversiteye olan uyumumu da düşürdüğünü düşünüyorum. O dersin bende oluşturduğu stres benim üniversiteye olan bakışıma da yansdı.”* Sözleriyle hocanın otoriter tutumunun üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığına değinmiştir. TK13: *“Gerçekten bazı hocalar çok sert duruyordu. Onlardan korkuyorduk. Bunlar farklı olsaydı daha farklı olurdu. Böyle de iyi ama öyle olsaydı daha güzel olurdu.”*, TK16: *“Yani aslında hocaların derse olan yaklaşımı ya da tutumları. Bizi korkutmaları. Korkutacak bir şey yok fakat bizi tedirgin ediyorlar. Çekimser yaklaşmamıza sebep oluyorlar. Kendimizi doğru ifade etmemizi engelliyorlar.”* Hocaların sert tavırlar sergilemelerinin üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak YK9: *“Bir gün hoca ders anlatıyordu, anlatırken ben konuşacaktım hoca beni susturdu. Belki yabancı olduğum için bilmiyorum... Derslere hiç katılmıyordum. Artık korkuyordum o hocadan ben elimi kaldırmıştım hoca beni susturduğu için bir daha el kaldırmadım sonra o derse hiç katılmadım.”* Sözleriyle hocanın sert tutumunun üniversite uyum sürecini zorlaştırdığından bahsetmiştir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversite hocalarının üniversiteye uyum sürecinde oldukça etkili olduğu görülmüştür. Katılımcılar uyum sürecini kolaylaştıran faktörler arasında hocalardan sosyal destek görmenin ve hocaların olumlu tutumlarının uyum süreçlerini kolaylaştırdıklarından bahsetmişlerdi. Bazı hocaların ise sert ve otoriter olmasının ise uyum sürecine zorlaştırdığına değinmişlerdir. Katılımcıların ifadelerine bakıldığında hocaların tutumlarının üniversiteye uyum sürecini oldukça etkilediği görülmüştür.

4.5.4.2. Üniversite ile ilgili olumsuzluklar.

Üniversiteye uyum sürecinde Türk katılımcıların karşılaştıkları zorluklardan bir diğeri de üniversite ile ilgili olumsuzlukların olmasıdır. Türk katılımcılar bu konuyla ilgili olarak TK9: *“İlk başlarda herkes üniversiteye büyük bir heyecanla başlar. Hayalle başlar. Biraz şey olduğunu anladım. Bir numarası yokmuş gibi geldi*

bana. Çok bir farkı yokmuş gibi geldi bana. Aldığımız derslerden, öğretim şeklinden, insan ilişkilerden pek bir fark göremedim ben açıkçası. Bu çıkarımı yaptım.” Sözleriyle üniversiteyle ilgili beklentilerinin karşılanmamasının onda oluşturduğu hayal kırıklığından bahsetmiş ve bu durumun uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir. TK5: *“Bu üniversiteye daha çok Güney Doğu ve Doğu’dan insanlar geliyor. Yani daha farklı insanlar gelseydi ön yargılı yaklaşmasaydı insanlar Batı’dan da daha çok kişi gelseydi daha uyumlu olabileceğimi düşünüyorum. Sanki insanların zihninde bir kafes varmış gibi hissediyorum burası ile ilgili. Bir bölgeden insanlar geldiğinde sanki üniversite değilmiş de burası. Türkiye’yi sanki çizgi ile ayırmışlar çizgini bir tarafı diğer tarafı tercih etmek istemiyor gibi. Aslında bu beni biraz üzüyor. İnsanlara Gaziantep Üniversitesinde okuyorum dediğim zaman beni daha kapalı zihin olarak gördüklerini o şekilde düşündüklerini düşünüyorum. Bu durum da üniversite uyumumu da etkiliyor.”* Sözleriyle kendi gözünde üniversitenin imajının yeterli olmadığını ve bu durumun uyumunu zorlaştırdığını ifade etmiştir. TK7: *“Spor ve sağlık beslenme gibi bir dersimiz vardı. O dersin nerede işleneceğini bilmiyorduk mesela. Sınıfın whatsapp grubunda da konuşulmuştu kafalar baya karıştıktı dersi nerede işleyeceğimiz konusunda. O zaman kendimi kaygılı hissettim. Gitmezsem hoca beni yok yazar mı? Dersten kalır mıyım? Hocalara sormaya da çekiniyorduk işin açıkçası.”* Sözleriyle üniversitedeki derslerin işleniş ile ilgili yaşadığı sıkıntıların uyum sürecine zorluklar kattığını ifade etmiştir.

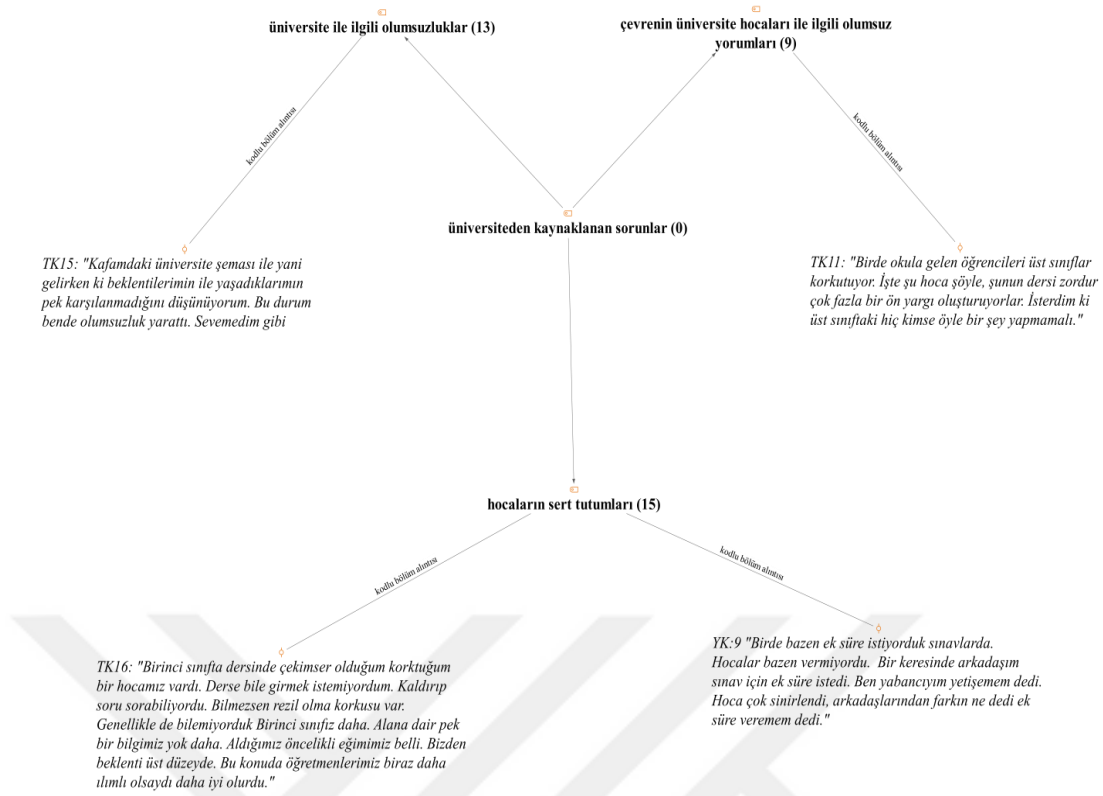
Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversite ile ilgili olumsuzlukların uyum sürecini zorlaştığı görülmüştür. Üniversite ile ilgili olumsuzluklar; üniversitenin imajının öğrenciye göre düşük olması, derslerin iş ve işleniş ile ilgili bilgi yetersizliği, üniversitenin beklentileri karşılamaması gibi durumlar ele alınmıştır. Üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerde bazı katılımcılar üniversitenin imkânlarının yeterli olmasını uyum sürecinde bir kolaylaştırıcı olarak görmüştü. Bu katılımcılar imkânları genellikle kütüphane yemekhane, sporyum gibi fiziksel imkânlar olarak açıklamışlardır. Bazı katılımcılar ise üniversite ile ilgili olumsuzlukların uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir. Bu şekilde düşünen katılımcılar ise genellikle üniversite ve üniversite yaşamı ile ilgili algılarının karşılanmamasına ve derslerin işlenişinde yaşanan aksaklıklara vurgu yapmışlardır. Bu durumdan katılımcıların üniversitenin imkânlarını yeterli bulanlar daha çok

fiziksel özelliklere odaklanırken, üniversiteyi yetersiz bulan katılımcılar daha çok düşüncelerinde ki üniversite algısının karşılık bulmamasına odaklanmışlardır.

4.5.4.3. Çevrenin üniversite hocaları ile ilgili olumsuz yorumlar yapması.

Türk katılımcılardan bazıları üniversiteyi kazandıklarında çevreden genel olarak üniversite hocalarının adil olmaması, sert olması gibi duyumlar aldığını bu durum üniversiteye gelmeden gözlerini korkuttuğunu ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK15: *“Birde çevremizdeki üniversite bitirenlerden duyduğumuz olumsuz şeyler. Mesela hocaların ırkçılık yaptığı ya da bazı hocaların bilerek sınıfta öğrenci bıraktığı ya da bazı hocalarla inatlaşmayacağı falan filan... Ben geldiğimde bunlardan ciddi manada korkuyordum.”* Sözleriyle üniversite hocaları ile ilgili duyduklarının uyum sürecini zorlaştırdığını ifade etmiştir. TK13: *“Yakın çevrem, kuzenlerim, benden önce giden arkadaşlarım. Üniversitede gıcık hocaların olduğu söylendi bana. ..aslında inanmıyorsun ama korkuyorsun.”* Sözleriyle üniversite hocaları ile ilgili duyduğu olumsuz duyumların gözünü korkuttuğundan ve bu durumun uyum sürecini zorlaştıran bir durum olduğundan bahsetmiştir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversite hocaları ile ilgili çevreden gelen olumsuz yorumların katılımcıların uyum sürecini zorlaştırdığı görülmüştür. Hocalarla ilgili olarak önyargılarla ve korkularla geldikleri ifade eden katılımcılar üniversite hocalarını tanıdıkça bu korkunun kaybolduğunu ve hocaların söylenilmediği gibi olmadığını ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK12: *“Hocaların gelip kendini tanıtmaları mükemmel oldu. Benim için uyum sürecini hızlandırdı. Çünkü dediğim gibi daha önceden kulaktan dolma bilgiler ile bir ön yargımız vardı. O ön yargı yıkılmış oldu. Hocaların gelip konuşması faydalı oldu.”* Sözleriyle hocaları tanıdıkça hocalar hakkında ki ön yargılarının azaldığını ve hocaların tutumlarının uyum sürecini hızlandırdığını ifade etmiştir.

Şekil 26. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: üniversiteden kaynaklanan sorunlar kategorisine ilişkin hiyerarşik kod alt kod modeli

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum sürecinde yaşanan zorluklardan bazılarının üniversiteden kaynaklanan sorunlar olduğu görülmüştür. Bunlar üç alt kod şeklinde kodlanmıştır. Üniversite hocalarının sert tutumlarının olmasının uyum sürecini zorlaştırdığına dair hem Türk hem de yabancı katılımcılar görüş bildirmişlerdir. Bu durum üniversite hocalarının öğrencilerin üniversiteye uyumu sürecinde oldukça önemli bir rolü olduğunu göstermektedir. Üniversitenin beklentileri karşılamaması, imajının düşük olduğunu düşünme ve ders işleyişinde yaşanan aksaklıkların uyum sürecini zorlaştırdığını ise yalnızca Türk katılımcılar dile getirmiştir. Türk katılımcılar son olarak da üniversite hocaları ile ilgili duydukları olumsuz duyumların uyum sürecini zorlaştırdığını fakat hocaları tanıdıkça bu durumun ortadan kalktığını ifade etmişlerdir.

4.5.5. Üniversiteye Uyumda Karşılaşılan Zorluklar: Dilden Kaynaklanan Sorunlar

Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar sorulduğunda yabancı katılımcıların en çok dile getirdiği kategori dilden kaynaklanan sorunlar olmuştur. Bu

kategorideki kodlamaları yalnızca yabancı katılımcılar dile getirmiştir. Yabancı katılımcılar uyum sürecinde en çok zorlandıkları sorunların dilden kaynaklanan sorunlar olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorunlar; yabancı dilde eğitim, dil yetersizliği ve dilden dolayı iletişim kuramama olarak üç alt koda ayrılmıştır.

4.5.5.1. Yabancı dilde eğitim.

Yabancı katılımcılar dilden kaynaklanan sorunların başında yabancı dilde eğitim zorluğundan bahsetmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak YK8: *“İlk geldiğimde 1 sene TÖMER okudum. Sonra 2. Sene başladım 1. Sınıf okumaya. İşte Türkçe çok iyi biliyorum diyordum herkesle çok iyi bir şekilde iletişime geçebiliyorum anlıyorum. İlk derse girdim hoca konuşuyor konuşuyor ben hiçbir şey anlamadım. 1 kelime bile bir şey anlamadım. Çok kötüydü o dönem.”* Bir yıl boyunca Türkçe dil eğitimi almasına rağmen bölüm derslerine başladığında hiçbir şey anlayamadığını ve bu durumun üniversiteye uyumunu zorlaştırdığından bahsetmiştir. YK3: *“Yabancılar olarak bir grubumuz vardı. Yabancı öğrencilerle tanışmıştım. Ben ilk haftaya katıldığım zamandı öğrencilere dedim ki ben dersleri hiç anlamıyorum. Sadece dersin yarısını anlıyorum o da çok az. Onlarda dedi ki ooo maşallah sen dersin yarısını anlıyormuşsun. Onlar çok anlamışsın diye söylüyorlardı.”* Sözleriyle yabancı uyruklu öğrencilerin genel dersleri anlamakta zorlandığından bahsetmiştir.

YK11: *“Dil konusunda ben sınavlara girerken soruları okuduğumda hiçbir şey anlayamıyordum. Çok utanıyordum. Ben öyle değildim. Ben çalışkan öğrenciydim. Neden şimdi bir şey anlayamıyordum? Bu da insanı çok etkiliyor. Seviyesi iyi biri; ortamı değişince her şey değişince seviyesinin düşük olduğunu görüyor. İnsan yani kolayca kabul etmiyor. Bazı zamanlarda kâğıda hiçbir şey yazmıyordum. Hocalarımın çok utanıyordum. Nasıl bir soru bile çözemiyorum diye. Çünkü soruyu anlayamıyordum. Yeni kelimeler oluyordu bazen soru metninde. Bu kelime nedir? Ben onları bilmiyordum. Bir kelimeyi anlamayınca bütün soruyu çözemiyorsun. Çok zordu. Bu zorluklar vardı. Yaşadığım zorluklardan sonra belki 2. Dönemde daha iyi oldum. Soruları anlıyordum. Çok kötü bir his. Sen çok çalışkandın sonra bir şey anlayamıyorsun.”* Yabancı dilde eğitim görürken oldukça zorlandığından kendisini çalışkan görmesine rağmen dilden dolayı başarısız olmanın onu üzdüğünden bahsetmiştir.

Katılımcıların İfadelerine bakıldığında yabancı dilde eğitim görmenin üniversiteye uyum süreçlerini oldukça zorlaştırdığı görülmüştür. Yabancı katılımcılar; dersi anlayamama, sınav süresi yetersizliği, ödevlerin uzun sürmesi, dil yetersizliğinden dolayı başarısız olma gibi sorunlarla karşılaştıklarını ve bu durumların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığından bahsetmişlerdir. Yabancı katılımcıların, yabancı dilde eğitimde zorlanmaları özellikle akademik uyum sağlamalarını zorlaştırırken genel olarak üniversiteye uyum sürecini de zorlaştırmıştır.

4.5.5.2. Dil yetersizliği.

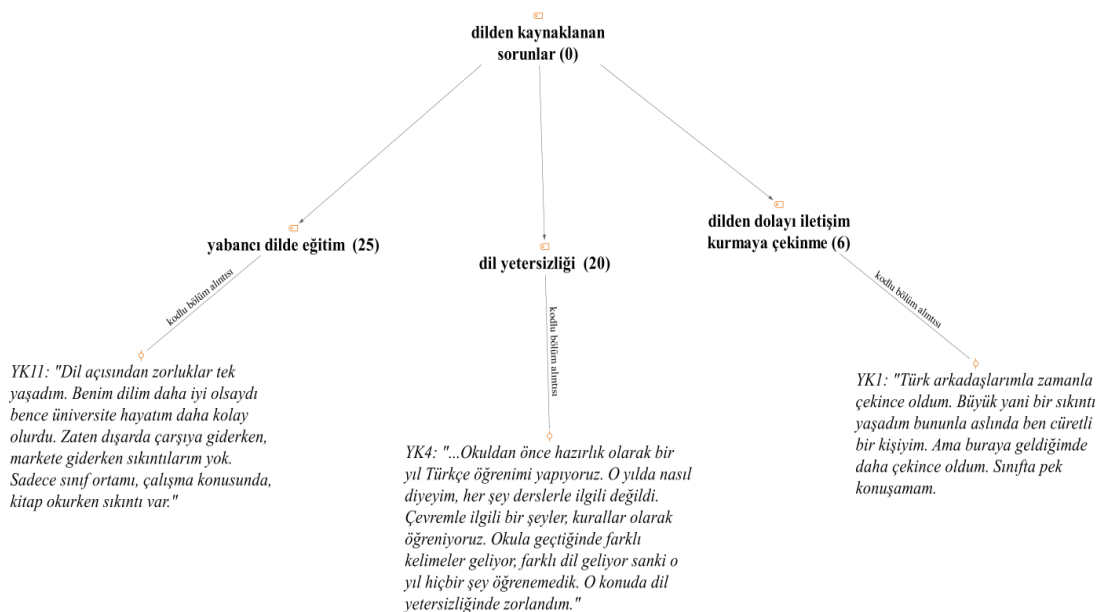
Yabancı katılımcılar yabancı dilde eğitimden sonra, dil yetersizliğinden kaynaklanan sorunların uyum sürecini zorlaştırdığına değinmişlerdir. Katılımcılar yabancı dilde eğitim zorluğundan farklı olarak burada genel olarak dil yetersizliğinin doğurduğu sonuçları ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak YK11: *“Şimdiye kadar özellikle konuşurken benim sıkıntım var. İstedğim anlamları ifade edemiyorum.”*, YK5: *“Evet sabahtan akşama kadar bazen Türkçe konuşmak. Bazen diyordum bir arkadaşımı arayayım Arapça konuşayım biraz rahatlayayım. Bazen arkadaşlarım beni anlamıyordu. Yani aklımda cümle tamam. Ben güzel kurduğumu düşünüyordum ama onlar anlamıyorlardı. Mesela ben bunu yapalım diyorum bir arkadaşım var diyor bazen seni anlamak çok zor. Anlaşılmamak.”* YK6: *“Mesela ben bazı şeylerin ne olduğunu bilmiyorum ne işe yaradığını; Arapçasını biliyorum ama Türkçesini bilmiyorum.”* İfadeleriyle Türkçe konuşurken kendilerini tam olarak ifade edememenin bir sorun olduğunu ve bu durumların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığını belirtmişlerdir.

Katılımcıların ifadelerine bakıldığında üniversiteye uyum sürecinde Türkçe olarak kendilerini tam ifade edemedikleri için sorunlar yaşadıkları ve bu durumun uyum sürecini zorlaştırdığı görülmüştür. Yabancı dilde eğitim zorluğu katılımcının akademik uyum sürecinde yaşadığı zorlukları ifade ederken, dil yetersizliği katılımcıların sosyal uyumunu, Türkçe iletişim kurarken yaşadıkları sorunları ifade etmektedir.

4.5.5.3. Dilden dolayı iletişim kurmaya çekinme.

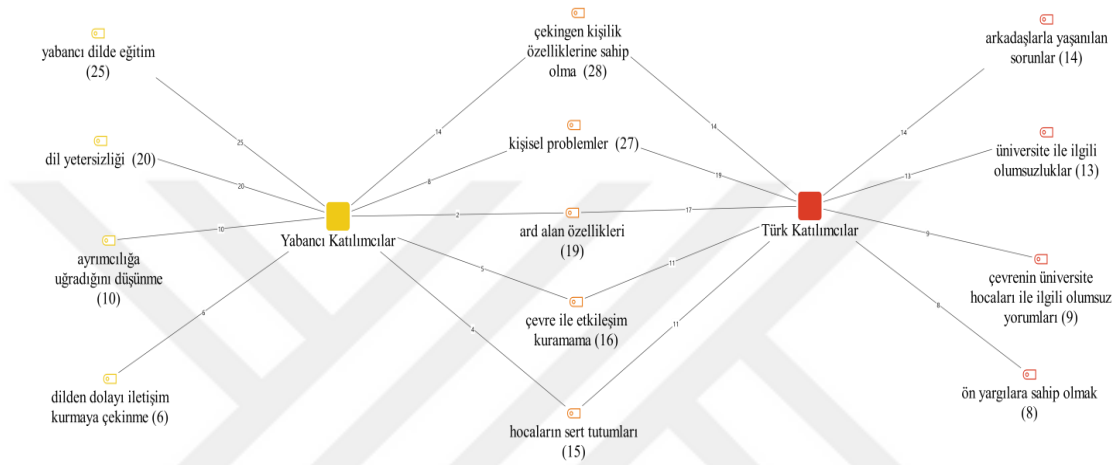
Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar sorulduğunda yabancı katılımcıların bazıları dilden dolayı iletişim kurmaya çekindiklerinden

bahsetmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak YK11: “Özellikle derse girerken hoca hızlı konuşuyordu. Bazı hocalar sağ olsunlar bize soruyorlardı anlayıp anlamadığımızı ama senin öğrenci olarak sınıftaki diğer kişilerin seviyesinde olman lazım. Mesela hocam yavaş konuş ya da hocam burayı anlamadım desem belki basit bir yer. Ben anlamadım ama. Hocaya bunu diyemiyordum. Çünkü sınıftaki başka öğrenciler kolay olduğunu söylüyorlardı. Bazen mahcup oluyorum ya da çekiniyorum kolay olanı nasıl soracağım diye.” Sözleriyle dil yetersizliğinden dolayı iletişim kurmaya çekindiğini ifade etmiştir. YK1: “Türk arkadaşlarım hızlı konuşuyorlar. Zamanla çekince oldum. Büyük bir sıkıntı yaşadım bununla aslında ben cüretli bir kişiyim. Ama buraya geldiğimde daha çekince oldum. Sınıfta pek konuşamam.” Sözleriyle normalde kendini çekingen olarak görmemesine rağmen dilden dolayı iletişim kurmada çekingen davrandığından ve çok konuşmadığından bahsetmiştir. YK2: “Hatta beni hiç Türkçe bilmiyorum zannettiler. Arkadaşım konuşuyor ben konuşmuyorum. Belki yanlış konuşurum diye. Bu zor oldu biraz. Sonra benim Türkçe bildiğimi öğrendiler konuştum sonunda. İlk önceleri zor oldu biraz. Nasıl konuşacağım belki yanlış bir şey söyledim belki, belki... sonra konuşmamaya başladım. Susuyordum.” Sözleriyle Türkçe bilmesine rağmen sınıf arkadaşlarının onun Türkçe bilmediğini düşünmeleri Türkçe olarak kendini ifade etmeye çok çekindiğini göstermektedir.

Şekil 27. Üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar: dilden kaynaklanan sorunlar kategorisine ilişkin hiyerarşik kod- alt kod modeli

Yabancı katılımcıların ifadelerine bakıldığında bazı katılımcıların dilden dolayı iletişim kurmaya çekindikleri görülmüştür. Bu katılımcılar bazıları kendilerini normalde çekingen olarak görmezken yabancı dilde iletişim kurma konusunda çekingen davrandıklarını belirtmişlerdir. Dilden dolayı iletişim kurmaya çekinme alt kodu ile ilgili olarak sadece yabancı ve kadın katılımcıların kodlandığı görülmüştür.

Şekil 28. Türk ve yabancı katılımcılar için üniversiteye uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar iki vaka modeli

Şekil 28 incelendiğinde Türk ve yabancı katılımcıların üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran durumlara ortak ve farklı yanıtlar verildiği görülmektedir. Katılımcılar kişisel özellikler kategorisinde yer alan çekingen kişilik özelliklerine sahip olmak, ard alan özellikleri alt kodlarına ortak cevaplar verirken ön yargılara sahip olmak alt kodunu yalnızca Türk katılımcılar söylemişlerdir. Türk ve yabancı katılımcılar kişisel problemler alt kodunu da ortak şekilde yanıtlamışlardır. Türk ve yabancı katılımcıların son ortak cevapları ise üniversiteden kaynaklanan sorunlar kategorisinde yer alan hocaların sert tutumları alt kodu olmuştur. Dilden kaynaklanan sorunlar kategorisinde yer alan; yabancı dilde eğitim, dil yetersizliği ve dilden dolayı iletişim kurmaya çekinme alt kodunu ve sosyalleşme sorununda yer alan ayrımcılığa uğradığını düşünme alt kodunu yalnızca yabancı katılımcılar dile getirmiştir. Sosyalleşme sorunu kategorisinde yer alan arkadaşlarla yaşanan sorunlar ve üniversiteden kaynaklanan sorunlar kategorisinde yer alan üniversite ile ilgili

olumsuzluklar ve çevrenin üniversite hocaları ile ilgili olumsuz yorumlar yapmasını sadece Türk katılımcılar dile getirmiştir.

4.6.Tema 5- Öğrencilerin Üniversiteye Uyum Sürecindeki Beklentileri

Kod Sistemi	Yabancı Katılımcılar	Türk Katılımcılar
✓ üniversiteye uyum		
✓ üniversite uyum sürecindeki beklentiler		
 üniversite içi etkinliklerin olması		
 oryantasyon çalışması		

Şekil 29. Türk ve yabancı katılımcılara göre üniversiteye uyum sürecindeki beklentilerin yoğunluk dağılım grafiği kod matris tarayıcısı

Katılımcıların üniversiteye uyum sürecindeki beklentileri temasında üniversite içi etkinliklerin olması ve oryantasyon çalışmalarının olması konularına değinmişlerdir. Yabancı katılımcılar sadece üniversite içi etkinliklerle ilgili görüş bildirirken Türk katılımcılar her iki alt kodla ilgili görüş bildirmişlerdir.

4.6.1. Üniversite İçi Etkinliklerin Olması

Türk ve yabancı katılımcılar üniversiteye uyum sürecinde üniversitede çeşitli etkinlikler yapılırsa uyum süreçlerine katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK2: “1. Sınıflar alıp direkt onlara bir toplantı yapılabilir, sadece 1. Sınıflar direkt siz bu etkinliğe gelmelisiniz diyebilirler bir yere götürülebilirler, bir şehir gezisi yaptırılabilir, üniversitenin yapısı tanıtılabilir, şunlardan faydalanabilirsiniz şunları yapabilirsiniz ...” sözleriyle üniversitede yapılacak çeşitli etkinliklerin uyum sürecini kolaylaştıracağından bahsetmiştir. TK3: “Ben aslında çevremde böyle küçük bir etkinlik olur onun yapılmasının insanları birbirine çok kaynaştırdığını düşünüyorum. Daha önceki yaşamımdan biliyorum. Çünkü sınıf ortamında genelde ders odaklı ya da kim kiminle arkadaşsa onunla arkadaşlık kurmaya devam ediyor. Zaten tenefüs kısa bir süre oluyor. Ama etkinlik kısmında herkes eğlenmek için orada olduğu için bir ön yargı ya da başkalarına karşı bir sıkıntı oluşmuyor. Ondan dolayı etkinliklerin fazla olması uyumu artırabilirdi diye düşünüyorum.” Üniversitede ders dışı bir amaçla bir araya gelmenin öğrencilerin birbirine uyum sağlamasını kolaylaştıracağından bahsetmiştir. TK16: “1. sınıfları bir araya getiren üniversiteyi gezdirme olabilir. Okulda sergi düzenlenebilir. Farklı

kitap fuarları ile bizi bir araya getirebilirlerdi. Daha sonra konuşmacılar olabilir veya bizim etkileşim içinde olabileceğimiz daha fazla ortam sağlayabilirlerdi. Bunun gibi şeyler beklerdim açıkçası.” Sözleriyle üniversitede yapılacak etkinliklerin öğrencileri etkileşime sokacağını ve bu durumun uyum sürecine katkı sağlayacağını belirtmiştir. Yabancı katılımcılardan YK1: *“Bence yabancılara özel bir etkinlikler olması gerekir. Özellikle ilk sınıfta olanlar. Belki bundan sonra beraber olması gerekir kesinlikle. Ama ilk yılda özellikle yabancılara özel etkinlikler olması gerekir.”* Özellikle yabancı öğrencilerin uyum sağlamasına yönelik etkinliklerin olmasını istediğinden bahsetmiştir. YK3: *“Benim gördüğüm sosyal çevrenin artması. Benim tanıdığım kişiler gibi ne kadar fazla olursa ne kadar artarsa yabancıların uyumu o kadar artar. Yabancıların uyum sağlaması daha kolay olur.”* Sözleriyle sosyal çevrenin artmasına yönelik etkinliklerin uyum sürecini kolaylaştıracağından bahsetmiştir.

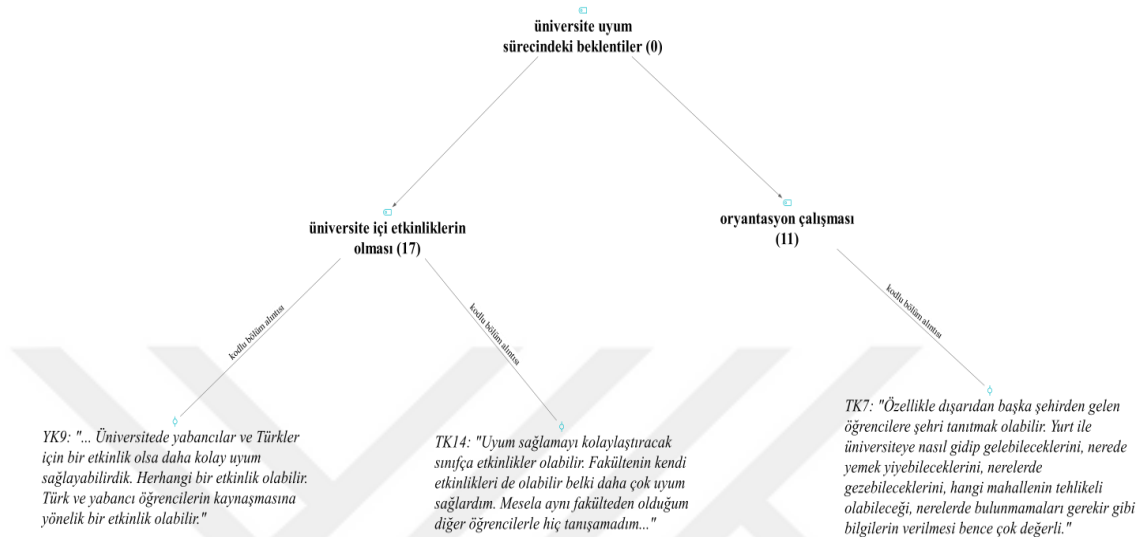
Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde üniversitede yapılacak gezi etkinliği, konser etkinliği, fuar etkinliği gibi çeşitli etkinliklerin katılımcıların sosyalleşmesini sağlayacağını ve bu durumun uyum sürecine katkı sağlayacağı görülmüştür. Yabancı katılımcılar ise yabancı öğrencilerin uyumuna yönelik etkinliklerin yapılabileceğinden ve sosyal çevreleri ne kadar gelişirse uyum süreçlerinin o kadar kolay olacağından bahsetmişlerdir. Türk ve yabancı katılımcıların ifadelerinden daha çok sosyal uyumlarını artırmaya yönelik etkinliklerin yapılmasını bekledikleri görülmüştür. Katılımcılar üniversiteye uyum sağlamak için üniversitede çeşitli etkinliklerin yapılmasını beklemektedir.

4.6.2. Oryantasyon Çalışması

Türk öğrencilerden bazıları üniversiteye uyum sağlamak için oryantasyon çalışmalarının yapılması gerektiğini söylemiştir. Bazı katılımcılar fakülteye ilk geldiklerinde kısa bir tanıtım yapıldığından fakat bu oryantasyon çalışmasının uyumlarına hiçbir katkı sağlamadığından bahsetmişlerdir. Daha etkili oryantasyon çalışmaları yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak TK16: *“... Sadece oryantasyon çalışması oldu dönemin başında... Açıkçası sadece üniversite adına bilgiler verildi. Orada ki konuşmaların çoğuna da yabancı kaldım. Belki benden kaynaklıdır ama bahsedilen yerleşkeler vardı onları bilmiyordum ben tanıımıyordum tam anlamı ile üniversiteyi. Üniversitede faydalana bileceğimiz yerlerden, kulüplerden bizi bir araya getirecek şeylerden çok fazla bahsedilmedi.*

Sadece klasik bilgiler verildi. Uyumuma çok bir katkısı olmadı yani.” Sözleriyle yapılan oryantasyon çalışmasının ilgisini çekmediğinden ve üniversiteye uyum sürecine bir katkı sağlamadığından bahsetmiştir. TK7: “*Üniversitenin başında bir oryantasyon çalışması yapıldı bu çalışma daha detaylı olsaydı yada bir tanışma etkinliği olsaydı sınıf arkadaşlarıyla daha iyi olurdu uyum sürecim kolaylaşırdı diye düşünüyorum. Bölüme dair bir bilgi sahibi olduk ama üniversitenin fiziki şartları olanakları, Erasmus olanakları, öğrenci kulüpleri hakkında daha detaylı bir bilgilendirme olsaydı uyum konusunda daha iyi olabilir diye düşünüyorum... Ben olsam o oryantasyon çalışmasında üniversitede hangi kurslar var. Bulunduğum şehirde üniversitenin bağlantılarından faydalanarak ne gibi imkânlardan faydalanabilirim kendimi geliştirmek adına. Öğrenci kulüpleri neler nasıl katılabilirim bunları anlatırdım yeni gelen öğrencilere. Mesela ilk gittiğimizde yemekhanede fiş alıyorduk. O fişin nereden alındığını ben bilmiyordum mesela. O tarz şeyleri anlatırdım.”* Sözleriyle öğrencilerin üniversitenin olanakları, işleyişi gibi konularda detaylı bir oryantasyon çalışmasının uyum sürecini katkı sağlayabileceğinden bahsetmiştir. TK2: “*Aslında şu var, üniversitelerin kendisi yeni gelen öğrencilere ciddi anlamda bir uyum semineri mi diyelim uyum konusunda yardımcı olmaları gerektiğini düşünüyorum çünkü 1. Sınıfta öğrencileri bir başına bırakıyorlar hemen. Kişi kendi başına kalıyor kendisi yanlış doğruyu kendisi yapıyor. Ama üniversitede biraz daha spesifik anlamda yardımcı olabilir. Bir oryantasyon çalışması bir etkinlikler olabilir, hatta birebir görüşme de olabilir ona göre. Danışman hoca biraz yabancı kalabiliyor. Birebir 1. Sınıf öğrencisine bu konuda daha ciddi bir şekilde yardımcı olunabilir diye düşünüyorum. Mesela o şehrin tanıtılması lazım, üniversitenin tanıtılması lazım, kişisel gelişim olarak da destek vermeleri lazım işte artık bir başınızasınız ona göre, kendiniz her şeye karar vereceksiniz bu şekilde olacaksınız gibi yardımcı olabilirler bu konuda.”* İfadeleriyle birinci sınıf öğrencilerinin üniversite yaşamına hazırlamaya yönelik bilgiler verilmesi, öğrenciye bu süreçte destek olunması gerektiğinden bahsetmiştir. Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde etkili bir oryantasyon çalışmasının katılımcıların uyum sürecine katkı sağlayacağı görülmüştür. Çoğu katılımcı üniversitede yapılan oryantasyon çalışmalarının yeterli olmadığını uyum süreçlerine katkı sağlamadığını belirtmiştir. Katılımcılar öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik detaylı ve etkili bir oryantasyon çalışmasının faydalı olacağını düşünmektedir.

Katılımcılar üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırması için etkili oryantasyon çalışmalarının yapılmasını beklemektedirler.

Şekil 30. Üniversiteye uyum sürecindeki beklentilere ilişkin hiyerarşik kod- alt kod modeli

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde Türk ve yabancı katılımcıların üniversite içinde yapılacak etkinliklerin sosyal uyumlarını artıracak ve üniversiteye uyum süreçlerine katkı sağlayacağı görülmüştür. Türk katılımcılar yapılacak oryantasyon çalışmalarının içeriğinin öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olmasının ve onların işine yarayacak bilgiler verilmesinin öğrencilerin uyum sürecine katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Katılımcılar üniversiteye uyum sürecinde etkili oryantasyon çalışmaları yapılmasını ve üniversite içinde sosyalleşmeyi artıracak etkinlikler yapılmasını beklemektedirler.

BÖLÜM V

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

*Dünyada barış,
insanda iyi niyet olmalı.
İnsan Neyle Yaşar?
Lev Tolstoy*

Bu bölümde araştırmanın genel amacı olan Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum sürecindeki deneyimlerinin farklılık gösterip göstermediği ve üniversiteye uyum algılarının neler olduğuna yönelik elde edilen sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma Gaziantep üniversitesi eğitim fakültesine giden Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerini karşılaştırmalı olarak incelemeyi ve Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum algılarını keşfetmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda eğitim fakültesinde öğrenim gören 2. Ve 3. Sınıf öğrencileri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler 16 Türk ve 12 yabancı öğrenci ile yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamayı daha çok sosyal uyum sağlamak olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuç Bean (1985)' in öğrencilerin okula devam etmesi için akademik uyumdan ziyade sosyal uyumun önemli olduğu düşüncesini destekler niteliktedir. Öğrencilerden bazıları özellikle Türk öğrenciler üniversiteye

uyumun anlamını akademik ve kişisel uyum sağlamak olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu durum Tinto(1975)'in öğrenci uyum modelinde öğrencilerin özellikle akademik ve sosyal uyum sağlamaları gerektiği vurgusunu desteklemektedir. Sadece Türk öğrenciler üniversiteye uyumun anlamını kişisel uyum ve üniversiteye geçiş ile gelen yenilikler olarak değerlendirirken sadece yabancı öğrenciler ise dili öğrenmeyi üniversiteye uyum sağlamak olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Hemen hemen bütün öğrenciler için üniversiteye uyum sağlama da en önemli faktörün sosyal uyum sağlamak olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamada başvurdukları yöntemlerin başında çevre ve üniversite hocalarıyla iletişim kurmak geldiği görülmüştür. Bu durum Pasceralla'nın (1980) fakülte gayri resmi iletişim modelinde üniversite hocalarıyla kurulan iletişimin üniversiteye uyum sağlamaya katkı sağladığı görüşü ile örtüşmektedir. Güçlü (1996) yabancı öğrencilerin dillerini geliştirmek için sık sık iletişim kurdukları sonucuna varmıştır. Bu araştırmada ise yabancı öğrenciler uyum sağlamak için dillerini geliştirmeye çalıştıkları sonucuna ulaşmıştır. Aynı zamanda üniversiteye uyum sağlamak için öğrencilerin akademik ve kişisel çaba sergiledikleri sonucuna ulaşmıştır. Öğrenciler derslere katılarak, amaçlar belirleyerek üniversiteye uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu durum Spady (1970) ve Tinto (1975) üniversiteye uyum süreci ile ilgili geliştirdikleri modellerde öğrencinin akademik olarak uyum sağlamaya çalışmasının, üniversiteye uyum sağlamasına katkı sağlayacağı görüşlerini desteklemektedir. Üniversiteye uyum sağlamak için yapılanlar arasında etkinliklere katılmak yer almaktadır. Bu araştırmada arkadaş edinmenin ve arkadaşlarla vakit geçirmenin üniversiteye uyum sağlamak için yapılan etkinliklerden olduğu ortaya çıkmıştır. Buote ve diğerleri (2007), yaptıkları araştırmada yeni arkadaşlıkların kalitesi ile üniversiteye uyum arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Üniversiteye uyum sağlamak için kulüplere ve sosyal etkinliklere katılmanın başvurulan yöntemlerden biri olduğu sonucuna ulaşmıştır. Karahan ve diğerleri (2005a) yaptıkları araştırmada sosyo-kültürel etkinliklere katılan öğrencilerin araştırılan uyum düzeylerinin, katılmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Üniversiteye uyum ile ilgili araştırmalarda karşılaşılmamış bir sonuç ise Türk öğrencilerin uyum sağlamak için başvurdukları bir yöntem olarak sosyal medya kullanmasıdır. Türk öğrenciler sosyal medya kanallarını kullanarak üniversite hakkında bilgiler ve üniversiteden arkadaşlar

edinerek üniversiteye uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Araştırmalarda karşılaşılmayan bir diğer sonuç ise bazı öğrencilerin ise üniversiteye uyum sağlamak için herhangi bir şey yapmayıp zamana bıraktıkları ve zamanla üniversiteye uyum sağladıkları sonucu olmuştur. Üniversiteye uyum sağlamak için herhangi bir şey yapmak yerine zamana bırakan öğrencilerin diğer öğrencilere göre uyum sağlama süreçleri daha uzun sürmektedir.

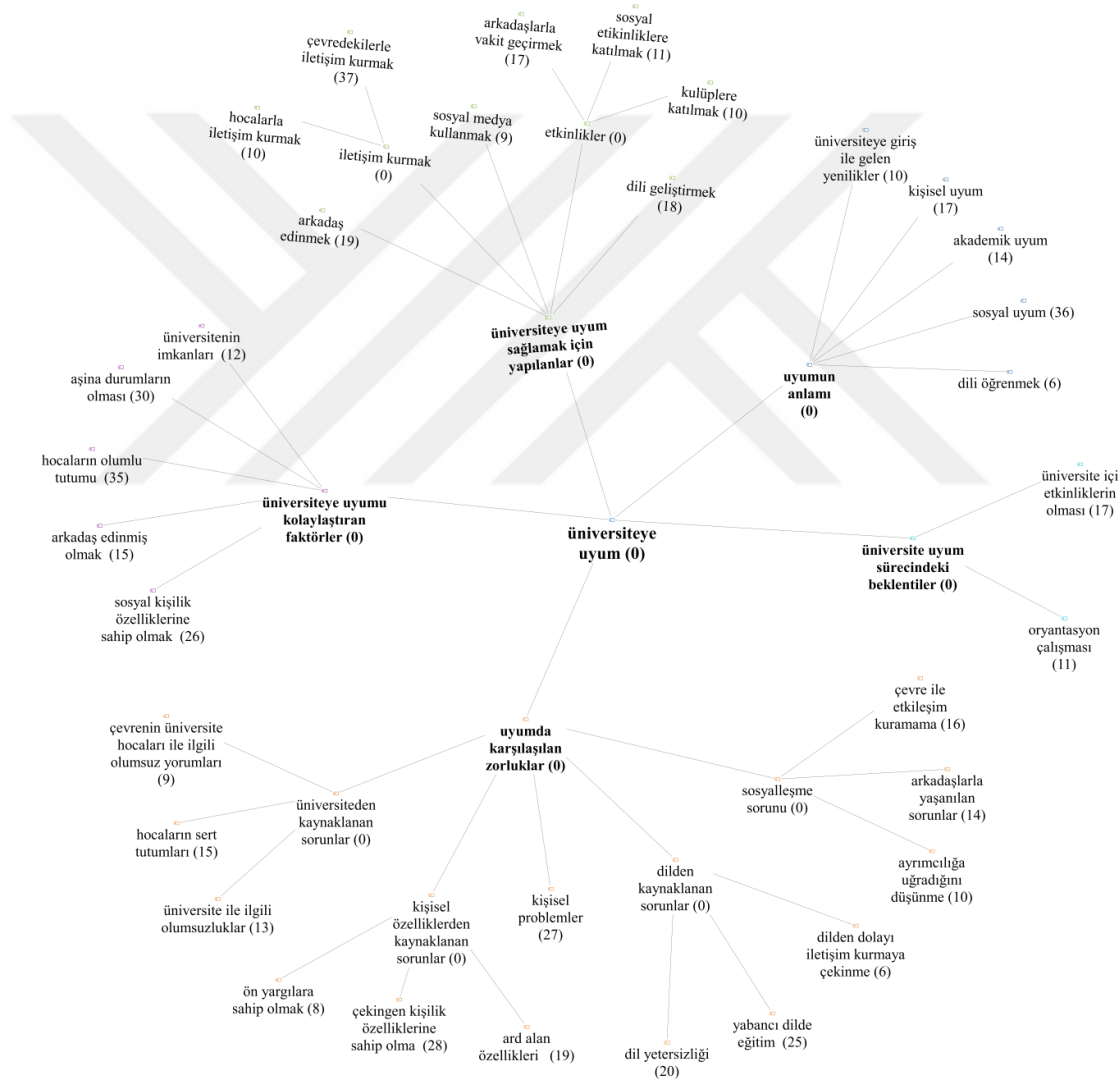
Araştırmanın sonucunda üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerin başında sosyal destek görmek geldiği bulunmuştur. Arkadaşlardan, üniversite hocalarından ve aileden görülen sosyal desteğin üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırdığı görülmüştür. Bu durum Mutambara & Bhebe(2012), Zhang & Goodson (2011), Bender ve diğerleri (2019) ve Duru(2008)' nun sosyal destek ve üniversiteye uyumla ilgili yaptıkları araştırmalarla tutarlılık sağlamaktadır. Üniversiteye uyumu kolaylaştıran önemli faktörlerden biri de üniversite hocalarının olumlu tutumları olmuştur. Pascarella (1980) fakülte gayri resmi iletişim modelinde öğretim üyeleri ile kurulan iyi ilişkilerin üniversiteye uyum sağlamaya katkı sağlayacağını ifade etmektedir. Pascarella & Terenzini (1978), çalışmalarında öğretim üyelerinin ders ve entelektüel konularda öğrencilerle gayri resmi ilişki kurmanın üniversiteye devam etme kararında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Sosyal kişilik özelliklerine sahip olmak üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran önemli faktörlerden bir diğeri olarak bulunmuştur. Karahan ve diğerlerinin (2005b) üniversite birinci sınıf öğrencileri ile yaptıkları araştırmada atılgan kişilik özellikleri sahip olan öğrencilerin üniversiteye daha iyi uyum sağladığı görülmüştür. Üniversiteye uyum sağlamayı kolaylaştıran faktörlerden bir diğeri de arkadaş edinmiş olmaktır. Bean (1985) araştırmasında arkadaş edinememenin üniversiteyi bırakma sebeplerinden biri olabileceğinden bahsetmektedir. Üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerden biri olan aşına durumların olması durumuna diğer araştırmalarda karşılaşılmamıştır. Aşına durumlar; kültürlerin benzer olması, daha önce aileden uzak kalmak, üniversitede tanıdıkların olması, yaşadığın şehirde okumak gibi öğrencilerin uyum sürecini kolaylaştıran durumlardır. Araştırmalarda karşılaşılmayan durumlardan bir diğeri de üniversite imkânlarının iyi olmasının üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerden biri olduğu sonucudur. Araştırmada üniversitenin fiziki şartlarının yeterli olması öğrencilerin uyum sürecini kolaylaştıran faktörlerden biri olarak bulunmuştur.

Yapılan araştırmada öğrencilerin kişisel özelliklerinden kaynaklanan sorunların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı görülmüştür. Araştırmanın sonucunda çekingen kişilik özelliklerine sahip öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde zorlandıkları tespit edilmiştir. Bu durum Karahan ve diğerlerinin (2005b) üniversite birinci sınıf öğrencileri ile yaptıkları araştırmada çekingen kişilik özellikleri sahip olan öğrencilerin üniversiteye uyumda zorlandıkları görüşü ile örtüşmektedir. Öğrencilerin ard alan özellikleri de üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran kişisel özelliklerden bir diğeridir. Bean (1979), Pascarella (1980) araştırmalarında üniversiteye uyum ile kişinin geldiği çevre, aile geçmişi, sosyoekonomik seviye gibi ard alan özelliklerinin üniversiteye uyum sürecini etkilediğini belirtmişlerdir. Bu araştırmada elde edilen bu bilgileri ulaştığı sonuç itibarıyla doğrulamaktadır. Üniversiteden kaynaklanmayan öğrencinin özel hayatı ile ilgili olarak yaşadığı kişisel problemlerinde üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı tespit edilmiştir. Ulaşılan bu sonuca üniversiteye uyumla ilgili diğer araştırmalarda karşılaşılmamıştır. Üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran faktörlerden bir diğeri de öğrencilerin sosyalleşememe sorunudur. Arkadaşlarla yaşanan sorunlar ya da çevre ile yeterince etkileşime giremeyen öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde zorlandığı görülmüştür. Zhang & Goodson (2011) araştırmalarında yabancı öğrencilerin çevre ile etkileşim kurmalarının uyum sürecine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Araştırmada yabancı öğrencilerin ayrımcılığa uğradıklarını düşünmeleri üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran bir durum olarak ortaya çıkmıştır. Araujo (2011), yaptığı araştırmada yabancı öğrencilerin ayrımcılığa uğradığını düşünme ve önyargılarla karşılaşmalarının üniversiteye uyum süreçlerini zorlaştıran bir değişken olduğundan bahsetmiştir. Bu durum yapılan araştırma ile tutarlılık sağlamaktadır. Üniversiteden kaynaklanan sorunların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Üniversitede karşılaşılan sorunların başında üniversite hocalarının sert tutum sergilemeleri gelmektedir. Üniversite hocalarının olumlu tutumları üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırırken, hocaların sert tutum sergilemeleri de üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Üniversite hocaları ile ilgili çevrenin olumsuz yorumlarda bulunması ve ön yargı oluşturmaları da üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran bir faktördür. Çevrenin üniversite hocalarıyla ilgili olumsuz sözler söylemeleri öğrencilerin uyum sürecini zorlaştıran bir etken olmuştur. Üniversiteye uyumla ilgili diğer araştırmalar incelendiğinde bu durumla ilgili herhangi bir bilgi ile karşılaşılmamıştır. Üniversite

ile ilgili olumsuzlukların üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı tespit edilmiştir. Üniversitenin öğrencinin beklentilerini karşılamaması, üniversitenin imajının öğrenci açısından yeterli görülmemesi gibi durumlar öğrencilerin üniversiteye uyum sürecini zorlaştırmıştır. Bunların dışında yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde karşılaştıkları en büyük zorluğun dilden kaynaklanan sorunlar olduğu bulunmuştur. Dilden kaynaklanan sorunlar; dil yetersizliği, yabancı dilde eğitim ve dilden dolayı iletişim kurmaya çekinme olarak tespit edilmiştir. Güçlü (1996), Sungur ve diğerleri (2016), Zavalsız & Gündag (2017), Aydın Kartal ve diğerlerinin (2018) yabancı öğrencilerin üniversiteye uyumlarına yönelik yaptıkları araştırmalarda dil yetersizliğinin üniversiteye uyum sürecini zorlaştıran en önemli faktörlerden biri olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer araştırmalar yabancı öğrencilerin uyum sürecinde öğrencilerin akademik uyumda zorlandıklarına ve dil yetersizliğine değinseler de yabancı dilde eğitim zorluğuna değinen bir araştırma ile karşılaşılmamıştır. Bu araştırmada yabancı öğrencilerin yabancı dilde eğitim görmelerinden kaynaklanan; dersi anlamakta zorlanma, sınav süresinin yetmemesi, ödevlerin çok uzun sürmesi, derslerde kendini ifade edememe gibi durumların öğrencilerin uyum sürecini zorlaştırdığı tespit edilmiştir. Yine bu araştırma da yabancı öğrencilerin dil yetersizliğinden dolayı iletişim kurmaya çekindikleri ve bu durumun üniversiteye uyum sürecini zorlaştırdığı tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde üniversite de yapılacak olan etkinliklerin uyum süreçlerine katkı sağlayacağını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamaya yönelik beklentilerinin genelini üniversite ya da fakülte yönetiminin hazırlayacağı programlar oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin üniversiteye uyum konusunda üniversitenin yeterince çalışma yapmadıklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Öğrenciler ders dışı zamanlarda üniversite de çeşitli etkinliklerin yapılmasını beklemekte ve bu durumun uyum süreçlerine katkı sağlayacağını düşünmektedirler. Astin (1999) araştırmasında öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılmasının üniversiteye uyumunu arttıracığından bahsetmiştir. Toyokawa & Toyokawa (2002) yabancı öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılmalarının sosyal uyumlarına katkı sağlayacağından bahsetmişlerdir. Araştırma bulguları bu araştırmalarla tutarlılık göstermektedir. Öğrenciler üniversiteye uyum sürecinde etkili bir oryantasyon çalışmasının üniversiteye uyum sürecini kolaylaştırabileceğinden bahsetmişlerdir.

Tinto (1975), Bean & Eaton (2001), Coşkunserçe (2014), Akhan & Arık Karamık' ın (2019) yaptıkları araştırmalarda yapılan oryantasyon çalışmalarının üniversiteye uyum sürecine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Bu araştırmada ise bazı öğrenciler oryantasyon çalışmalarının üniversiteye uyum süreçlerine herhangi bir katkısı olmadığını ama daha etkili bir oryantasyon çalışması yapılırsa üniversiteye uyum süreçlerine katkı sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Bu araştırmada yapılan oryantasyon çalışmasının öğrencilerin üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayabilmesi için ihtiyaca yönelik ve öğrenciler için işlevsel olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 31. Üniversiteye uyum süreci kod teori modeli

Şekil 31 incelendiğinde araştırmada üniversiteye uyum fenomeni ile ilgili ulaşılan bütün tema, kategori ve alt kodlara yer verilmiş, çalışmanın genel bir modeli sunulmuştur.

5.2. Öneriler

- Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda üniversitede yapılacak ders dışı etkinliklerin öğrencilerin özellikle sosyal uyumlarını arttıracakı düşünülmektedir.
- Araştırma bulgularına bakıldığında yapılan oryantasyon programının gözden geçirilmesi gerektiği görülmüştür. Üniversiteye yeni gitmiş bir öğrencinin ihtiyaçlarına yönelik; barınma imkanları, ulaşım imkanları, şehrin tanıtımı, üniversitenin tanıtımı, bölümün tanıtımını içeren bir oryantasyon programı hazırlanmalıdır. Öğrencilerin üniversiteye uyum sağlama sürecine katkı sağlayacak işlevsel bir oryantasyon programının öğrencilerin uyumuna katkı sağlayacakı düşünülmektedir.
- Edinilen bulgular ışığında üniversite yönetimi tarafından öğrencilerin üniversiteye uyumlarını sağlamak amacıyla oluşturulacak bir sosyal medya uygulamasının, öğrencilerin uyumlarını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.
- Araştırma sonucunda yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum sorunlarının başında gelen dil yetersizliği geldiği görülmektedir. Bu sorunu gidermeye yönelik yabancı öğrencilere dillerini geliştirmek için çeşitli kurslar ya da etkinliklerin düzenlenmesinin yabancı öğrencilerin uyum sürecine katkı sağlayacakı düşünülmektedir.
- Öğrenciler için üniversiteye uyum sürecini kolaylaştıran en önemli etken sosyal destek görmek olmuştur. Uyum sağlamak sürecinde sosyal medya üzerinden ya da yüz yüze olarak sosyal destek gruplarının oluşturulursa üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayacakı düşünülmektedir.
- Üniversite hocalarından görülen sosyal destek ve hocalarla iletişim kurmak öğrencilerin üniversiteye uyum sağlamasında önemli rol oynamaktadır. Üniversite hocaları ile ders dışı zamanlarda iletişim kurabilmenin öğrencilerin uyum sürecine katkı sağlayacakı düşünülmektedir.
- Öğrencilerin ifadelerine bakıldığında mesleki olarak herhangi bir bilgi verilmediği, öğrendikleri bilgilere kendi ulaştıkları görülmüştür. Yapılacak mesleki bilgilendirme ve kariyer rehberliğinin öğrencinin üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayacakı düşünülmektedir.
- Öğrencilerin ifadelerine bakıldığında çekingen kişilik özelliklerine sahip olan öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde zorlandıkları görülmüştür. Çekingen kişilik özelliklerine sahip öğrencilere yönelik sosyal beceri ve atılganlık eğitimi gibi psiko-

eğitsel çalışmalar yapılabilir. Yapılacak psiko-eğitsel çalışmanın üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

- Yabancı öğrencilerin görüşme verilerinde özellikle Türklerle kurulan ilişkilerin üniversiteye uyuma daha büyük katkıları olduğu söylenmiştir. Bu durum göz önüne alındığında Türk ve yabancı öğrencilerin kaynaşmasına yönelik çeşitli projeler ve etkinliklerin yapılmasının üniversiteye uyum sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Araştırma homojen bir çalışma grubu ile yapılmıştır, heterojen bir çalışma grubu ile tekrarlanarak sonuçların farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılabilir.
- Araştırma Covid 19 küresel salgını nedeniyle yüz yüze eğitim görmüş 2. Ve 3. Sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Üniversiteye uyum sağlama süreci ise öğrencilerin daha çok 1. Sınıfta karşılaştıkları bir süreçtir. Araştırma üniversite 1. Sınıf çalışma grubu ile tekrarlanabilir ve ulaşılan sonuçların değişip değişmediği incelenebilir.
- Araştırmada veri toplama tekniklerinde sadece görüşme kullanılmıştır. Gözlem ve odak grup görüşmesi gibi farklı teknikler kullanılarak veri çeşitlemesi yapılabilir. Veri çeşitlemesi ile sonuçların değişip değişmediği incelenebilir.
- Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma hem nitel hem nicel yöntemlerden yararlanarak karma yöntem olarak tekrar yapılabilir ve sonuçların geçerliliği incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Akgedik Can, M. (2019). *Uluslararası öğrencilerin uyum yıllarındaki deneyimleri, sorunları ve çözüm önerileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akhan, N. E., Acar, H., & Güngör, B. (2018). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum programı öncesi ve sonrasındaki metaforları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 174–194.
- Akhan, N. E., & Arık Karamık, G. (2019). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyumlarının yaratıcı drama ile sağlanması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 141–152.
- Aktaş, Y. (1997). Üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin incelenmesi: Uzunlamasına bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(13), 107–110.
- Aladağ, M. (2009). Üniversiteye uyum konusunda yürütülen akran danışmanlığı programının değerlendirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 12–22.
- Aladağ, M., Kağnıcı, D. Y., Tuna, M. E., & Tezer, E. (2003). Üniversite yaşam ölçeği: Geliştirme ve yapı geçerliliği üzerine bir çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(20), 41–47.
- Aljohani, O. (2016). A comprehensive review of the major studies and theoretical models of student retention in higher education. *Higher Education Studies*, 6(2), 1–18. <https://doi.org/10.5539/hes.v6n2p1>
- Ana, Z. M. (2020). *Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyum sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesi: nitel bir yaklaşım*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Andrade, M. S. (2006). International students in English-speaking universities. *Journal of Research in International Education*, 5(2), 131–154. <https://doi.org/10.1177/1475240906065589>
- Apaydın, Ç., & Seçkin Kapucu, M. (2017). Üniversiteyi tercih etme, akademik itibar

- ve sosyal etkinlik arasındaki ilişki: Akdeniz ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi lisans öğrencileri örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23(2), 199–222. <https://doi.org/10.14527/kuey.2017.007>
- Araujo, A. A. de. (2011). Adjustment issues of international students enrolled in American colleges and universities: A review of the literature. *Higher Education Studies*, 1(1), 2–8. <https://doi.org/10.5539/hes.v1n1p2>
- Arjanggi, R., & Kusumaningsih, L. P. S. (2016). College Adjustment of First Year Students: The Role of Social Anxiety. *Journal of Educational, Health and Community Psychology*, 5(1), 30. <https://doi.org/10.12928/jehcp.v5i1.4273>
- Aslan, S. (2015). Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Hacettepe Eğitim Dergisi*, 30(4), 132–145.
- Astin, A. (1975). Preventing students from. *İçinde Dropping Out*. San Francisco, Jossey-Bass Publishers.
- Astin, A. W. (1999). Student involvement: A developmental theory for higher education. *Journal of College Student Development*, 40(5), 518–529.
- Avcı, D. (2019). *Üniversiteye yeni başlayan öğrencilere yönelik geliştirilen üniversite uyum programının etkililiği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın Kartal, Y., Işık, C., & Yazıcı, S. (2018). Bir kamu üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal ve akademik uyumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 49(1), 1–5. <https://doi.org/10.16948/zktipb.331345>
- Bailey, A., & Hsu, M. (y.y.). *A study of freshman adjustment to college life and perceptions of academic advising*. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.458.5866&rep=rep1&type=pdf>
- Baker, R. W., McNeil, O. V., & Siryk, B. (1985). Expectation and reality in freshman adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 32(1), 94–103. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.32.1.94>
- Baker, R. W., & Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 31(2), 179–189. <https://doi.org/10.1037//0022-0167.31.2.179>
- Baker, R. W., & Siryk, B. (1986). Exploratory intervention with a scale measuring adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 33(1), 31–38.

<https://doi.org/10.1037/0022-0167.33.1.31>

- Baker, S. R. (2004). Orientations : Their Role in University. *Current Psychology*, 23(3), 189–202.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek Hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231–274.
- Başaran Alagöz, S., & Geçkil, T. (2017). Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sorunlarının incelenmesi: Konya ili örneği. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 20(4), 279–285.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23–28.
- Bayram Değer, V., & Çifçi, S. (2020). Üniversite 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin uyumu ve etkileyen faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 245–255.
- Bean, J., & Eaton, S. B. (2001). The psychology underlying successful retention practices. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 3(1), 73–89. <https://doi.org/10.2190/6r55-4b30-28xg-l8u0>
- Bean, J. P. (1979). Dropouts and turnover: The synthesis and test of a causal model of student attrition. *Research in Higher Education*, 12(2), 155–187. <https://doi.org/10.1007/BF00976194>
- Bean, J. P. (1985). Interaction effects based on class level in an explanatory model of college student dropout syndrome. *American Educational Research Journal*, 22(1), 35–64. <https://doi.org/10.3102/00028312022001035>
- Bender, M., van Osch, Y., Slegers, W., & Ye, M. (2019). Social support benefits psychological adjustment of international students: Evidence from a meta-analysis. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 50(7), 827–847. <https://doi.org/10.1177/0022022119861151>
- Boddy, C. R. (2016). Sample size for qualitative research. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 19(4), 426–432. <https://doi.org/10.1108/QMR-06-2016-0053>
- Bülbül, T. (2012). Yükseköğretimde okul terki : Nedenler ve çözümler. *Eğitim ve Bilim*, 37(166), 219–235.
- Bülbül, T., & Güvendir, M. A. (2014). Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin

- yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 397–418.
- Buote, V. M., Pancer, M. S., Pratt, M. W., Adams, G., Birnie Lefcovitch, S., Polivy, J., & Wintre, M. G. (2007). The importance of friends friendship and adjusment among 1st- year university students. *Journal of Adolescent Research*, 22(6), 665–689.
- Burgette, J. E., & Magun-Jackson, S. (2008). Freshman orientation, persistence, and achievement: A longitudinal analysis. *Journal of College Student Retention: Research, Theory and Practice*, 10(3), 235–263. <https://doi.org/10.2190/CS.10.3.a>
- Cabrera, A. F., Castañeda, M. B., Nora, A., & Hengstler, D. (1992). The Convergence between Two Theories of College Persistence. *The Journal of Higher Education*, 63(2), 143–164. <https://doi.org/10.1080/00221546.1992.11778347>
- Çatı, K., İftar, E., & Özcan, H. (2016). Üniversite tercihlerine etki eden faktörlerin incelenmesi: Türkiye genelinde bir alan araştırması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(2), 163–177. <https://doi.org/10.5961/jhes.2016.153>
- Çelik, D. (2019). *Sosyokültürel uyum ile akademik uyum ilişkisi: Uluslararası öğrenciler üzerine bir araştırma*. Yüksek lisans tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çelik, M., & Çırak, Y. (2019). Üniversite öğrencilerinin fonksiyonel olmayan tutumların genel, kişisel ve sosyal uyum düzeylerini yordama gücü. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 97–103.
- Çelik, M., & Çırak, Y. (2020). Üniversite öğrencilerinin genel uyum düzeylerinin sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 441–454. <https://doi.org/10.17679/inuefd.502450>
- Chavoshi, S., Wintre, M. G., Dentakos, S., & Wright, L. (2017). A developmental sequence model to university adjustment of international undergraduate students. *Journal of International Students*, 7(3), 703–727. <https://doi.org/10.5281/zenodo.570029>
- Clark, M. R. (2005). Negotiating the freshman year: Challenges and strategies among first-year college students. *Journal of College Student Development*, 46(3), 296–316. <https://doi.org/10.1353/csd.2005.0022>

- Clinciu, A. I. (2013). Adaptation and stress for the first year university students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 78(May 2013), 718–722. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.04.382>
- Coşkunserçe, O. (2014). *Uluslararası öğrencilerin kültürel uyum sürecine yönelik bir çevrimiçi oryantasyon uygulamasının geliştirilmesi ve etkililiğinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir. <https://doi.org/10.4324/9781315853178>
- Creswell, J. W. (2017). *Nitel araştırmacılar için 30 temel beceri* (1. baskı). Anı yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (M. Bütün & S. B. Demir (ed.); 4. baskı). Siyasal kitabevi.
- Duru, E. (2008). Üniversiteye uyum sürecinde yalnızlığı yordamada sosyal destek ve sosyal bağlılığın doğrudan ve dolaylı rolleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(29), 13–24.
- Duru, E., & Poyrazlı, S. (2007). Personality dimensions, psychosocial-demographic variables, and English language competency in predicting level of acculturative stress among Turkish International Students. *International Journal of Stress Management*, 14(1), 99–110. <https://doi.org/10.1037/1072-5245.14.1.99>
- Dyson, R., & Renk, K. (2006). Freshmen adaptation to university life: Depressive symptoms, stress, and coping. *Journal of Clinical Psychology*, 62(10), 1231–1244. <https://doi.org/10.1002/jclp.20295>
- English, T., Davis, J., Wei, M., & Gross, J. J. (2017). Homesickness and adjustment across the first year of college: A longitudinal study. *Emotion*, 17(1), 1–5. <https://doi.org/10.1037/emo0000235>
- Ercan, M. S. (2012). *Uluslararası Öğrencilerin uyum sorunlarının incelenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik beklentilerin karşılanması*. Uzmanlık tezi, Başbakanlık, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Ankara.
- Erzen, E. (2018). *Üniversiteye uyum: ölçek geliştirilmesi ve uyumun kişilik özellikleri, sosyal destek, akademik öz yeterlilik açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Feldt, R. C., Graham, M., & Dew, D. (2011). Measuring adjustment to college: Construct validity of the student adaptation to college questionnaire.

- Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 44(2), 92–104.
<https://doi.org/10.1177/0748175611400291>
- Fisher, S., & Hood, B. (1987). The stress of the transition to university: A longitudinal study of psychological disturbance, absent-mindedness and vulnerability to homesickness. *British Journal of Psychology*, 78(4), 425–441.
<https://doi.org/10.1111/j.2044-8295.1987.tb02260.x>
- Gall, T. L., Evans, D. R., & Bellerose, S. (2000). Adjustment Across Life Domains and Time. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 19(4), 544–567.
- Gençöz, F. (1998). Uyum Psikolojisi. *Kriz Dergisi*, 6(2), 1–7.
<http://dergipark.gov.tr/kriz/issue/41094/496660>
- Gerdes, H., & Mallinckrodt, B. (1994). Emotional, Social, and Academic Adjustment of College Students: A Longitudinal Study of Retention. *Journal of Counseling & Development*, 72(3), 281–288. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1994.tb00935.x>
- Giorgi, A. & Giorgi, B. (2008). *The sage handbook of qualitative research in psychology* (C. Willig & W. Stainton Rogers (ed.); ss. 165–178). Sage Publication.
- Gökyer, N. (2017). Yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin psikolojik uyumları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(1), 98–108.
<https://doi.org/10.5961/jhes.2017.188>
- Gopalan, N., Beutell, N. J., & Middlemiss, W. (2019). International students' academic satisfaction and turnover intentions: Testing a model of arrival, adjustment, and adaptation variables. *Quality Assurance in Education*, 27(4), 533–548. <https://doi.org/10.1108/QAE-01-2019-0001>
- Güçlü, N. (1996). Yabancı öğrencilerin uyum problemleri. *Hacettepe Eğitim Dergisi*, 12(12), 101–110.
- Haskan Avcı, Ö., Koç, M., & Bayar, Ö. (2019). Uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki yükseköğrenimi değerlendirmesi: Azerbaycan örneği. *Yükseköğretim Dergisi*, 9(1), 75–83.
http://www.yuksekogretim.org/en/abstract_2019001008.asp
- Holmbeck, G. N., & Wandrei, M. L. (1993). Individual and relational predictors of adjustment in first-year college students. *Journal of Counseling Psychology*, 40(1), 73–78. <https://doi.org/10.1037//0022-0167.40.1.73>
- Horgan, A., Sweeney, J., Behan, L., & McCarthy, G. (2016). Depressive symptoms,

- college adjustment and peer support among undergraduate nursing and midwifery students. *Journal of Advanced Nursing*, 72(12), 3081–3092. <https://doi.org/10.1111/jan.13074>
- Kaba, İ., & Keklik, İ. (2016). Öğrencilerin üniversite yaşamına uyumlarında psikolojik dayanıklılık ve psikolojik belirtiler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 98–113.
- Kaczmarek, P. G., Matlock, G., Merta, R., Ames, M. H., & Ross, M. (1994). An assessment of international college student adjustment. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 17(4), 241–247.
- Karahan, F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E., & Dicle, A. N. (2005a). Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin sosyokültürel etkinlikler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 2(30), 63–71.
- Karahan, T. F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E., & Dicle, A. N. (2005b). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum düzeylerinin denetim odağı ve atılganlık düzeyleri açısından incelenmesi. İçinde *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* (C. 18, ss. 6–15).
- Karakuş, İ., & Akay, C. (2020). Uluslararası öğrencilerin yükseköğretime uyum yeterlikleri ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(3), 504–515. <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.410>
- Kartal, Y. A., Işık, C., & Yazıcı, S. (2018). Bir kamu üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal ve akademik uyumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 49(1), 1–5.
- Katz, S., & Somers, C. L. (2017). Individual and environmental predictors of college adjustment: Prevention and intervention. *Current Psychology*, 36(1), 56–65. <https://doi.org/10.1007/s12144-015-9384-0>
- Kılıçlar, A., Sarı, Y., Seçilmiş, C., (2012) Türk dünyasından gelen öğrencilerin yaşadıkları sorunların akademik başarılarına etkisi: Turizm öğrencileri örneği. *Bilgi/ Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(61), 157-172.
- Kiye, S., Yoncalık, O., & Nazlı, S. (2020). Lisans 1. Sınıf Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Sürecinde Akran Danışmanlarının Rolü: Akran Mentörlüğü ve Akran Eğiticiliği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(6), 2346–2361. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.689350>
- Koç, A. (2020). Yüksek din eğitimi kurumlarında okuyan öğrencilerin üniversiteye uyum ve stres düzeylerinin incelenmesi (KKTC örneği). *İlahiyat Tetkikleri*

- Dergisi*, 53(1), 305–330.
- Koçyiğit, M., & Eğımir, E. (2015). Yükseköğretim, neden ve nasıl: Üniversite öğrencilerinin perspektifinden bir bakış. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(4), 241–256.
- Köksal, K. (2016). Üniversite ve meslek tercihinin etkileyen unsurlara yönelik bir alan araştırması. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 26(2), 39–69.
- Kuckartz, U. (2014). *Qualitative text analysis a guide to methods, practice using software* (K. Metzler (ed.)). Sage Publication.
- Kuh, G. D., & Hu, S. (2001). The effects of student-faculty interaction in the 1990s. *The Review of Higher Education*, 24(3), 309–332. <https://doi.org/10.1353/rhe.2001.0005>
- Ladum, A., & Burkholder, G. J. (2019). Psychological adaptation of international students in the Northern part of Cyprus. *Higher Learning Research Communications*, 9(1), 24–26. <https://doi.org/10.18870/hlrc.v9i1.436>
- Lapsley, D. K., & Edgerton, J. (2002). Separation-individuation, adult attachment style, and college adjustment. *Journal of Counseling and Development*, 80(4), 484–492. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2002.tb00215.x>
- Lapsley, D. K., Rice, K. G., & Shadid, G. E. (1989). Psychological separation and adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 36(3), 286–294. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.36.3.286>
- Leong, F. T. L., Bonz, M. H., & Zachar, P. (1997). Coping styles as predictors of college adjustment among freshmen. *Counselling Psychology Quarterly*, 10(2), 211–220. <https://doi.org/10.1080/09515079708254173>
- Mercan, Ç. S., & Yıldız, S. A. (2011). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Âli Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 135–154. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iuayefd/article/view/1023016876>
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research : a guide to design and implementation* (4. baskı). Jossey- Bass.
- Mesidor, J. K., & Sly, K. F. (2016). Factors that contribute to the adjustment of international students. *Journal of International Students*, 6(1), 262–282.
- Miller, S. (2003). Analysis of phenomenological data generated with children as research participants. *Nurse Researcher*, 10(4), 68–82. <https://doi.org/10.7748/nr2003.07.10.4.68.c5908>

- Morse, J. M. (2000). Determining Sample Size. *Qualitative Health Research*, 10(1), 3–5. <https://doi.org/10.1177/104973200129118183>
- Mounts, N. S. (2004). Contributions of parenting and campus climate to freshmen adjustment in a multiethnic sample. *Journal of Adolescent Research*, 19(4), 468–491. <https://doi.org/10.1177/0743558403258862>
- Mudhovozi, P. (2011). Adjustment experiences of international students at a south african university. *Journal of Psychology in Africa*, 21(2), 293–296. <https://doi.org/10.1080/14330237.2011.10820458>
- Musaoğlu, B. N. (2016). *Yerel ve uzun dönemli uluslararası öğrencilerin uyum süreci ve uluslararasılaşma üzerine deneyimleri*. (.Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Mutambara, J., & Bhebe, V. (2012). An analysis of the factors affecting students' adjustment at a University in Zimbabwe. *International Education Studies*, 5(6), 244–250. <https://doi.org/10.5539/ies.v5n6p244>
- Nailevna, T. A. (2017). Acculturation and psychological adjustment of foreign students (the experience of Elabuga Institute of Kazan Federal University). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 237(June 2016), 1173–1178.
- Nasir, M. (2012). Effects of cultural adjustment on academic achievement of international students. *Journal of Elementary Education*, 22(2), 95–103. http://pu.edu.pk/images/journal/JEE/PDF-Files/Article No. 7_V22_2_12.pdf
- Okur, M. R., Pasaoglu Baş, D., & Uça Gunes, E. P. (2019). Açık ve uzaktan öğrenmede öğrenimi bırakma sebeplerinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(2), 225–235. <https://doi.org/10.5961/jhes.2019.324>
- Onat Kocabıyık, O. (2015). Olgubilim ve gömülü kuram: Bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55–66.
- Osmanlı, Ü. (2018). Uluslararası öğrencilerin adaptasyonuna yönelik bir araştırma: LAÜ örneği. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 49–74.
- Otlı, F. N. (2010). *College adjusment of international students: The role of gender, acculturative stress, coping skills, culural distance, and perceived social support*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

<http://ir.obihiro.ac.jp/dspace/handle/10322/3933>

- Pancer, S. M., Hunsberger, B., Pratt, M. W., & Alisat, S. (2000). Cognitive complexity of expectations and adjustment to university in the first year. *Journal of Adolescent Research*, 15(1), 38–57. <https://doi.org/10.1177/0743558400151003>
- Pare, J., & Tsay, W. (2014). A study of the adjustment process of international students within the Taiwanese institutions of higher education. *Central Taiwan Journal of Humanities and Social Sciences*, 25(3), 1–34.
- Pascarella, E. T. (1980). Student-Faculty Informal Contact and College Outcomes. *Review of Educational Research* (C. 50, Sayı 4). <https://doi.org/10.3102/00346543050004545>
- Pascarella, E. T., & Goodman, K. M. (2006). First-year seminars increase persistence and retention: A summary of the evidence from how college affects students. *Peer Review*, 8(3), 26–28.
- Pascarella, E. T., & Terenzini, P. T. (1978). Student-faculty informal relationships and freshman year educational outcomes. *Journal of Educational Research*, 71(4), 183–189. <https://doi.org/10.1080/00220671.1978.10885067>
- Pascarella, E. T., & Terenzini, P. T. (1980). Predicting freshman persistence and voluntary dropout decisions from a theoretical model. *The Journal of Higher Education*, 51(1), 60–75. <https://doi.org/10.1080/00221546.1980.11780030>
- Pascarella, E. T., Terenzini, P. T., & Wolfle, L. M. (1986). Orientation to college and freshman year persistence/withdrawal decisions. *The Journal of Higher Education*, 57(2), 155–175. <https://doi.org/10.1080/00221546.1986.11778760>
- Patton, M. Q. (2002). Qualitative research & evaluation methods. İçinde *Qualitative Inquiry* (3. baskı). Sage Publications.
- Pittman, L. D., & Richmond, A. (2008). University belonging, friendship quality, and psychological adjustment during the transition to college. *Journal of Experimental Education*, 76(4), 343–362. <https://doi.org/10.3200/JEXE.76.4.343-362>
- Qu, S. Q., & Dumay, J. (2011). The qualitative research interview. *Qualitative Research in Accounting and Management*, 8(3), 238–264. <https://doi.org/10.1108/11766091111162070>
- Rabia, H. M. A. (2017). Undergraduate Arab international students' adjustment to U.S. universities. *International Journal of Higher Education*, 6(1), 131–139.

<https://doi.org/10.5430/ijhe.v6n1p131>

- Şağel Cetiner, E., Sayın Karakaş, G., Selçuk, O. C., & Şakiroğlu, M. (2018). Algılanan stres ve üniversiteye uyum süreci: Bilgece farkındalığın aracı rolü. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 6(13), 289–308. <https://doi.org/10.7816/nesne-06-13-03>
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R., & Şahin Fırat, N. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(3), 429–452. <https://doi.org/10.14527/923>
- Sevim, S. A., & Yalçın, İ. (2006). Kısa süreli bir oryantasyon programı denemesi: Öğrencilerin uyum düzeyleri ve programa ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(2), 217–233. https://doi.org/10.1501/egifak_0000000135
- Sevinç, G., & Şener Kılınç, T. (2018). Güvenli bağlanma ve benlik kurguları ile üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin uyumu arasındaki ilişki. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(3), 306–324. <https://doi.org/10.17244/eku.377465>
- Sevinç, S. (2010). *Mersin Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin akademik, sosyal, kişisel ve kurumsal uyumlarını olumsuz etkileyen faktörlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin. <https://doi.org/10.13347/j.cnki.mkaq.2010.09.001>
- Sevinç Tuhanoğlu, S., & Gizir, C. A. (2019). Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin üniversite yaşamına uyumlarına katkı sağlayan bireysel ve çevresel faktörlerin incelenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 9(3), 249–262. <https://doi.org/10.2399/yod.18.041>
- Sevinç Tuhanoğlu, S., & Gizir, C. A. (2020). Üniversite uyum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49, 67–87. <https://doi.org/10.9779/pauefd.547409>
- Sezgin, A. A., & Yolcu, T. (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreci. *Humanitas, Uluslararası sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 417–436.
- Sharma, S. (2016). Adjusment: Process, acheivement, characteristics, measurement and dimensions. *International Journal of Academic Research*, 3(1(2)), 42–45.
- Shu, F., Ahmed, S. F., Pickett, M. L., Ayman, R., & McAbee, S. T. (2020). Social support perceptions, network characteristics, and international student

- adjustment. *International Journal of Intercultural Relations*, 74(August 2018), 136–148. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2019.11.002>
- Sidle, M. W., & McReynolds, J. (1999). The Freshman Year Experience: Student Retention and Student Success. *Journal of Student Affairs Research and Practice*, 36(3), 288–300. <https://doi.org/10.2202/1949-6605.5019>
- Şimşek, H. (2013). Üniversite öğrencilerinin okulu bırakma eğilimleri ve nedenleri. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 6(2), 242–271.
- Skowron, E. A., Wester, S. R., & Azen, R. (2004). Differentiation of self mediates college stress and adjustment. *Journal of Counseling and Development*, 82(1), 69–78. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2004.tb00287.x>
- Spady, W. G. (1970). Dropouts from higher education: An interdisciplinary review and synthesis. *Interchange*, 1(1), 64–85. <https://doi.org/10.1007/BF02214313>
- Spady, W. G. (1971). Dropouts from higher education: Toward an empirical model. *Interchange*, 2(3), 38–62. <https://doi.org/10.1007/BF02282469>
- Sungur, M. A., Şahin, M., Can, G., Şahin, M. F., Duman, K., Pektaş, B., Doğan, S., Alkan, A. Ö., & Onuk, H. (2016). Düzce üniversitesinde yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşam doyumları ve sosyal uyumlarını etkileyen faktörler. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 101–109. <https://dergipark.org.tr/en/pub/duzcesbed/issue/24384/258501>
- Sürücü, M., & Bacanlı, F. (2010). Üniversiteye uyumun psikolojik dayanıklılık ve demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 375 – 396.
- Tao, S., Dong, Q., Pratt, M. W., Hunsberger, B., & Pancer, S. M. (2000). Social support: Relations to coping and adjustment during the transition to university in the People's Republic of China. *Journal of Adolescent Research*, 15(1), 123–144.
- Taylor, S. E. (1983). Adjustment to threatening events a theory of cognitive adaptation. *American Psychologist*, November, 1161–1173.
- Taylor, S. J., Bogdan, R., & Marjorie, L. D. (2016). Qualitative research methods a guidebook and resource. İçinde *Wiley*.
- Tinto, V. (1975). Dropout from Higher Education: A Theoretical Synthesis of Recent Research. *Review of Educational Research*, 45(1), 89–125. <https://doi.org/10.3102/00346543045001089>
- Tinto, V. (1982). Limits of theory and practice in student attrition. *The Journal of*

- Higher Education*, 53(6), 687–700. <https://doi.org/10.2307/1981525>
- Toyokawa, T., & Toyokawa, N. (2002). Extracurricular activities and the adjustment of Asian international students: A study of Japanese students. *International Journal of Intercultural Relations*, 26(4), 363–379. [https://doi.org/10.1016/S0147-1767\(02\)00010-X](https://doi.org/10.1016/S0147-1767(02)00010-X)
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543–559. <https://doi.org/10.14527/578>
- Usta, S., Sayın, Y., & Guzelipek, Y. A. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin kente ve üniversiteye uyumu: Karaan ili örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3), 565–577.
- Van Manen, M. (2007). Phenomenology of practice. *Phenomenology & Prahctice*, 1(1), 11–30. <http://rcnpublishing.com/doi/abs/10.7748/nr2003.07.10.4.68.c5908>
- Wang, A., Chen, L., Zhao, B., & Xu, Y. (2006). First-year students' psychological and behavior adaptation to college: The role of coping strategies and social support. *US-China Education Rewiew*, 3(5), 51–57.
- Wang, C. C. D. C., & Mallinckrodt, B. (2006). Acculturation, attachment, and psychosocial adjustment of Chinese/Taiwanese international students. *Journal of Counseling Psychology*, 53(4), 422–433. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.53.4.422>
- Yıldıran, C., Özkan, D., & Büyükyılmaz, O. (2016). Yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin durum analizi: Karabük üniversitesi. *Journal of International Scientific Researches*, 1(1), 20–34. <https://doi.org/10.21733/IBAD.35>
- Yıldırım, A., & Şimsek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin yayıncılık.
- Yök. (2019). *Üniversite izleme ve değerlendirme genel raporu*. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/universite-izleme-ve-degerlendirme-raporu-2019.aspx>
- Yök. (2021). *Yükseköğretim kurulu 2020 yılı yükseköğretim kurumları sınavı yerleştirme sonuçları raporu*. <https://basin.yok.gov.tr/AciklamaBelgeleri/2020/24-yks-yerlestirme-sonuclari-raporu-2020.pdf>
- Yüksel, A., & Öz, F. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin üniversiteye uyumunda

problem çözmeye dayalı psikoeğitim programının etkinliğinin değerlendirilmesi. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 4(2), 242–262. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/561522>

Zavalsız, Y. S., & Gündag, E. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel entegrasyonu (Karabük Üniversitesi örneği). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 3168–3192. <http://www.itobiad.com/en/download/article-file/394471>

Zhang, J., & Goodson, P. (2011). Predictors of international students' psychosocial adjustment to life in the United States: A systematic review. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(2), 139–162. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2010.11.011>

Zhou, Y., Jindal-Snape, D., Topping, K., & Todman, J. (2008). Theoretical models of culture shock and adaptation in international students in higher education. *Studies in Higher Education*, 33(1), 63–75. <https://doi.org/10.1080/03075070701794833>

EKLER

EK-1: Bilgilendirilmiş Onam Formu

EK-2: Görüşme Soruları

EK-3: Görüşme Bilgileri

EK-4: Kodlayıcılar Arası Uzlaşma Kod Çizelgesi

EK-1 Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda “Türk ve Yabancı Öğrencilerin Uyum Süreçlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma” başlıklı araştırma, “Banu Altun” tarafından **gönüllü katılımcılarla** yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak **bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır**. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya **katılmama** hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadan **çıkabilirsiniz**. Bu formu onaylamanız, **araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Türk ve yabancı öğrencilerin üniversiteye uyum süreçlerinin incelenmesi.

Araştırmanın Nedeni: Türk ve yabancı üniversite öğrencilerinin uyum süreçlerini anlamak ve literatüre katkıda bulunmak.

Süresi: 2020/2021 Eğitim öğretim yılı

Araştırmanın Yürütüleceği Yer: Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Çalışmaya Katılım Onayı:

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, nedenini, katılmam gereken süreyi ve yeri ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar sözlü olarak araştırmacı tarafından yapıldı. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

☐

Görüşme sırasında ses kaydımın alınmasını kabul ediyorum.

Katılımcının (Islak imzası ile)

_Adı-Soyadı:

İmzası:

Tarih:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Banu ALTUN

İmzası:

Ek-2 Görüşme Soruları

Türk ve Yabancı Öğrencilerin Üniversiteye Uyum Süreçlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma

Temel Bilgiler

Görüşmenin Zamanı:

Tarih:

Yer:

Görüşmeci:

Görüşülen Kişi:

Görüşme İle İlgili Kayıt/ Saklama Bilgisi:

Görüşme Soruları

1. Üniversite yaşamına uyum sağlamak (cümlesi) sizin için neyi ifade etmektedir?
 - a. Üniversite yaşamına uyum sağlama konusunda kendinizi nasıl değerlendirirsiniz? / görüyorsunuz?
 - b. Üniversite yaşamına uyumunuzu artırmak için neler yapıyorsunuz?
2. Kendinizde neler değişse üniversite yaşamına uyum sağlamanız daha kolay olur? (Neden böyle düşünüyorsunuz?)
 - a. Çevrenizde neler değişse üniversite yaşamına uyum sağlamanız daha kolay olur?

3. Üniversite yaşamına uyum sağlamada sizin için kolaylaştırıcı faktörler nelerdir?
(Neden böyle düşünüyorsunuz? Bir örnek verir misiniz?)
 - a. Üniversite yaşamına uyum sağlamada karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
(Yaşadığınız deneyimlerden örnek verir misiniz?)
4. Üniversite yaşamına uyum sağlarken karşılaştığınız güçlüklerin üstesinden gelebilmek için neler yapıyorsunuz? (Örnek vererek açıkla mısınız?)

Tamamlayıcı Sorular

- Bu konuyla ilgili ele almadığımız ama sizin eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Ek-3 Görüşme Bilgileri

Katılımcı Kodu	Uyruk	Cinsiyet	Sınıf Düzeyi	Görüşme Şekli	Görüşme Süresi	Görüşme Tarihi
TK1	Türk	Erkek	2	Yüz yüze	18 dakika	23.10.2020
TK2	Türk	Erkek	2	Yüz yüze	17 dakika	22.10.2020
TK3	Türk	Kadın	2	Yüz yüze	16 dakika	01.04.2021
TK4	Türk	Kadın	2	Yüz yüze	15 dakika	02.04.2021
TK5	Türk	Kadın	2	Yüz yüze	17 dakika	02.04.2021
TK6	Türk	Erkek	3	Çevrimiçi	34 dakika	28.04.2021
TK7	Türk	Erkek	3	Çevrimiçi	27 dakika	14.04.2021
TK8	Türk	Erkek	3	Çevrimiçi	24 dakika	30.04.2021
TK9	Türk	Erkek	3	Çevrimiçi	20 dakika	04.05.2021
TK10	Türk	Kadın	3	Çevrimiçi	21 dakika	30.04.2021
TK11	Türk	Kadın	3	Çevrimiçi	24 dakika	29.04.2021
TK12	Türk	Kadın	2	Çevrimiçi	22 dakika	21.04.2021
TK13	Türk	Kadın	3	Çevrimiçi	35 dakika	30.04.2021
TK14	Türk	Kadın	3	Çevrimiçi	36 dakika	30.04.2021
TK15	Türk	Kadın	3	Çevrimiçi	40 dakika	15.04.2021
TK16	Türk	Kadın	3	Çevrimiçi	38 dakika	03.05.2021
YK1	Suriyeli	Kadın	2	Yüz yüze	31 dakika	21.10.2020
YK2	Suriyeli	Kadın	2	Yüz yüze	18 dakika	30.10.2020
YK3	Suriyeli	Erkek	2	Yüz yüze	16 dakika	30.10.2020
YK4	Suriyeli	Kadın	3	Çevrimiçi	19 dakika	03.05.2021
YK5	Suriyeli	Kadın	2	Yüz yüze	17 dakika	19.04.2021
YK6	Suriyeli	Kadın	3	Çevrimiçi	21 dakika	05.05.2021
YK7	Suriyeli	Erkek	3	Çevrimiçi	22 dakika	11.05.2021
YK8	Katarlı	Kadın	3	Çevrimiçi	29 dakika	16.04.2021
YK9	Suriyeli	Kadın	3	Çevrimiçi	38 dakika	19.04.2021
YK10	Suriyeli	Erkek	3	Çevrimiçi	28 dakika	08.05.2021
YK11	Suriyeli	Kadın	3	Çevrimiçi	40 dakika	04.05.2021
YK12	Suriyeli	Kadın	2	Çevrimiçi	23 dakika	17.04.2021

Ek-4 Kodlayıcılar Arası Uzlaşma Kod Çizelgesi

Tema-1 Öğrenciler İçin Uyumun Anlamı Nedir?

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Sosyal Uyum	Öğrencinin yeni çevresine ve arkadaşlarına alışma durumunu ifade eder. Birey ve diğer kişiler arasındaki etkileşimdir. Sosyal uyum öğrencinin çevresindeki değişikliklere uyum sağlamasıdır-alışmasıdır.	Öğrenciler; arkadaş, çevre edinmeden, sosyal etkinliklere katılmadan ve sosyallikten bahsettiği zamanlar Öğrenciler; arkadaş, çevre edinmeden, sosyal etkinliklere katılmadan ve sosyallikten bahsettiği zamanlar Özellikle Türk öğrencilere uyum sağlamadan ya da sağlayamamaktan bahsettikleri zaman	Öğrencilerin ifadeleri, sosyal uyum koduna yorumlanamadığı zamanlar kullanılmaz.
Örnek Alıntılar	Yani üniversiteye uyum arkadaşlarımla beraber hem akademik bilgiler kazanabildiğim, kendimi geliştirebildiğim hem de sosyal olarak yeni tanıştığım insanlarla beraber sosyal aktivitelere katılabildiğim bir sosyal ortam olarak değerlendiriyorum. (TK6, Konum 6-7) Heyecanla girdiğim bir dönem öyle söyleyebilirim. Ben sınıfımda tek yabancı olmama rağmen zor olmadı. Sınıfta arkadaşlarım onlarda benimle uyum sağladılar. Onlarda aralarına aldılar; ondan zor olmadı. Belki arkadaşlarım böyle olmasaydı ben biraz daha zorlanabilirdim. (YK5, Konum 4)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Akademik Uyum	Öğrencinin üniversite eğitim programının gerekliliklerini yerine getirmesidir. Akademik uyum öğrencinin eğitimi ve eğitim ortamındaki bütün faktörlere (hocalar, dersler, üniversite gibi) uyum sağlamasıdır.	Öğrenciler, eğitimden , bilgi edinmekten, kendilerini geliştirmekten, hocalardan bahsettiği zamanlar.	Öğrencilerin ifadeleri akademik uyumla ilgili bir çağrışım yapmadığı zaman.
Örnek Alıntılar	Hocaları tanımak, sınav sistemlerini öğrenmek işte üniversitedeki kredili sistemin ne olduğu vs her türlü üniversiteye ait bilgi, akademi bilgi, sosyal bilgi, kültürel bilgi, üniversite hayatı bunlara alışmak uyum sağlamak kendini adapte etmek (TK1, Konum 3)		

	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
--	--------------	-----------------	------------------------------

Kişisel Uyum	Öğrencinin üniversite yaşamında kendini psikolojik açıdan iyi ve yeterli hissetmesi olarak kabul edilmiştir. Kişisel uyum öğrencinin yaşadığı psikolojik süreçlere, ruhsal değişikliklere uyum sağlamasıdır. Öğrencinin bireysel olarak alışma sürecidir. Bu süreçteki değişimleridir	Öğrenciler uyum için kişisel olarak yapmaları gereken şeylerden bahsettikleri zaman.	Öğrencilerin ifadeleri kişisel uyuma yordanamadığı zaman.
Örnek Alıntılar	Ön yargılı olmamalı ve kendini oraya ait hissetmelisin. Yoksa alışmak çok zor oluyor. Sevmezsen, istemezsen alışmak çok zor. Seversen, istersen, kendini oraya ait hissedersen, ben bu üniversitedeyim ya da işte ben bu bölümdeyim buranın öğrencisiyim dersin uyum sağlama çok daha kolay oluyor. (TK13, Konum 2) Bir de aslında farklı bir şehirde olsaydım kendi başına ayakta durmak olarak düşünebilirdim. (TK4, Konum 4)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Üniversiteye giriş ile gelen yenilikler	Öğrencilerin üniversiteyi kazanması ile hayatlarında oluşan farklılıkların ve yeniliklerin olmasıdır. Bu farklılıklara ve yeniliklere alışmasıdır.	Öğrenciler yenilik ve farklılıklardan bahsediyorsa, kültürel farklılıklara değiniyorsa	Öğrencilerin ifadeleri üniversiteye giriş ile gelen yenilikleri çağrıştırmıyorsa
Örnek Alıntılar	Çünkü ilk defa dışarı çıkıyorum, ilk defa bir başıma kalıyorum, kaldığım yerde ilk defa tek başıma kalıyorum o anlamda biraz yalpalamadım değil açıkçası. (TK2, Konum 5) Yeni insanlar, yeni ortamlar, yeni fikirler öğrenebileceği alanlar. (TK9, Konum 6)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Dili öğrenmiş olmak/ Türkçe konuşabilmek	Yabancı öğrencilerin üniversiteye uyumun anlamını dili öğrenmiş olarak ifade etmesidir	Dil öğrenmiş olmaktan, Türkçeyi konuşabiliyor olmaktan bahsediyorlarsa	Öğrencilerin ifadesinden dil öğrenmekle ilgili bir yorum yapılamıyorsa
Örnek Alıntılar	Dil öğrenmem yani. En önemli dil başka yok bence. (YK6, Konum 4) Dil. Mesele ben burada okuyorum burada okuyorsam uyum sağlamak için buranın dilini iyice öğrenmem lazım. Kültürünü öğrenmem lazım. Yani giyim tarzını. Mesela ben Türkçeyi iyi bilmezsem burada Türk arkadaşlarımla uyuşamam, anlaşılamam. Mesela bir tanesi ile anlaşıyorsam o başka bir dil ile konuşuyor ben Türkçe konuşuyorsam ben bununla nasıl anlaşıyım nasıl uzlaşıyorum ? İlk önce dili öğrenmem lazım. Türkçeyi çok çok iyi öğrenmem lazım ki anlaşabilmemiz için. Yemeklerde aynı şeyde olmamız lazım. Mesela benim yemek istediğim şey burada yoksa ya da arkadaşımın yediği yemek güzel ben yok şundan istiyorum diyorsam ve o yemek burada yoksa nasıl uyum sağlayabilirim ki? (YK7, Konum 4)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Kişisel Çaba	Öğrencinin uyum sağlamak için kendi kendine harekete geçmesidir.	Öğrencinin uyum sağlamak için; gözlem yapması, kültürel farklılıkları tanımaya çalışması, kendini motive etmesi, girişken olmaya çalışması gibi durumlarda	Öğrencinin ifadesinden uyum sağlamak için yaptığı şeylerde kişisel çaba ile ilgili bir çıkarım yapılmaması durumunda
Örnek Alıntılar	Şimdi ben çekingen bir insanım demiştim. Mesela çok çekinmeyen bir insan ile çekinen insan aynı olmaz. Çünkü uyum sağlamak için biraz girişken olabilmek önemli. (TK13, Konum 8) Özel hayat konusunda da yani kendimi güçlendirmeye çalıştım. Kendimi mutlu etmeye çalıştım. Bunun benim motivasyonumu illaki etkiliyordu ama uyum sürecimi etkilememesi için çalıştım (TK12, Konum 52)		

Tema-2 Uyum Sağlamak İçin Yapılanlar

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Akademik çaba	Öğrencinin uyum sağlamak için kendisini akademik yönden geliştirmeye çabalamasıdır.	Öğrenci derslere katılmaktan, hedef koymaktan, bölümü araştırmaktan, üniversiteyi tanımaktan vb. durumlardan bahsediyorsa	Öğrencinin ifadesinden uyum sağlamak için akademik bir çaba gösterdiği çıkmıyorsa
Örnek Alıntılar	Kendini geliştirmeye gidiyorsun bir amacın var. Ben öğretmenliği hakkı ile yapmam gerektiğine inanıyorum. Herkesten bir şey öğrenmeye çalıştım bunun için. (TK10, Konum 20) Kendime daha baktım. Derslerle ilgili bir şeyler yaptım. Derslerle ilgili Arapça'da okumaya başladım. Anlamadığım dersleri görünce komikti bunu anlamamışım dedim. Çabalaman lazım. Okul gibi olmayacak. Hoca anlatıyor biraz ama senin daha fazlasına bakman lazım. Anlamadıysan senin tekrara bakman lazım. Hoca sana tekrar yardım etmeyecek. (YK8,)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Sosyal medya	Öğrencilerin uyum sağlamak için sosyal medya kanallarını kullanmasıdır.	Öğrenci uyum sağlamak için sosyal medya kanallarından birini kullandığını söylüyorsa, öğrenci sosyal medyadan bahsediyorsa	Öğrencinin ifadesinden uyum sağlamak için sosyal medyayı kullandığı anlamı çıkmıyorsa
Örnek Alıntılar	Şöyle olmuş okul açılmadan önce whatsapp grubu kurulmuş. Ondan dolayı herkes benden öne kaynaşmıştı (TK14, Konum 18) Yani gitmeden önce sosyal medyadan 5-6 kişi ile tanıştım sınıftan (TK10, Konum 42)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Arkadaş edinmeye çalışmak	Öğrencinin uyum sağlamak için arkadaş edinmeyi tercih etmesidir.	Uyum sağlamak için arkadaş edinmeye çalıştığını ifade ediyorsa	Öğrencinin ifadesinden uyum sağlamak için arkadaş edinmeye çalıştığı anlamı çıkmıyorsa
Örnek Alıntılar	: Arkadaşlarım ile kaynaştım. Soğukkanlı olmadığı gösterdim böylelikle. Ön yargılarının ne kadar yanlış olduğunu söyledim. Bu sorunu kaldırıncı ortadan diğer sorunlarda kalkmış oldu (TK11, Konum 54) Üniversite de liseden arkadaşlarım vardı. Başka bölümlerde ama tamam mı ? Şimdi onlarda var yine Türk arkadaşlarım da var. Ben Suriyeli arkadaşlarımla çıkmadım. Mesela bir yere çıkıyoruz yemek yiyoruz falan. Ben Türk arkadaşlarımla gitmeyi tercih ettim yani. Uyum sağlamak için. (YK5, Konum 14)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Türk Arkadaşlarla iletişim	Öğrencinin uyum sağlamak için arkadaşlarla iletişim kurmasıdır	Öğrenci çevre ile iletişim kurmaya çalıştığından bahsediyorsa	Öğrencinin ifadesinden uyum sağlamak için iletişimi kullandığı gibi bir yorum yapılamıyorsa
Hocalarla iletişim	Öğrencinin uyum sağlamak için hocalarla iletişim kurmasıdır	Öğrenci hocalarla iletişim kurmaya çalıştığından bahsediyorsa	Öğrencinin ifadesinden uyum sağlamak için iletişimi kullandığı gibi bir yorum yapılamıyorsa
Örnek Alıntılar	Arkadaşlarımla daha fazla iletişime geçmeye çalıştım. Arkadaş bulana kadar beklerim diye düşünüyordum. Baktım olmuyor yalnız kalıyorum. Sıkıntı veriyor artık sınıfta olmak ilk aylardasınız ama mutsuzsunuz. Daha fazla etkileşime girmeye çalıştım. (TK15, Konum 49) Hocalarla çok fazla iletişime geçmeye çalıştım. Kendilerinin de sayesinde rahatça soru sorabildim. (TK11, Konum 30) Onlarla daha ilişki kurmaya çalıştım Türklerle. Başka bir şey yapmadım. (yk12, Konum 48) Ortamı, dili derste değil de yaşayarak çözdüm. Mesela onlar bana soru sorardı sizin ülkede nasıl diye. Ben daha çok soru sorardım onlara. Yemeklerden meşhur olan ne? Ya da bilmediğim kelime olduğu zaman onlara sorardım onlar kelimenin anlamını söylerdi. Mesela derlerdi tıbbi olarak kelime şu ama günlük dilde bunu diyoruz diye. Bu şekilde daha iyi anlıyordum. (YK7, Konum 40)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Arkadaşlarla vakit geçirme	Öğrencinin uyum sağlamak için arkadaşlarıyla vakit geçirmesidir	Öğrenci arkadaşlarıyla vakit geçirmekten birlikte bir şeyler yapmaktan bahsediyorsa	Öğrencinin ifadesinden arkadaşlarla vakit geçirme gibi bir çıkarım olmuyorsa
Örnek Alıntılar	Sınıftaki arkadaşlarla bir araya gelip bir kahve içme ya da yemeğe gitme gibi olanaklarımız olmuştu. Bu şekilde. (TK3, Konum 16) Arkadaşlarla etkinlikler yaptık. Daha çok buluşma, kafeye gidip sohbet etme o tarz arkadaşlarla etkinlikler daha çok uyum sağlamamı sağladı açıkçası. (TK2, Konum 19)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Sosyal etkinliklere katılma	Öğrencinin uyum sağlamak için sosyal etkinliklere katılmasıdır.	Öğrenci sosyal etkinliklerden, faaliyetlerden bahsediyorsa	Öğrencinin ifadesinden uyum sağlamak için sosyal etkinliklere katıldığı gibi bir yorum yapılamıyorsa
Örnek Alıntılar	Okul dışındaki kurslara yazılmaya çalıştım. Kurslarda kendimi geliştirmeye çalıştım. Farklı ortamlara kendimi adapte etmeye çalıştıkça üniversiteye uyumumda kolaylaştı diyebilirim. Sadece üniversite içinde çabalamadım üniversite dışında da sosyalleşmeye çalışıp onu üniversiteye uyarlamaya çalıştım. (TK16, Konum 16)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Kulüplere katılma	Öğrencinin uyum sağlamak için kulüplere katılmayı bir yol olarak görmesidir.	Öğrenci kulüplere katılmaktan ya da katılmayı düşünmekten bahsediyorsa	Öğrencinin ifadesinden uyum sağlamak için kulüplere katıldığı anlamı çıkmıyorsa
Örnek Alıntılar	Aslında biraz geç mi kaldım bilmiyorum ama birkaç fakülte öğrenci kulübüne kayıt oldum (TK9, Konum 16) Kulüplere başvurmaya çalıştım. (TK16, Konum 16)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Zamana Bırakma	Öğrencilerin uyum sağlamak için bir şey yapmak yerine zamana bırakmayı tercih etmeleridir.	Öğrenci zamana bıraktığından, kendiliğinden zamanla uyum sağladığından bahsediyorsa	Öğrencinin ifadelerinden uyum sağlamak için zamana bıraktığı anlamı çıkmıyorsa
Örnek Alıntılar	Oturup geçmesini bekledim bir şey yapmadım. Hiçbir şey yapmadım. (TK14, Konum 76) Yüz yüze eğitim sürecinde bir şey yapmadım (TK9, Konum 42)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Dili geliştirmek	Öğrencinin uyum sağlamak için dillerini geliştirmek için girişimlerde bulunmasıdır.	Öğrenci dilini geliştirmeye çalışmaktan bahsediyorsa	Öğrencinin ifadelerinden dilini geliştirmeye yönelik bir çıkarımda bulunulmuyorsa

Örnek Alıntılar	Sadece dilimi geliştirmeye çalıştım. You tube a baktım. Bu süreçte Türklerle çalıştım sadece dilimi geliştirmek için. Bir giyim mağazasında sadece dil öğrenmek için mecburen oraya gittim. (YK4, Konum 59)
-----------------	--

Tema-3 Üniversiteye Uyum Sürecini Kolaylaştıran Faktörler

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Aşinalık	Öğrencilerin üniversiteye uyum sürecinde aileden ayrı okumak gibi uyum sürecini daha önceden deneyimlemiş olması. Ya da öğrencinin daha önceden aşına olduğu durumlardan dolayı uyumunu kolay olmasıdır. Örneğin; kültürlerin benzer olması, yaşadığı şehirde okuyor olmak, sınıfta tanıdıklarının olması gibi.	Öğrenci uyumunu kolaylaştıran faktörlere önceden tanışmış olmanın (şehri tanımak, öğrencileri tanımak gibi) ya da daha önceden uyum süreci geçirmiş olmadan dolayı uyum sağlamasının kolay olduğundan bahsediyorsa	Öğrencinin ifadesinden uyumunu kolaylaştıran durumun aşına olmayla bir ilgisi olmadığı zamlalarda
Örnek Alıntılar	Gaziantep'li olmam. Yabancılık çekmedim. İnsanı olsun yöresi olsun. Bu uyumu en fazla sağlayan etmendi. Başka üniversiteye gitseydim tanımam etmem. İnsanlarını tanımam şehirini bilmiyorum o yüzden Gaziantep'li olmam kolaylaştırıcı bir etmendi. (TK6, Konum 30) Burası ile bizim yaşadığımız kültür birbirine çok yakın. Hemen hemen aynı diyebilirim. Hiç farklı olarak hissetmedim. Dinsel olarak, komşuluk olarak ya da arkadaşlık olarak hiç farklı bir şey hissetmedim. (YK4, Konum 49)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Arkadaş Edinmek	Arkadaş edinmenin uyumu sürecini kolaylaştırması durumudur.	Arkadaş edinmenin, benzer bakış açısına sahip olan arkadaşlar bulmanın uyumunu kolaylaştırdığını söylediği zamanlarda. Arkadaşlık kelimesi ya da benzeri geçtiği zamanlarda	Uyum kolaylaştırıcıları arasında arkadaşlıktan ya da benzer şeylerden bahsetmiyorsa
Örnek Alıntılar	Kendim gibi insanları bulabilmemdi. (TK12, Konum 34) Yurtta yemekhanede ya da etkinlik olduğunda sınıf arkadaşlarımla karşılaşıyordum. Sohbet ediyordum onlarla hatta diğer fakülteden kızlarla tanışıyorduk. Yurt ortamı çok fayda sağladı bana bu konuda. (TK14, Konum 66)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
-----	--------------	-----------------	------------------------------

Sosyal Destek	Öğrencinin çevresinden, arkadaşlarından hocalarından ya da ailesinden destek görmesi, yardım almasıyla uyumunun sürecinin kolaylaşmasıdır.	Öğrenci yardımdan, destekten bahsediyorsa	Öğrencinin ifadesinden sosyal destekle ilgili bir çıkarım yapılamıyorsa
Örnek Alıntılar	Orada yaptığımız etkinlikler tanıştığım insanlar uyumun için daha kolay oldu. Mesela bilmediğim bir şey oluyordu üst sınıftan arkadaşlarım bana çok yardımcı oluyordu kulüplerde. (TK11, Konum 26) Tanıdığım müthiş kişiler var A gibi. A bana ders çalıştırıyor ders anlatıyor, daima anlamadığım noktalarda ben ona soruyorum hep. Onun gibi 2-3 öğrenci oldu. Hatta bana ders anlatma işini birbirleriyle paylaştılar. Ben bu dersi anlatırım, sen o dersi anlattırısın. Çok yardımcı oluyorlar. Allah razı olsun onlardan. (YK3, Konum 23)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Sosyal kişilik özelliklerine sahip olma	Öğrencinin sosyal, girişken yapısından dolayı uyumunun kolay sağlanmış olmasıdır.	Öğrenci sosyal kişilik özelliklerinden ya da benzer özelliklerinden (iletişime açık olmak, girişken olmak gibi) dolayı kolay uyum sağladığını söylüyorsa	Öğrencinin ifadelerinden sosyal kişilik özelliklerinden dolayı uyumunun kolay olduğu çıkarılamıyorsa
Örnek Alıntılar	Ben orada ki çoğu arkadaş ile rahat iletişim kurabiliyorum. (TK10, Konum 12) Tanışmayı konuşmayı sevdiğim için yardım etmeyi severim. Bu da üniversiteye uyumumu kolaylaştırmıştı. (TK6, Konum 34) İlk gittiğim zaman kimseyi tanıımıyordum. Arkadaş edinmek için çekinmedim. Ben onlara gittim. Nasıl yaparız, nasıl ederiz öyle bir şeyler yaptım yani. (YK4, Konum 21)		

Tema-4 Uyum Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Çevre iletişimde/etkileşimde zorluk çekme	Üniversiteye uyum sürecinde öğrencinin çevreyle iletişime ve etkileşime giremediği için uyum sağlamada zorlanması durumudur.	Öğrencinin çevre ile etkileşime giremediği, çevrenin uyum sağlamış görünmesi, arkadaş bulamama durumlarında	Öğrencinin ifadesinden, çevre ile etkileşime girememe ile ilgili bir yorum çıkarılamadığı zaman
Örnek Alıntılar	Yani insanların alışmış olması beni korkutuyor. Bizden daha üst sınıftaki kişilerin bu uyum sorununu atlatmış oluyor çevresini ediniyor. Kulüplere gidiyorlardı konserlere gidiyorlardı. Benim ilk iki ay herhangi bir konser olduğunda gidebileceğim biri yoktu. Bu benim için zorluktu. Ben genel olarak kitap okumayı severim bir yerde oturmayı severim. Ama karşıdaki insan onu istemediği zaman o şekilde de çok uyum sorunu yaşıyorsun. (TK5, Konum 44) O da ilk başta karşıdan adım bekledin için kolay kolay arkadaş olamıyorum diyebilirim. Çünkü onlar gelsin her şekilde konuşurum kimseyi terslemem ama benim gidip konuşmayı başlatmama beni çok geriyor. (TK3, Konum 50) Bir olay oldu. Arkadaşım. Grupta bir şeyler soruyor. Cevap vermiyorlar. İşte ertesi		

	gün arkadaşım hocayla konuştu. Dedi ki hocam Türkler bizi sevmiyorlar. (YK9, Konum 6)
--	---

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Arkadaşlarla yaşanan anlaşmazlıklar	Öğrencinin arkadaşlarıyla yaşadığı olumsuz durumlardan dolayı üniversiteye uyum sürecinde zorlanmasıdır.	Öğrenci arkadaşlarıyla yaşadığı sorunlardan dolayı uyumda zorlandığından bahsediyorsa	Öğrencinin
Örnek Alıntılar	Çoğu arkadaşlarım başta anlaştığım kişiler sonra anlaşılamadığım kişiler zaten sevmiyordum dersleri; derslere girmemem de onlar da büyük etken oldu. (TK4, Konum 40) İletişim kurmaya çalıştığım diğer insanlar biraz daha iyi niyetli olsalardı arkadaş olabilirdik diye düşünüyorum. (TK12, Konum 32)		
Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Üniversiteden kaynaklanan sorunlar	Öğrencinin uyum sürecinden üniversiteden, üniversitenin işleyiş eksikliklerinden ya da üniversite ile ilgili olumsuz duyumlardan dolayı uyum sürecinde zorlanmasıdır.	Öğrencilerin uyum sürecinde üniversite ile ilgili beklentilerin karşılanmaması, üniversitenin imajının öğrencinin gözünde kötü olması, derslerin işleyişini bilmeme ve üniversite ve hocalarla ilgili öğrencilerin olumsuz duyumlarla üniversiteye gelmesi. Gibi ifadeler yer alıyorsa.	Öğrencinin ifadelerinden üniversiteden kaynaklanan bir uyum zorluğu yaşadığı çıkarılmıyorsa
Örnek Alıntılar	Yakın çevrem, kuzenlerim, benden önce giden arkadaşlarım. Üniversitede gıcık hocaların olduğu söylendi bana. (TK13, Konum 34) Üniversitenin imajının düşmesi. (TK9, Konum 36) Spor ve sağlık beslenme gibi bir dersimiz vardı. O dersin nerede işleneceğini bilmiyorduk mesela. Sınıfın whatsapp grubunda da konuşulmuştu kafalar baya karıştıktı dersi nerede işleyeceğimiz konusunda. O zaman kendimi biraz kaygılı hissettim. Gitmezsem hoca beni yok yazar mı? Dersten kalır mıyım? Onun dışında pek aklıma gelen bir şey yok yani. Hocalara sormaya da çekiniyorduk işin açıkçası. (TK7, Konum 46)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Hocaların olumsuz tutumları	Uyum sürecinde hocaların olumsuz tavırlarından dolayı öğrencilerin uyumda zorlanması durumudur.	Öğrenci; uyumda zorlanmasının nedenleri olarak hocaların tavırlarının etkili olduğunu söylüyorsa.	Öğrencinin ifadesinden uyumda zorlanma nedenleri arasında hocaların tutumlarından bahsetmiyorsa.
Örnek Alıntılar	Hem dersler hem bazı hocaların tutumları. Ciddi bir ortam olduğu için ciddi bir tavır takınıyorlar. O tavırlar biraz zorladı. (TK8, Konum 50) Yani aslında hocaların derse olan yaklaşımı ya da tutumları. Yani bizi korkutmaları. Korkutacak bir şey yok fakat bizi tedirgin ediyorlar. Çekimser yaklaşmamıza sebep oluyorlar.		

	Kendimizi doğru ifade etmemizi engelliyorlar. Bu konuda şöyle söyleyebilirim güven problemi de oluyor. Sınavdan önce hoca sınav bilgilendirmesi yapıyor. Şöyle sorular soracağım diyor. İşte 2 soru olacak klasik. Bir bakıyoruz sınavda bir sürü soru. Hem şok geçiriyoruz hem beklenmeyen bir durum hem farklı bir şekilde hazırlanışsın sınava. Klasik sınav beklerken çoktan seçmeli oluyor. Beklenti ile karşılaştığın farklı olunca güvensiz oluyorsun ön yargı oluyor. Bu derse olan tutumumuzu da etkiliyor. (TK16, Konum 36)
--	--

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Ard alan özellikleri	Öğrencinin üniversiteye gelmeden önce olan özelliklerinden (aile yapısı, kültür, önyargılar, sosyoekonomik düzey gibi) dolayı üniversiteye uyumda zorlanmasıdır.	Öğrenci ard alan özelliklerinden dolayı uyumda zorlandığından bahsediyorsa mesela; ekonomik sebepler, ailenin eğitim düzeyi, yetiştirilme tarzı gibi.	Öğrencinin ifadesinden uyumda zorlanma nedeni olarak ard alan özellikleri olduğu çıkarılmıyorsa.
Örnek Alıntılar	Bu konuda çevrenizde ve ailenizdeki eğitim düzeyinin de önemli olduğunu düşünüyorum. Eğitimsiz bir yapıdan geliyorsanız çok cahilce davranabiliyorsunuz bazı noktalarda öyle düşünüyorum. (TK15, Konum 34) Bir de insanlara karşı bir ön yargım vardı açıkçası. Bu ön yargımın kırılması biraz azalmasını isterdim. O zaman daha rahat olabilirdim ilk başladığım zaman. (TK3, Konum 18)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Çekingen kişilik özelliklerinin olması	Öğrencinin üniversiteye uyum sürecinde zorlanma sebeplerinin çekingen kişilik özelliklerinden kaynaklanmasıdır.	Öğrencinin; çekingen olduğu, iletişimde zorlandığı, özgüvenli hissetmemesi ya da motivasyonunu çabuk kaybetmesi gibi durumlarda	Öğrencinin ifadelerinden çekingen kişilik özelliklerinden dolayı uyumda zorlandığı yorumu yapılamıyorsa
Örnek Alıntılar	İfade etmek istediğimi kolayca ifade edemiyordum. Önce çekimser davranıyordum daha sonra insanları tanıdıkça o ortama uyum sağlayabiliyorum. (TK16, Konum 14) Uyum konusunda biraz başarılı oldum. Yine bende biraz şey var. İnsanları kıramıyorum. İnsanlara çok böyle evet diyorum gibi. Birazcık değiştirmek isterdim. Kimseyi kırmamak güzel ama bazen sen üzülebiliyorsun. Çok çekinmiyorum ama çekingenliğimi kırmak isterdim. Bir şey yaparken çok düşünüyorum. Acaba bunu yaparsan karşı taraf ne düşünür. Nasıl anlar diye çok düşünüyorum. Bunları değiştirmek isterdim. (TK13, Konum 24) Ben biraz Türklerle konuşurken çok heyecanlıyım. O yüzden çekiniyorum biraz ama elimden geleni yapıyorum. Çünkü onlarla konuşmayı çok istiyorum ve yapıyorum da açıkçası. Mesela hocanın dediğini anlamadığım zaman arkadaşlara soruyorum. Hoca ne söyledi; ne yaptı; nasıl yapacak... Onlarla ilişki kurmaya çok çalışıyorum ama çok heyecanlanıyorum. (yk12, Konum 8)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Kişisel problemler	Öğrencinin uyum sürecinde kendi özel hayatından kaynaklanan durumlardan dolayı uyumda zorlanmasıdır.	Öğrencinin ulaşım, maddiyat, istemediği bölümde okuma, özel hayat, aile özlemi çekme gibi kişisel durumlardan dolayı uyum sağlayamadığı durumlarda	Öğrencinin ifadesinden uyumda zorlanma nedeni olarak kişisel problemlerle ilgili bir durum olmadığına
Örnek Alıntılar	Ekonomik açıdan biraz daha iyi bir durumda olsaydım daha uyum noktasında kolay olurdu benim için (TK8, Konum 24) Ailemi özlemek. Çok duygusal biriydim ve sürekli ailemi özleyip ağlardım. Uyumumu etkiliyordu bu (TK14, Konum 72) Aynen o da bir sıkıntı. Ben Nizip'te oturdum çünkü burada çalışıyorum dershanede. Bu yüzden burada kalmak zorundaydım. Gidip gelmek zordu. Bu yüzden çok gitmedim üniversiteye. Arkadaşlarımla konuşuyordum işte imza at falan bir şey derdim. Üniversite ile çalışmak çok zor bir şey. Bu yüzden çok gidemedim. (YK10, Konum 58)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Yabancı Dilde Eğitim	Yabancı dilde eğitim alındığı için üniversiteye uyumun zorlaşmasıdır.	Öğrenciler dersleri anlamakta zorluk çekme, sınav sürelerinin yetmemesi, derslerin zor gelmesi gibi konularda zorlandıklarından bahsediyorsa	Öğrencilerin ifadelerinden yabancı dilde eğitim zorluğu ile ilgili bir çıkarım yapılmıyorsa
Örnek Alıntılar	Sınav konusunda. En çok yaşadığımız güçlükler sınav zamanında oluyor. Hoca 20 soru soruyor ve onların hepsini cevaplayacak 30 dakikamız var. Ben ancak soruların yarısını okusam çok okumuş olurum. (YK3, Konum 9) Biraz zor geçti birinci ve ikinci sınıf. Kötüydü birde. Çünkü çok Türkçe bilmiyorduk. Hatta şey vardı. Bazı hocalar grup ödevi veriyordu Türkler bizi almıyordu. Belki bilmediğimiz için. Çünkü onlar şey diyorlar belki onlar bilmiyorlar gibi. Aslında bilmediğimiz için değil şey bazen biz Arapça olarak araştırıp yazıyoruz. (YK9, Konum 2)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Türkçenin Yetersiz Olması	Öğrencinin Türkçeyi yeterince bilmemesinden dolayı uyum sürecinde zorluklar yaşamasıdır.	Türkçe olarak kendi yeterince ifade edememe gibi durumlardan bahsediyorsa	Öğrencinin ifadelerinden dil yetersizliği ile ilgili bir çıkarımda bulunulmuyorsa
Örnek Alıntılar	Bununla ilgili bir şey yok ama ilk sıkıntı dil. Dil iyi olsaydı her şey iyi olurdu. (YK10, Konum) Yaşadım tabi. Mesela ben bazı şeylerin ne olduğunu bilmiyorum ne işe yaradığını; Arapçasını biliyorum ama Türkçesini bilmiyorum. (YK6, Konum 46)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
-----	--------------	-----------------	------------------------------

Ayrımcılığa uğradığını düşünme ve önyargılar	Öğrencinin önyargılara maruz kalması ve ayrımcılığa uğradığını düşünmesinden dolayı uyum sağlamakta zorlanmasıdır.	Öğrenci; ayrımcılıktan ve önyargılardan bahsediyorsa	Öğrencinin ifadelerinden; ayrımcılıktan ve önyargılardan bahsettiği yorumu çıkarılmıyorsa
Örnek Alıntılar	Bazen Suriyeli kötü bir anlamda gibi kullanılıyor. O uyruk kötü bir anlamda kullanılıyor. O kişi Suriyeli ona güvenme anlamında kullanılıyor. (YK3, Konum 53) Biz Suriye’den çıktık buraya geldik. Bazı Türkler şimdiye kadar bizi kaçak gibi görüyor. Bundan dolayı bazı sorunlar yaşayabiliyoruz. Psikolojik açıdan bizi etkiliyor. İşte sen savaştan kaçındın öyle bir şey yani. (YK6, Konum 30)		

Tema-5 Öğrencilerin Uyum Sağlamak İçin Beklentileri

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Etkinlikler	Yapılacak etkinliklerin uyum sağlamaya katkı sağlayacağını düşünülmesi ve uyum sağlamak için etkinliklerin yapılmasının beklenmesidir.	Öğrenciler etkinlik yapırsa uyum sürecine katkı sağlayacağını, kaynaşmak için etkinliklerin yapılması gerektiği gibi ifadeler kullanıyorsa	Öğrencilerin ifadelerinden uyum sağlamaya yönelik beklentilerinde etkinliklerden bahsedilmiyorsa
Örnek Alıntılar	Şöyle üniversitede daha fazla etkinlik beklerdim. Belki 1. Sınıfta ben yeterli araştırma yapmadım. 1. Sınıfta bunda çok büyük bir eksiklik vardı. Sadece oryantasyon çalışması oldu dönemin başında. Bizim üniversitede bir araya gelip farklı ortamlarda farklı kişilerle tanışacak etkinlikler olsaydı uyum sağlamamız daha kolay olabilirdi. Üniversiteyi bu konuda eksik bulabilirim. (TK16, Konum 28) Herhangi bir etkinlik olabilir Türk ve yabancı öğrencilerin kaynaşmasına yönelik bir etkinlik olabilir. (YK9, Konum 58)		

Kod	Kodun Tanımı	Kullanım Zamanı	Kullanılmaması Gereken Zaman
Oryantasyon çalışması	Öğrencilerin etkili oryantasyon çalışmaları yapırsa uyuma katkı sağlayacağını düşünmeleridir.	Öğrenciler oryantasyon çalışmalarından bahsediyorsa, yapılan oryantasyon çalışmalarının uyuma katkı sağlayamadığını ifade ediyorsa	Öğrencilerin ifadesinden oryantasyon çalışmalarının uyuma katkı sağlayabileceği yorumu çıkmıyorsa
Örnek Alıntılar	Hem üniversite olarak hem de üniversite hocaları olarak bize daha fazla yardımcı olmalarını beklerdim. Çoğu kişi farklı şehirlerden geliyor; farklı ortam, hoca direkt olarak benim kurallarım bunlardır. Benim dersten ve sizden beklentilerim bunlar diyerek bizi bir kalıba sokmaya çalışıyorlar. Öyle olmasa daha rahat bir eğitim ortamında yaşayabilirdik. Hocaların tutumları öğrenciyi anlar nitelikte olsaydı uyumumuz daha hızlanabilirdi. (TK16, Konum 42)		

ÖZ GEÇMİŞ

Banu ALTUN, ilk ve orta öğrenimini Beyşehir’de tamamladıktan sonra 2013 yılında Aksaray Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünden mezun oldu. 2019 yılında Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalında yüksek lisansa kabul edildi. 2013 yılından beri Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Rehberlik ve Araştırma Merkezi’nde Psikolojik Danışman/Rehber Öğretmen olarak görev yapmaktadır.

VITAE

Banu ALTUN was born in Bayşehir in 1992. After completing her primary and secondary education in Beyşehir, she started her studies at the Psychological Counselling and Guidance Department of Aksaray University from where she graduated in 2013. In 2019, she was accepted to the Master’s Programme at Gaziantep University Psychological Counselling and Guidance. Since 2013, she has been working as a Psychological Counselor / Guidance Teacher at the Guidance and Research Center under the Ministry of Education.